

รายงานวิจัย เรื่อง
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

โดย
ทิพนงค์ กุลเกตุ

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2561

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Barcode.....

เลขเรียกหนังสือ.....

.....

.....

หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 4) ประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทย แบบประเมินผลงานนาฏศิลป์ไทย แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ เป้าหมาย แนวการจัดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างการจัดกิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบกิจกรรม การวัดและประเมินผล และคำชี้แจงในหน่วยการเรียนรู้

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.1 ด้านความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

2.2 ด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17

2.3 ด้านความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

3. ประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

คำสำคัญ กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 กิจกรรมด้านนาฏศิลป์ไทย

Abstract

The purposes of this research were to 1) studied lesson learned the activities 2) developed the activities 3) Implemented the activities and 4) Evaluated the activities about “Tech less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students. The methodology of this research was Research & Development. The research tools were test, rubric scoring and questionnaires with the students on semester 1 academic year 2018. The percentage average standard deviation and content analysis statistical were used in this research.

The research findings were:

1. The component of activities about “Tech less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students consisted of explanatory, goal, step, objective, unit of learning, resources, assessment and direction

2. The achievement on activities about “Tech less Learn more on Thai dance” to enhance the quality of learning for high school students

2.1 The students had an posttest average score of 17.60. The standard deviation was 0.78.

2.2 The performance results on activities overall was in high level (average was 82.50 and S.D. was 0.17). In addition, Creative in Dance formation was in the highest level.

2.3 The satisfaction on activities overall were in excellent (average was 4.81 and S.D. was 0.44).

3. evaluation were found to be effective at all levels. The mean was 4.29. The standard deviation was 0.47.

Keyword activities about “Tech less Learn more”
activities on Thai dance

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างดี ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ดร.กิตติมา ปัทมาวิไล ศึกษานิเทศก์ ดร.สาธิต อุดมผล ดร.ชัยยา บุรีสุวรรณ ดร.สุจิตรา ปันดี และอาจารย์ ดร.พนิดา จารย์อุปการะ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ นายจรรุชา จันทสิโร นายไชยอนันต์ สันติพงษ์ นายฤทธิชัย ผิงนาค และนางสาวนพภาภรณ์ คำสร้อย ที่ได้อนุเคราะห์พิจารณาความครบถ้วน ถูกต้อง ของผลงานวิจัยเล่มนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง นายวิฑูรย์ พูนสวัสดิ์ และผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี นางสาวสิริลักษณ์ ดุริยประณีต ที่อนุเคราะห์ให้ดำเนินงานโครงการวิจัยนี้ คณะครูทุกท่าน นักศึกษาและนักเรียนทุกคน ในการให้ข้อมูลเพื่อถอดบทเรียนชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์

ขอบคุณนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ที่ได้นำกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่จัดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จ.อ่างทอง รวมทั้งขอบคุณโรงเรียนมัธยม จ.สุพรรณบุรี จำนวน ๒ แห่ง ที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยไปดำเนินการขยายผลการใช้จากงานวิจัยเล่มนี้

ขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย ดร.ศรীরรณ ฉัตรสุริยวงศ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ พิจารณาความครบถ้วน ถูกต้อง ตรวจทานงานวิจัยในภาพรวม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนิน การวิจัยนี้

ขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้สนับสนุนทุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 รวมทั้งขอขอบคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่ได้อนุเคราะห์ให้ดำเนินงาน ประสานงานอย่างดียิ่งจนงานวิจัยเล่มนี้แล้วเสร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
คำถามการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	9
ความหมาย.....	9
องค์ประกอบ	9
ประเภท	10
ขั้นตอน	11
ตอนที่ 2 แนวคิดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	12
เป้าหมาย.....	12
นิยาม	12
ขอบข่าย.....	13
วิธีดำเนินการ.....	14
แนวทางการปรับลดเวลาเรียนของสถานศึกษา.....	15
แนวทางการปรับตารางเรียนของสถานศึกษา	16
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา.....	18
แนวทางการบริหารจัดการ	20
แนวทางการวัดและประเมินผล	21
กิจกรรม 4Hs	22

ตอนที่ 3 ทฤษฎีและรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมฯ	22
ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข	22
ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา	27
ทฤษฎียู	31
ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา.....	33
การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน	40
แบบการเรียนรู้.....	43
ตอนที่ 4 การประเมินเพื่อการเรียนรู้.....	48
ความหมาย.....	48
แนวคิด.....	48
รูปแบบ	49
บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน	49
แนวคิดการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
ขั้นตอนที่ 1 (R_1): ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	81
ขั้นตอนที่ 2 (D_1): นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	87
ขั้นตอนที่ 3 (R_2): ทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	91
ขั้นตอนที่ 4 (D_2): ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	99
ตอนที่ 2 นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	102

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์”	106
ตอนที่ 4 ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	113
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย	131
ข้อเสนอแนะ	138
เอกสารอ้างอิง	140
ภาคผนวก	146
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	147

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการวางแผนทางการบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) เพื่อลดระยะเวลาเรียนในห้องเรียนน้อยลง เรียนนอกห้องเรียนมากขึ้น โดยไม่กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ และครูปรับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมโดยเพิ่มเวลารู้และโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรม 4H ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hands) และ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยให้โรงเรียนใช้เวลาอย่างน้อย 1 ชั่วโมงก่อนกลับบ้าน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทุกด้านในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม คือ การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างมีความหมายเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) การจัดการเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry Based Learning) และการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creative Based Learning) ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ซึ่งให้ความสำคัญกับกลไกการสร้างโครงสร้างความคิดของนักเรียน ในการสร้างความรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget อ้างใน Fosnot. 1996) นอกนั้นจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของพัฒนาการทางสติปัญญา แล้วยังเน้นถึงกระบวนการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนว่าเป็นพลวัต และความสมดุลทางปัญญา (cognitive equilibrium) ว่าเมื่อบุคคลปะทะสัมพันธ์กับประสบการณ์หนึ่งๆ ถ้าข้อมูลหรือประสบการณ์นั้นสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่แล้วจะเกิดกระบวนการซึมซับ (assimilation) เข้ากับโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมจะเกิดภาวะไม่สมดุลทำให้บุคคลพยายามทำความเข้าใจเพื่อปรับสมดุลทางปัญญาโดยการสร้าง

โครงสร้างทางปัญญาขึ้นใหม่เกิดเป็นความรู้ใหม่ของบุคคลนั้น แม้ผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเดียวกัน แต่ผู้เรียนแต่ละคนไม่สามารถจำและนำความรู้ของคนอื่นมาเป็นของตน และไวโกสกี (Vygotsky, 1962) ให้ความสำคัญกับการปะทะสัมพันธ์กับบริบท ที่เน้นว่าผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ จากการปะทะสัมพันธ์ตามธรรมชาติมาก่อนแล้ว แต่ผู้เรียนยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้อีก หากได้รับการแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์/ความสามารถมากกว่า ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้น โดยครูก่อร่างพานักเรียนสร้างโครงสร้างความคิดรวบยอดหรือพัฒนาความสามารถของตนทีละน้อยๆ (scaffolding) ประดุจนั่งร้านของช่างก่อสร้างจนนักเรียนบรรลุถึงระดับความสามารถสูงสุดของตน

การต่อยอดให้นักเรียนพัฒนาความรู้และทักษะในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่นำไปสู่การสร้างผลผลิตสินค้า สิ่งประดิษฐ์ โดยจัดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น สร้างความรู้ สร้างสรรค์ผลงาน อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการขยายแนวคิด constructivism ไปสู่พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการปะทะสัมพันธ์กับปัญหาและบริบทของสังคม และการสร้างสรรค์ผลผลิตชิ้นงาน นำเสนอ ฯลฯ โดยใช้เทคโนโลยี Papert และ Harel (1991) เชื่อว่าผู้เรียนจะคิดและทำอย่างเป็นระบบเมื่อผู้เรียนต้องทำงาน ใช้ สร้างคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการสร้างชิ้นงานนำเสนอ Papert เน้นว่า “การเรียนรู้ที่ดี ไม่ได้มาจากการหาวิธีการที่ดีกว่าสำหรับครูไปใช้สอน แต่มาจากการที่ครูให้โอกาสที่ดีกว่าแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้ และจากแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์เฝ้าดี มีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนา การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จึงเป็นกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นพลวัต สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ฝึกให้เกิดทักษะ การคิด การจัดการ ค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรม ฝึกปฏิบัติจากสภาพจริง มีการผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ ปลูกฝังคุณธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้ครูสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดกิจกรรมต่างๆ จัดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ ทักษะกระบวนการที่ได้จากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมได้ตามวัย นักเรียนจึงเข้าใจเรื่องที่เรียนรู้ เข้าใจตนเองและเข้าใจสังคมของตนอย่างถ่องแท้

ครูจึงต้องมีการออกแบบโดยกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนในการพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hands) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (Heart) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) ครูจึงต้องออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

เรียนรู้และพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ โดยครูพิจารณาความสอดคล้องระหว่าง เป้าหมาย วิธีการจัดกิจกรรม และการประเมินผลให้สอดคล้องกัน ซึ่งอาจประเมินความก้าวหน้าของ นักเรียนโดยใช้มิติของความเข้าใจที่แสดงออก เช่น โดยการอธิบาย ดีความ การประยุกต์ใช้ การ ปรับเปลี่ยนมุมมอง และความเข้าใจตนเอง (Wiggins & McTighe, 2005) ซึ่งช่วยให้ครูและนักเรียน เห็นความงอกงามของนักเรียนที่เป็นผลของการจัดกิจกรรมได้หลายมิติและสะท้อนคุณค่าความ แตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียน สิ่งที่สำคัญ คือ ครูปรับโลกทัศน์ที่มีต่อตนเองและ นักเรียนไปสู่ Growth mindset ซึ่งช่วยให้เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและความพยายามที่มีต่อ ความสามารถของนักเรียน การร่วมกันประเมินหลักการทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเรียนรู้ทั้งจาก ความสำเร็จและนักเรียนมองความล้มเหลวว่ามีการเรียนรู้และเกิดโอกาสในการพัฒนาต่อเนื่อง จึง เรียกได้ว่าการเรียนรู้และการพัฒนาที่แท้จริง

วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง/วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง วัฒนธรรม จัดการศึกษาวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งยังมีการปฏิบัติงานสำคัญในการอนุรักษ์ พัฒนา เผยแพร่ สร้างสรรค์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติไทยให้อารงอยู่สืบไป ทั้งนี้ได้มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้มาตรฐานตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วน มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพนั้นแสดงถึงความเป็น วิชาชีพด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์อันเป็นอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ นอกจากนี้วิทยาลัยได้จัดเวลาเรียนโดยให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนวิชากลุ่มสาระการ เรียนรู้พื้นฐานในตอนเช้าจำนวน 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเรียนวิชาปฏิบัติเอกและปฏิบัติโท 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยได้จัดแบ่งนักเรียนตามกลุ่มความสนใจตั้งแต่เริ่มแรก ได้แก่ กลุ่มวิชาเอกโขมพระ กลุ่มวิชาเอกโขมยักษ์ กลุ่มวิชาเอกโขมลิง กลุ่มวิชาเอกละครพระ กลุ่มวิชาเอกละครนาง กลุ่มวิชาเอก เครื่องสาย กลุ่มวิชาเอกปีพาทย์ กลุ่มวิชาเอกคีตศิลป์ไทย กลุ่มวิชาเอกดนตรีสากล และกลุ่มวิชาเอก คีตศิลป์สากล เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็น

ขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะจนปฏิบัติได้อย่างชำนาญ รวมทั้งสามารถต่อยอดเพื่อสร้างรายได้จากงานอาชีพดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้มาตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๓๗ เป็นเวลานานกว่า ๘๒ ปี การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีความเป็นวิชาชีพ เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นเรื่อง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในปัจจุบัน สร้างความสนใจให้กับหลายโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่กำลังเริ่มต้นจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถเป็นต้นแบบ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์มีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นนโยบายมุ่งเน้นเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของนายกรัฐมนตรี ฯพณฯ ประยุทธ์ จันทร์โอชา และได้ส่งต่อแนวปฏิบัติให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่омุ่งเน้นให้เด็กไทยมีทักษะการคิด ทักษะวิชาชีพ และสามารถสร้างรายได้ เห็นว่าควรมีการถอดบทเรียน สร้างองค์ความรู้ (body of knowledge) โดยนำเสนอเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนต่างๆ ได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
4. เพื่อประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพในระดับใด
3. กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัศึกษามีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 คณะผู้บริหาร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 15 คน
- 1.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน
- 1.3 ชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ จำนวน 20 ห้องเรียน
- 1.4 นักเรียน จำนวน 75 คน
- 1.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 19 ท่าน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการ/ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง/สัปดาห์ และกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับวิชาในกลุ่มปฏิบัติเอกและปฏิบัติโท 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูงของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนผ่านกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ได้แก่ ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) ทักษะที่เกิดจากกิจกรรมปฏิบัติ (Hands) และทักษะที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยนี้ใช้เวลาดำเนินการ 1 ปี (ในปีงบประมาณ 2561) เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2560 จนถึงเดือนตุลาคม 2561

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

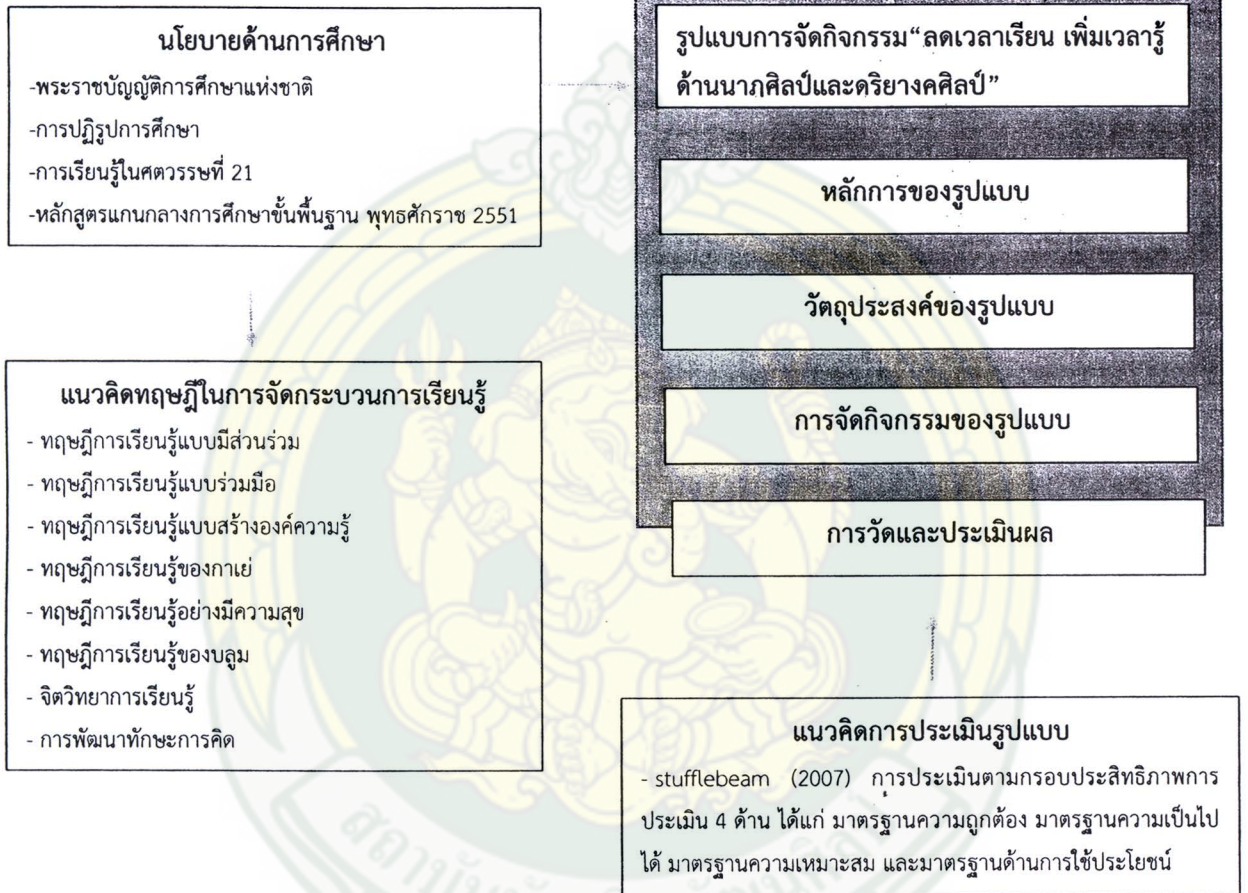
1. กิจกรรม หมายถึง วิธีการ/ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การจัดกิจกรรม และ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียนไปพร้อมๆ กัน ทั้งด้านเนื้อหาสาระ และวิธีการตอบสนองแบบการเรียนรู้

2. กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในตอนเช้าจำนวน 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับวิชาในกลุ่มปฏิบัติเอกและปฏิบัติโท 20 ชั่วโมง/สัปดาห์

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการนำรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ดำเนินการกับนักเรียน คือ 1) ความสามารถด้านการคิดขั้นสูง ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ 2) กระบวนการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้อย่างมีความสุข และ 4) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ 1) นโยบายด้านการศึกษา 2) แนวคิดทฤษฎีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) แนวคิดการประเมินรูปแบบ ซึ่งสามารถกำหนดเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้กิจกรรมต้นแบบจากการถอดบทเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ได้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
3. โรงเรียนสังกัดอื่นๆ ได้ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาชั้น มีทฤษฎี แนวคิด หลักการ รูปแบบซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิจัยเรื่องนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตอนที่ 2 แนวคิดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตอนที่ 3 ทฤษฎีและรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตอนที่ 4 การประเมินผลการเรียนรู้ และ ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (ฉบับร่าง) รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

การนำเสนอสาระในตอนนี้ แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ คือ 1) ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และ 5) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการคำนวณ โดยเสนอตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้หมายถึงการจัดองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบแบบแผนตามหลักปรัชญาทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ และได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (ทิตินา แคมมณี.2551: 222; Anderson. 1997: 521; Arends. 1997: 6)

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ (ทิตินา แคมมณี.2551: 221; Anderson. 1997: 521; Arends. 1997: 7; Dick; & Carey. 1996: 2-7; Joyce; & Weil. 2000) 1) หลักการของรูปแบบเป็นแนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นเป้าหมายเฉพาะเจาะจงว่าต้องการพัฒนาให้นักเรียนมีลักษณะอย่างไร 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบอธิบายถึงการดำเนินการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบที่เป็นขั้นตอน และรายละเอียดของกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ 4) การวัด

และประเมินผลรูปแบบเป็นแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของรูปแบบ หรือบอกถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประเภทของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ทศนาแถมมณี (2551: 224-255) ได้จัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนาารมณ์ของรูปแบบเป็น 5 หมวด ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูลข้อเท็จจริงโน้ตทัศน์หรือความคิดรวบยอด

2. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain) รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในหมวดนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้สึกเจตคติค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนาหรือปลูกฝังการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เพียงช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมักไม่เพียงพอต่อการช่วยให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีได้จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่นๆ เพิ่มเติม

3. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติการกระทำหรือการแสดงออกต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย

4. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skills) ทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่างๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้หรือกระบวนการคิดต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์การอุปนัย การนิรนัยการใช้เหตุผลการสืบสอบการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดวิจารณ์ญาณเป็นต้นหรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคมเช่นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นต้นปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต

5. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียนไปพร้อมๆ กันโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการรูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้านหรือการพัฒนาเป็นองค์รวม

จอยซ์และเวลส์ (Joyce; & Weil. 2000: 12-21) ได้ศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิธีการสอนที่เน้นการปรับเปลี่ยนการสอนตามผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยแบ่งรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกรอบโครงสร้างการใช้งานออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มทางสังคม (The social family) เป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มคนในสังคมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมกับผู้อื่นในการค้นคว้าหาความรู้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ได้แก่การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative) การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม เป็นต้น

2. กลุ่มประมวลผลข้อมูล (The information-processing family) เป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น จากการบรรยายของครูผู้สอนจากการอ่านเอกสารตำราเพื่อให้นักเรียนรับรู้แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ มาประมวลเพื่อให้เกิดองค์ความรู้หรือฝึกการคิดของตนเองรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้ได้แก่การฝึกคิดแบบอุปนัย (Thinking inductively) การคิดแบบสืบสวนสอบสวนจากข้อมูล (Inquiry thinking) เป็นต้น

3. กลุ่มส่วนบุคคล (The personal family) เป็นรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาความสนใจคำนึงถึงลักษณะหรือบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลไม่ว่าจะเป็นด้านความสามารถความรู้สึกรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ ได้แก่ การเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. กลุ่มระบบพฤติกรรม (The behavioral system family) รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ เน้นการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการวางเงื่อนไขเพื่อให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไขในการเรียนรู้นั้นๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้ ได้แก่ การสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor; Alexander; & Lewis. 1981: 271-293) แบ่งรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ประเภทดังนี้ คือ 1) รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น การบรรยายการอภิปรายซักถามการสืบสอบความรู้ เป็นต้น 2) รูปแบบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพหรือเทคโนโลยี เช่น บทเรียน แบบโปรแกรมแบบฝึกทักษะ เป็นต้น 3) รูปแบบที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของมนุษย์หรือกระบวนการเช่นบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง เป็นต้น 4) รูปแบบที่เกี่ยวกับบทบาทในสังคมหรือกิจกรรม เช่น รูปแบบ การพัฒนากิจกรรมในชุมชนรูปแบบการสืบสอบเป็นกลุ่มรูปแบบการอภิปราย ซักค้าน เป็นต้น 5) รูปแบบที่เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการหรือกิจกรรมเช่นรูปแบบการเรียนรู้ โดยอิสระรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้จะแบ่งโดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันซึ่งมีจุดเน้นที่แตกต่างกันในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งด้านพุทธิพิสัยจิตพิสัยและทักษะพิสัยองค์ประกอบทั้งหมดมีความเกี่ยวพันกันการแบ่ง

ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นเพียงแสดงให้เห็นว่ารูปแบบนั้นมีวัตถุประสงค์หลักมุ่งเน้นไปทางใดเท่านั้นแต่ส่วนประกอบด้านอื่นๆก็ยังคงมีอยู่เพียงแต่จะมีน้อยกว่าจุดเน้นเท่านั้นการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการจกระบวนกรเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆของนักเรียนไปพร้อมๆกันโดยบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative) และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถและความรู้สึก เพื่อให้สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการจกระบวนกรเรียนรู้

ขั้นตอนของการพัฒนาแบบการจัดการจกระบวนกรเรียนรู้มี 4 ขั้นตอนดังนี้ (ชาญชัย ยมดิษฐ์. 2548: 52-58; ทิศนาแหมมณี. 2551: 201-204; วารินทร์ รัชมิพรหม. 2542: 45-89; Dick; & Carey. 1996; Kemp; Morrison; & Ross. 1998)

1. ศึกษาสภาพปัญหาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ปัญหาหรือประเมินความต้องการเพื่อให้ได้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหามีปัญหาหรือไม่มีปัญหอะไรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนปัญหานั้นเป็นปัญหาที่แท้จริงหรือไม่อะไรคือสาเหตุของปัญหอะไรคือวิธีที่แก้ปัญหาที่เป็นไปได้การประเมินความต้องการเป็นการกำหนดให้เข้าใจว่าการสอนที่จะทำการออกแบบและพัฒนานั้นเป็นสิ่งที่ต้องการแน่แท้หรือไม่

1.2 การวิเคราะห์นักเรียนเป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนทั้งด้านเพศอายุพื้นฐานสังคมเศรษฐกิจความถนัดแรงจูงใจความรู้พื้นฐานเดิมที่มีมาก่อนรวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลและรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)

1.3 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือประยุกต์หลายทฤษฎีเข้าด้วยกันเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2. ขั้นการพัฒนา (Development/Production Phase) ในขั้นตอนนี้ จำแนกเป็นการพัฒนาเนื้อหาความรู้กระบวนกรเรียนการสอนแบบทดสอบสื่อและวัสดุการสอน

2.1 การพัฒนาเนื้อหาความรู้แยกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ พัฒนารายละเอียดของเนื้อหาความรู้แต่ละหน่วยพัฒนาสิ่งที่เป็นตัวอย่างของเนื้อหาแต่ละหน่วยพัฒนาการฝึกปฏิบัติในแต่ละหน่วยของเนื้อหาและการพัฒนาสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสรุปการสังเคราะห์หรือการใช้เครื่องมือช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหา เป็นต้น

2.2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนควรทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) ที่จะดำเนินการอย่างไรบ้างโดยทั่วไปการสอนที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วย

กิจกรรมชั้นสูงใจให้วัตถุประสงค์แก่ผู้เรียนคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียนให้สารสนเทศและตัวอย่างการให้การฝึกปฏิบัติและข้อมูลย้อนกลับการทดสอบการสอนเสริมและซ่อมเสริม

2.3 การพัฒนาข้อทดสอบการสร้างข้อทดสอบต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในหน่วยวิชานั้นเพื่อสร้างข้อทดสอบให้สอดคล้องและควรเป็นข้อทดสอบที่วัดได้ครบตามต้องการ

2.4 การพัฒนาสื่อและวัสดุการสอนผู้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องดูแลทุกขั้นตอนการผลิตเพื่อให้แน่ใจว่าการผลิตได้ดำเนินไปตามคำแนะนำที่ให้ตามแนวทางของการออกแบบมีความคงเส้นคงวาต่อเนื่องและมีคุณภาพ

3. ขั้นการนำไปทดลองใช้ (Implementation) การนำไปทดลองใช้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ การสอนและการบริหารการสอน ข้อควรตระหนักในขั้นการจัดการเรียนการสอนคือ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน คือ ครูผู้สอนเป็นผู้ทำหน้าที่เหมือนผู้จัดการเรียนหรือจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้มีแรงจูงใจที่อยากจะเรียนรู้การเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้สอนเสริม(Tutor) และเป็นที่ปรึกษาให้แก่ นักเรียนต้องพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยมีการวางแผนและใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างเหมาะสม

4. ขั้นการประเมินผล (Evaluation Phase) เป็นการวัดว่าวงจรการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้นสมบูรณ์แล้วข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จึงเป็นส่วนสำคัญที่ได้จากการประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนของแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นและตรงตามวัตถุประสงค์ถ้าการประเมินผล พบว่า จุดใดควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงก็ต้องดำเนินการปรับปรุงการประเมินผลจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินผล เพื่อการปรับปรุงและการประเมินผลลัพท์หรือผลสัมฤทธิ์

ตอนที่ 2 แนวคิดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

เป้าหมาย

1. เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล

4. เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้

5. เพื่อให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นิยาม

เพื่อให้การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจนตรงกัน จึงกำหนดนิยามของคำสำคัญ ดังนี้

ลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ให้น้อยลง

เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น

การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

ขอบข่าย

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีขอบข่ายดังนี้

1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 การศึกษา คือ พหุศึกษา คือความรอบรู้ วิชาการ ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษาและการเรียนรู้ระยะศึกษา คือการมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมหัตถศึกษา คือความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน และพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพไปด้วย

3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

- 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- 8) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เรียนรู้ในระหว่างการทำงาน เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกัน และเปลี่ยนประสบการณ์กัน สามัคคี ช่วยเหลือกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
- 9) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

วิธีดำเนินการ

การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจน และสอดคล้องกัน มีสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับสำนักต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทของหน่วยงานและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ

- 1.1 ประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 1.2 มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ
- 1.3 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 1.4 กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

2.1 จัดทำคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา และระดับชั้นเรียน

2.2 สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ร้อยละ 10 ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ปีการศึกษา 2/2558 และขยายการดำเนินโครงการอีกร้อยละ 50 ในปีการศึกษา 2559

2.4 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.5 จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ประสบความสำเร็จ

2.6 สรุปและรายงานผล

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. / สพม.)

3.1 ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่อำนาจปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจน

3.2 ศึกษาคู่มือการบริหารจัดการเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ประชุมชี้แจงโรงเรียน / ผู้เกี่ยวข้อง

3.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

3.5 ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.6 สรุปและรายงานผล

4. สถานศึกษา

4.1 ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.2 กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน อย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน

4.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

4.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.5 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

4.6 ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้

4.7 ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และ / หรือเลือก กิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

4.8 ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนด

4.9 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

4.10 ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผล ไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.11 สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

แนวทางการปรับลดเวลาเรียนของสถานศึกษา

ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กำหนดให้ลดเวลาเรียนภาควิชาการลดลง แต่ต้อง ไม่กระทบเนื้อหาที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้ นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมในการลดเวลาเรียน

1. ระดับประถมศึกษา ปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความ เหมาะสมและบูรณาการการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 840 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความ พร้อมและจุดเน้นเท่ากับ 40 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 880 ชั่วโมง/ปี (22 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้อง มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี เน้นแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดย เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษาจัดแบ่งจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชา ต่อภาคเรียนได้ตามความเหมาะสม และบูรณาการการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลา เรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพตาม มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวม ทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี

สถานศึกษาที่มีความประสงค์จะปรับลดเวลาเรียน ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
2. ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา
3. ความต้องการของผู้เรียน

แนวทางการปรับตารางเรียนของสถานศึกษา

ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนต้องบริหารจัดการเวลาเรียน โดยกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้รายวิชา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม และมีเวลาในการทำกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้มากขึ้น แล้วนำไปจัดตารางเรียนให้มีความยืดหยุ่น เพียงพอ ต่อเนื่อง และเชื่อมโยงตลอดแนว ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม 880 ชั่วโมง/ปี หรือเวลา 22 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมง/ปี หรือ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมเวลาเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรทั้งสิ้น 1,000 ชั่วโมง/ปี หรือ 25 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 5 ชั่วโมง/วัน โดยทั่วไป โรงเรียนจะเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรถึงชั่วโมงสุดท้าย เวลา 14.30 น. และเลิกเรียนเวลา 15.30 น. นักเรียนจะมีเวลาอยู่โรงเรียนอีก 1 ชั่วโมง/วัน รวมเวลาทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง/วัน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้ดังนี้

เวลา		กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	08.30 น. – 11.30 น.	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	11.30 – 12.30 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	12.30 – 14.30 น.	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร
	14.30 – 15.30 น.	ปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายเหตุ

1. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และตามบริบทของโรงเรียน
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
3. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์
2. ระดับมัธยมศึกษา เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม 1,080 ชั่วโมง/ปี หรือเวลา 27 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”) 120 ชั่วโมง/ปี หรือ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมเวลาเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรทั้งสิ้น 1,200 ชั่วโมง/ปี หรือ 30 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 6 ชั่วโมง/วัน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดังนี้

เวลา		กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	08.15 – 12.15 น.	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	12.15 – 13.15 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	13.15 – 15.15 น.	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร
	15.15 – 16.15 น.	ปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายเหตุ

1. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และตามบริบทของโรงเรียน
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
3. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
- 1.2 อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ
- 1.3 ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 1.4 นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 1.5 จัดเวทีเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)
- 1.6 นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

2. ครูผู้สอน

- 2.1 วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล
- 2.2 ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2.3 จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 2.4 ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 2.5 ประเมินและพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน
- 2.6 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2.7 รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ผู้เรียน

- 3.1 สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
- 3.2 สำรวจความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3.3 ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง

3.4 ฝึกฝน พัฒนา เพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

3.4 ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.5 ให้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน

3.6 ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

4. ผู้ปกครอง

4.1 ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.2 ให้ความข้อมูลย้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้เรียน

4.3 ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน และร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น

3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน

4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

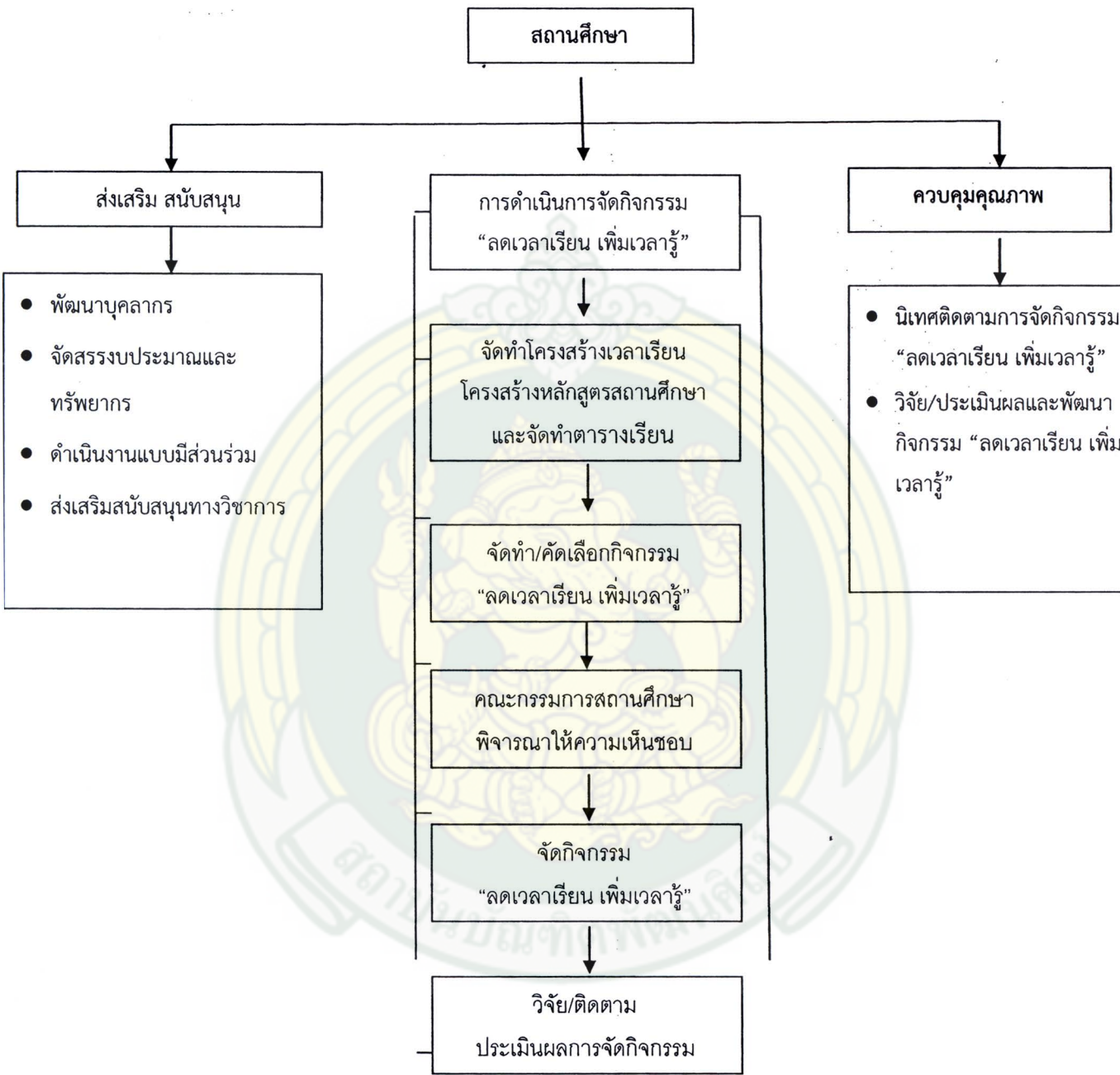
5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แผนภูมิแนวทางการบริหาร “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

แนวทางการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลายที่สำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

1. หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ตัดสินผลการประเมิน “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ตามเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรสถานศึกษา

2. หมวดที่ 2-4 กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต ให้ประเมินความก้าวหน้า พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจจะบันทึก ผลการประเมินเป็นแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียนรายบุคคล

ตัวอย่างการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ประเด็นการวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือการวัดและประเมินผล
การทำงานเป็นทีม	-สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน	-แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ -เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
ทักษะการแก้ปัญหา	-ตรวจผลงานการปฏิบัติงาน - สอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ครูผู้ปกครอง	-แบบประเมินผลงาน -เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) -แบบประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม
ทักษะการคิดวิเคราะห์	- ตรวจผลงาน (ภาระงานชิ้นงาน)	-แบบประเมินผลงาน -เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
คุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย)	- สังเกตพฤติกรรมการ	-แบบประเมินพฤติกรรมการ

ชื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู)	ปฏิบัติงาน - สอบถามความพึงพอใจในการ ร่วมกิจกรรมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	ปฏิบัติ - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) - แบบประเมินความพึงพอใจใน การร่วมกิจกรรม
---	---	--

กิจกรรม 4 H

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสมอง (Head) หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านพุทธิพิสัย ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ เบนจามินเบบลูม (Bloom et. Al., 1976) ซึ่งจำแนกระดับพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จะเน้นพฤติกรรมระดับสูงได้แก่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ตามหลักสูตร ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้วิธีการเรียน (metacognition) หรือทักษะทางเทคโนโลยี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านจิตใจ (Heart) หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านจิตพิสัย ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ เบนจามินเบบลูม (Bloom et. Al., 1976) ซึ่งจำแนกระดับพฤติกรรมเป็นระดับ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า และการสร้างนิสัย เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย มีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงการเป็นพลเมือง/พลโลกที่ดี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hand) หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะพิสัยตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ เบนจามินเบบลูม (Bloom et. Al., 1976) ซึ่งจำแนกเป็นการมีความรู้ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต การมีอาชีพในอนาคต หรือการทำงานเป็นทีม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึงกิจกรรมที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ ซึ่งอาจอ้างอิงระดับพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยของ R.H.Dave ได้แก่ การรับรู้ การปฏิบัติตามแบบ การปฏิบัติให้ถูกต้อง การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ตอนที่ 3 ทฤษฎีและรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

งานวิจัยเรื่องนี้ได้สังเคราะห์ทฤษฎีและรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 4 ทฤษฎี และ 2 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา ทฤษฎียู (Theory-U) ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL) แบบการเรียนรู้ (Learning style)

ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ความสุขในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทางการเรียนรู้ อันเกิดมาจากกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอน ได้แก่ ความต้องการเรียนรู้และทำกิจกรรม สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน อยากร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียน อยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและผู้สอน สนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและผู้สอน และมีความรู้สึกที่ดีที่ได้อยู่กับเพื่อนและผู้สอนสบายใจที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ความสุขในการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้สมองสองซีกอย่างสมดุล (วรณีย์ โสมประยูร. 2540: 7; พระธรรมปิฎก. 2541: 36; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542 : 33; คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 31; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543: 9; สำลี รักสุทธี. 2544: 14)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 33 – 35) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่าในการกระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กดำเนินไปอย่างมีความสุขด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและผู้สอน
2. ผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง
3. เด็กเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา
4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ
5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าให้อยากค้นคว้าหาความรู้

เพิ่มเติม

ด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ

6. สิ่ง que เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ความสุขในการเรียนรู้ของการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกที่ดีที่ผู้เรียนมีต่อการปฏิบัติกิจกรรมเรียนรู้ต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นนักเรียน สอดคล้องกับธรรมชาติ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง ถือว่าเป็นความสุขขั้นที่ 3 คือ ความสุขที่เกิดจากการดำเนินชีวิตถูกต้อง สอดคล้องกับธรรมชาติ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. 2547) ซึ่งสะท้อน

ออกมาเป็นพฤติกรรมของการที่ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนและรายบุคคล 2) ขยันทำแบบฝึกหัดส่งผู้สอนด้วยตนเอง 3) มาโรงเรียนด้วยความตื่นตัวและสบายใจ 4) มุ่งมั่นอยากเรียนรู้ 5) มาโรงเรียนสม่ำเสมอ 6) ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ 7) ขยันเรียน 8) มีแรงจูงใจในการเรียน 9) มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน 10) รักผู้สอน รักเพื่อน รักโรงเรียน 11) มีความสนุกกับการเรียน 12) แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2540: 1; กิตยวดี บุญชื่อ. 2540: 32 – 84; คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. 2540: 19 – 21; สำราญ วังนุราช. 2541: 61; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542: 33; ประเวศ วะสี. 2543: 66 – 68; ชุศรี ตันพงษ์. 2544: 11; ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2544: 10; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 3)

ลัดดา หวังภษิต (2556) ได้ทำวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เสริมสร้างความสุข ในการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ PEACE เป็นรูปแบบที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมตัวเพื่อเปิดรับข้อมูล (Preparation: P) ผู้เรียนเตรียมตัวรับข้อมูล โดยขจัดความตึงเครียดที่ปิดกั้นจิตใจของผู้เรียนจากการเรียนรู้ โดยการทำสมาธิ (meditation) การฟังเพลงที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยลดความตึงเครียดและกระตุ้นการทำงานของเซลล์กระจำเงา ซึ่งเป็นการแสดงออกโดยการรับข้อมูล (reception)

ขั้นที่ 2 การหาความรู้หรือข้อมูลตามแบบการเรียนรู้ ความถนัดและความสนใจ ของตน (Explosion: E) ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อให้เกิดปัญญา โดยการบูรณาการเนื้อหา วิชาความรู้ (content and language integrated learning) เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เลือกใช้ทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม มีแนวทางการจัดการตนเองในด้านจิตใจ จัดการศึกษาทางเลือกให้ผู้เรียนแสวงหาแบบอย่าง หรือแหล่งการเรียนรู้ที่ดี และเหมาะสมกับแบบการเรียนรู้ของตนเอง

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ไตร่ตรองโดยใช้ปัญญาที่ลุ่มลึก (Analysis: A) ผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ภาษาโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาความรู้ มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธิปัญญา เข้าใจความหมายและภาษาโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาความรู้ รู้จักใช้ความคิดรวบยอดพัฒนาตนเองสู่กระบวนการทางความคิดขั้นสูง ผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่ตื่นรู้และมีสติอยู่เสมอ เปิดใจรับรู้ว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร มีสติ

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ (Co-creation: C) ผู้เรียนสร้างสรรค์วิธีการต่างๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนา ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และ

มุ่งมั่นที่จะพัฒนา ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากการสำนึก การเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความภูมิใจในตนเองและพลโลกที่ดี

ขั้นที่ 5 การประเมินผลร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง (Evaluation: E) ผู้เรียนประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนและครู ผู้เรียนสะท้อนตนเองในสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อทบทวนและค้นพบ เพื่อที่จะพัฒนาดตนเองโดยใช้เซลล์กระจกเงา ที่มีอิทธิพลต่อการเลียนแบบพฤติกรรมภายนอกและภายในของผู้อื่นโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ในส่วนของความสนใจ ทศนคติ ความรู้สึกนึกคิด เพื่อนำมาปรับปรุงการรับรู้แห่งตน

นอกจากนี้ยังพบว่า บรรยากาศการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่มีความสำคัญกับการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมสร้างสรรค์ คิดและแก้ปัญหาาร่วมกัน ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น นำมาซึ่งการเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนรู้ ตามแบบการเรียนรู้ของตน เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขอย่างแท้จริง

มารุต พัฒผล (2546) ได้ทำวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ประกอบด้วยปัจจัยของผู้เรียนเอง และปัจจัยของผู้สอน โดยปัจจัยของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง 2) ความสามารถในการปรับตัว 3) เจตคติต่อผู้สอน และปัจจัยของผู้สอน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) คุณลักษณะของผู้สอน

ด้วยเหตุนี้การทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้จึงต้องสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เรียน คือ การรับรู้คุณค่าที่มีในตนเอง มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม ในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยการคิดแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและสร้างสรรค์ ใช้เหตุผล ตลอดจนการกล้าเผชิญกับปัญหา รวมทั้งผู้สอนต้องสร้างเจตคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อผู้สอนอีกด้วย โดยทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาต่อผู้สอน ให้ความรักและเคารพผู้สอน โดยผู้สอนมอบความรักความเมตตาให้กับผู้เรียน

สำหรับผู้สอนเอง ต้องจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ตลอดจนการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนคุณลักษณะที่ดีต่อผู้เรียน ประกอบด้วย การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความยุติธรรม ใช้คำพูดที่ดี มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ให้อภัย ให้กำลังใจและมีมารยาทที่ดีต่อผู้เรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ ทำได้โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยแสดงถึงความเป็นมิตร ยิ้มแย้ม ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ
2. ชี้แนะ กำกับ ฝึกฝน และอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์
3. ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความไม่เข้าใจ ให้การเสริมแรง และให้กำลังใจผู้เรียน
4. จัดสถานการณ์การเรียนรู้ บรรยายภาค ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย
5. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และเพิ่มแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสุขในการเรียนรู้
6. จัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับระดับความสามารถของผู้เรียน
7. ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ใช้ผู้ประเมินหลายฝ่าย และประเมินหลายช่วงเวลา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยความสุขไปใช้ในการพัฒนารูปแบบเป็นดังนี้

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ			
สาระสำคัญของแนวคิด / ทฤษฎี / ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ
การกระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กดำเนินไปอย่างมีความสุขด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ ดังนี้ 1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและผู้สอน 2. ผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง 3. เด็กเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา 4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ 5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ 6. สิ่งที่ยืนยันสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ตนสนใจ เหมาะสมกับระดับศักยภาพของตน	-	ผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมมีความแปลกใหม่ สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน จูงใจให้อยากเรียนรู้
การประเมินผลของรูปแบบ		ประเมินความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน	

ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา

Dr.Vittorio Gallese, Dr.Leonardo Fogassi และ Dr.Giacomo Rizzolatti นักวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยพาร์มา ประเทศอิตาลี ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเซลล์กระจกเงา ประมาณปี ค.ศ.1996 โดยการศึกษาวิจัยครั้งแรกๆ ได้ทำการศึกษาในลิงต่อมาจึงทำการศึกษาในคน ได้ข้อสรุปความเกี่ยวข้องกันระหว่างเซลล์กระจกเงาและภาษา จากการทดลองในลิงพบว่า เซลล์สมองบางส่วนจะถูกกระตุ้นเมื่อลิงใช้มือ เคลื่อนไหว เช่นหยิบจับสิ่งของ และเซลล์ก็ถูกกระตุ้นเช่นเดียวกัน เมื่อมันเห็นลิง ตัวอื่นใช้มือเคลื่อนไหวแบบเดียวกัน ต่อมาพวกเขาพบว่าภายในสมองของคนเรามี เซลล์ชนิดหนึ่งซึ่งภายหลังได้ตั้งชื่อว่าเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron) เป็นเซลล์ประสาทชนิดหนึ่งในสมองที่ทำงานก่อนพลังงานกล เป็นเซลล์ประสาทที่อยู่ส่วนหน้าของสมอง ซึ่งสามารถทำงานได้อย่างกระตือรือร้นทั้งสองข้างเมื่อการกระทำสิ้นสุดลง และเมื่อได้สังเกตการณ์กระทำของบุคคลอื่น ทำหน้าที่สะท้อนภาพคนอื่นๆ ที่เรามองเห็นเสมือนหนึ่งว่ามันเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพทุกอย่างเข้าไป ภาพที่ถูกสะท้อนเข้าไปโดยการทำงานของเซลล์กระจกเงานี้จะกระตุ้นให้สมองส่วนอื่นๆ ของเราเกิดกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องตามมา นักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกต่างยอมรับว่าเซลล์กระจกเงา คือ กลไกสำคัญที่ทำให้เราสามารถเข้าใจ รับรู้ถึงจิตใจ และความรู้สึกของคนอื่นที่อยู่รอบตัวเราได้ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้โดยการเป็นตัวแบบที่ดีของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอก็จะมีส่วนทำให้ ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ (อุดม เพชรสังหาร. 2559ก: online, Than.2016: online, Gallese. 2009:520, Gallese and other. 2009, Winerman.2009:online, Mehta.2016:online) เซลล์กระจกเงา เป็นเซลล์ประสาทชนิดหนึ่งในสมองที่ทำงานก่อนพลังงานกล (premotor) เป็นเซลล์ประสาทที่อยู่ส่วนหน้าของสมอง ซึ่งสามารถทำงานได้อย่างกระตือรือร้นทั้งสองข้างเมื่อการกระทำสิ้นสุดลงและเมื่อได้สังเกตการณ์กระทำของบุคคลอื่น (Gallses, Fadiga, Fogassi and Rizzolatti.1996: 593-609)

เซลล์กระจกเงา หรือ Mirror Neuron ทำหน้าที่สะท้อนภาพคนอื่นๆ ที่เรามองเห็นเสมือนหนึ่งว่ามันเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพทุกอย่างเข้าไป ภาพที่ถูกสะท้อนเข้าไปโดยการทำงานของเซลล์กระจกเงานี้จะกระตุ้นให้สมองส่วนอื่นๆ ของเราเกิดกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องตามมา นักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกต่างยอมรับว่าเซลล์กระจกเงา คือกลไกสำคัญที่ทำให้เราสามารถเข้าใจ รับรู้ถึงจิตใจ และความรู้สึกของคนอื่นที่อยู่รอบตัวเราได้ (empathy) การทำงานของเซลล์กระจกเงา นอกจากสะท้อนภาพเข้าไปในสมองแล้ว เซลล์กระจกเงายังมีผลทำให้เกิดการเลียนแบบ พฤติกรรมที่เห็นอีกด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก อย่างไรก็ตามเซลล์กระจกเงานี้ไม่ใช่เซลล์ที่มีอำนาจพิเศษหรือเวทมนตร์คาถา (magic cells) แต่เป็นเซลล์ที่มีคุณสมบัติการทำงานในลักษณะบูรณาการ กับเซลล์สมองส่วนต่างๆ จากสิ่งป้อนเข้า (input) จนกลายเป็นผลผลิตที่เป็นพฤติกรรมการเลียนแบบ เนื่องจากความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมโดยการลดช่องว่างระหว่างตนเองและผู้อื่น

(reducing the gap between Self and others) (อุดม เพชรสังหาร. 2559ก: online, Than.2016: online, Gallese. 2009:520, Gallese and other. 2009:)

เซลล์กระจกเงาช่วยให้เข้าใจเจตนาของผู้อื่น นำมาสู่การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เซลล์กระจกเงาช่วยให้เราเลียนแบบผู้อื่นเพื่อที่จะมีพฤติกรรมบางอย่างที่ เหมือนกับผู้อื่นที่สำคัญการทำงานของเซลล์กระจกเงาทำให้เรารู้ว่า การเลียนแบบ คือวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญของมนุษย์ ภาษา วัฒนธรรม คุณธรรม กฎเกณฑ์ทางสังคม ค่านิยม บรรทัดฐาน ประเพณี ไม่ว่าอะไรก็ตามที่เป็นทักษะและต้องลงมือปฏิบัติ มนุษย์ล้วนเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ ผ่านการทำงานของเซลล์กระจกเงาทั้งสิ้น มนุษย์เรียนรู้โดยการเลียนแบบ(Imitation Learning) จากการทำงานของเซลล์กระจกเงาทั้งสิ้น“การเลียนแบบ” จึงเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมจะโชคไม่ดีหนอยก็ ตรงที่ “เลียนแบบ” สิ่งที่ไม่ดีด้วย (อุดม เพชรสังหาร. 2559ข: online) นอกจากนี้มนุษย์ยังมีสภาวะทางอารมณ์ (emotions) และความรู้สึก (feeling) ที่เชื่อมโยงกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลอื่นด้วย (Gallese, Vittorio and other. 2004 : 396 - 403).

กมล แสงทองศรีกมล (2559: online) ระบุถึงเซลล์กระจกเงาไว้อย่างน่าสนใจว่า “เซลล์สมองกระจกเงา” เป็นเซลล์ที่สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะผ่านการกระทำของผู้อื่น สามารถเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่นซึ่งเราสามารถอธิบายจากทฤษฎีเซลล์กระจกเงานอกจากนี้ยังได้เชื่อมโยงให้เห็นว่า ทฤษฎีเซลล์กระจกเงาสามารถนำใช้สำหรับการอบรมเลี้ยงดูลูก หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุเคยกล่าวไว้ว่า “พ่อแม่คือกระจกเงาของลูก” ถ้าพ่อแม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ โกรธง่าย หงุดหงิดง่าย ไม่มีเหตุผล ภาพเหล่านี้ก็สะท้อนเข้าไปในสมองลูกและแสดงออกมาในลักษณะเดียวกัน และอาจใช้อธิบายว่าครูมีความสำคัญมากเพียงไรต่อสังคมและระบบการศึกษาเพราะครูคือกระจกเงาการเรียนรู้และการสอนของลูกหลานที่เรารัก ถ้า ครูเป็นคน ใฝ่รู้ ชอบที่เรียนรู้อย่างมีความสุข และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบค้นคว้า ชอบอ่านหนังสือภาพเหล่านี้ก็สะท้อนเข้าไปในสมองเด็กแต่ครูมีลักษณะตรงกันข้าม ไม่มีจิตวิญญาณครู ไม่มีเหตุผลประพฤติตนไม่เหมาะสม ภาพเหล่านี้ก็สะท้อนเข้าไปในสมองเด็กและแสดงออกมาในลักษณะเดียวกัน

ทฤษฎีเซลล์กระจกเงาในระยะเริ่มแรกถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็กเพราะสมองของเด็กนั้นมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีให้เด็กเห็นและทำให้เด็กเกิดการลอกเลียนแบบ ปัจจุบันได้มีการนำทฤษฎีเซลล์กระจกเงาไปใช้รักษาโรคอัมพาตครึ่งซีก และออทิสติก โดย ร.ศ.นพ.ภาสกร ศรีทิพย์สุโข คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งอยู่ระหว่างทำการศึกษาเซลล์กระจกเงาร่วมกับกลุ่มคณะวิจัยให้ข้อมูลว่า ด้วยความที่เซลล์กระจกเงาเกิดจากการร่วมมือของกลุ่มเซลล์บริเวณกล้ามเนื้อลาย ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ ดังนั้นหากเกิดการกระทำขึ้นที่บริเวณใด เซลล์ประสาทจะตื่นตัวไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำจริง เกิดจากการเลียนแบบหรือเกิดจากการจินตนาการ ดังนั้น จึงมีการนำทฤษฎีเซลล์กระจกเงามาใช้ในการฟื้นฟู

ผู้ป่วยที่เป็นอัมพาต โดยทำควบคู่ไปกับการฝึกกายภาพบำบัด ซึ่งแนวทางในการใช้ก็คือพยายามควบคุมบริเวณที่ไม่การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้น โดยระยะเวลาในการฟื้นฟูโรคอัมพาตพบว่าการฟื้นตัวจะมีผลดีในระยะแรก 2-3 เดือนที่เริ่มมีอาการ ถ้าหากฟื้น 6 เดือนจะส่งผลให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการฟื้นฟูได้ยาก ทั้งนี้จากการทดลองโดยเลือกผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่า 76 ปี โดยทำกับกลุ่มที่มีเซลล์เหลือและกลุ่มที่เป็นอัมพาตไม่เต็ม โดยให้ผู้ป่วยดู วีดีโอ และเทปเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นกิจวัตรประจำวันและทำการฉายซ้ำ พบผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นตามลำดับ ทางด้านนพ.จอม ชุ่มช่วย จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นโรงพยาบาลเด็กสมิติเวชศรีนครินทร์ กล่าวถึงโรคออทิสซึมว่า เป็นความผิดปกติทางด้านการพัฒนาการสังคมและการสื่อความหมายอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้ามองในแง่ของทฤษฎีเซลล์กระจกเงาทำให้เห็นภาพชัดขึ้น กล่าวคือเนื่องจากเด็กออทิสติก ไม่สามารถเข้าใจคนอื่นได้จึงทำให้เด็กไม่สามารถที่จะเลียนแบบหรือสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่งสาเหตุที่ชัดเจนที่สุดนั้นเกิดขึ้นจากพันธุกรรมประมาณ 37% (สำนักจัดการความรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2559: online)

การวิเคราะห์ทฤษฎีเซลล์กระจกเงาไปใช้ในการพัฒนารูปแบบเป็นดังนี้

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ				
สาระสำคัญของแนวคิด / ทฤษฎี / ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	การประเมินผลของรูปแบบ
เซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron) เป็นเซลล์ประสาทชนิดหนึ่งในสมองที่ทำงานก่อนพลงงานกล เป็นเซลล์ประสาทที่อยู่ส่วนหน้าของสมอง ซึ่งสามารถทำงานได้อย่างกระตือรือร้นทั้งสองข้างเมื่อการกระทำสิ้นสุดลง และเมื่อได้สังเกตการกระทำของบุคคลอื่น ทำหน้าที่สะท้อนภาพที่เรามองเห็นเสมือนหนึ่งว่าเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพ ภาพที่ถูกสะท้อนเข้าไปโดยการทำงานของเซลล์กระจกเงาจะกระตุ้นให้สมองส่วนอื่นๆ เกิดกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องตามมา เซลล์กระจกเงา คือกลไกสำคัญที่ทำให้เราสามารถเข้าใจ รับรู้ถึงจิตใจ และความรู้สึกของคนอื่นที่อยู่รอบตัวเราได้ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเป็นตัวแบบที่ดีของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้	ผู้เรียนได้เรียนรู้จากตัวแบบที่ดีทั้งทางด้านการคิด ทักษะปฏิบัติ คุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมสุขภาพ ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	-	ผู้สอนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ทางด้านการคิด ทักษะปฏิบัติ คุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมสุขภาพ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และเรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง	-

ทฤษฎี (Theory - U)

ทฤษฎี (Theory - U) เป็นทฤษฎีที่ระบุดังกระบวนการเรียนรู้ภายในที่มุ่งเน้นการใช้สติใคร่ครวญ พิจารณาส่งต่างๆ ตามความเป็นจริง การตื่นรู้อยู่กับปัจจุบัน เพื่อให้เกิดปัญญาในการคิดและตัดสินใจอย่าง ถูกต้องเป็นธรรมชาติ ทฤษฎีนี้มีหลักการเรียนรู้เบื้องต้น 3 ประการคือ จิตที่ตื่นรู้ (open mind) ใจที่เปิดกว้าง (open heart) เจตจำนงที่มุ่งมั่น (open will) และกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ฟัง และเปิดรับ (holding the space) 2) ฝึกละสังเกต (observing) 3) รับรู้ (sensing) 4) ห้อยแขวนอยู่กับปัจจุบัน (persencing) 5) ตกผลึก (crystallizing) 6) ออกแบบ (prototyping) และ 7) แสดงออก (performing) การ ไม่ด่วนสรุปผลการประเมินโดยใช้มุมมองของผู้ประเมินเพียงฝ่ายเดียว การใช้สุนทรียสนทนา (dialogue) การ ฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) การสื่อสารผลการประเมินเป็นช่วงเวลาอย่างสร้างสรรค์และด้วยพลังแห่ง ปัจจุบัน (the power of now) จะทำให้มองเห็นจุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตรอย่างถูกต้องตามความเป็น จริงเป็นปัญญาวริสุทธ์ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป (Scharmer. 2007)

แผนภาพ ทฤษฎี (Scharmer. 2007)

การวิเคราะห์ทฤษฎีนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบเป็นดังนี้

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ			
สาระสำคัญของแนวคิด / ทฤษฎี / ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการการเรียนรู้ของรูปแบบ
ทฤษฎี (Theory - U) เป็นทฤษฎีที่ระบุถึงกระบวนการการเรียนรู้ภายในที่เน้นการใช้สติในการคิดใคร่ครวญพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง การตื่นรู้อยู่กับปัจจุบัน เพื่อให้เกิดปัญญาในการคิดและตัดสินใจ อย่างถูกต้องเป็นธรรม ทฤษฎีนี้มีหลักการการเรียนรู้เบื้องต้น 3 ประการคือ จิตที่ตื่นรู้ (open mind) ใจที่เปิดกว้าง (open heart) เจตจำนงที่มุ่งมั่น (open will) และกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ฟังและเปิดรับ (holding the space) 2) เผชิญเกต (observing) 3) รับรู้ (sensing) 4) ห้อยแขวนอยู่กับปัจจุบัน (persencing) 5) ตกผลึก (crystallizing) 6) ออกแบบ (prototyping) และ 7) แสดงออก (performing)	ใช้การคิดใคร่ครวญ (reflective thinking) เป็นวิธีการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	ผู้เรียนมีทักษะการคิดใคร่ครวญที่นำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	1) ผู้เรียนใช้การคิดใคร่ครวญในการพัฒนาตนเอง ด้านการคิด (Head) ทักษะปฏิบัติ (Hands) คุณธรรมจริยธรรม และความสุข (Heart) รวมทั้งพฤติกรรมสุขภาพ (Health) 2) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นรู้ พร้อมที่จะเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้
การประเมินผลของรูปแบบ			

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา

นักจิตวิทยาได้มีการศึกษาทฤษฎีเชาวน์ปัญญา เพื่อนำมาทดลองความสามารถทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลในหลายกลุ่ม และหลายลักษณะ การกล่าวถึงทฤษฎีเชาวน์ปัญญา อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2551 : 29)

ทฤษฎีโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา เป็นทฤษฎีที่มุ่งทำการทดสอบ เชาวน์ปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วย ทฤษฎีสององค์ประกอบของชาลส์ สเปียร์แมน (Charles Spearman) ทฤษฎีองค์ประกอบพหุคูณของทรอนไดก์ (Thorndike) และเทอร์สโตน (Thurstone) ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาของเวอร์นอน (Vernon) และทฤษฎีโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญาของกิลฟอร์ด (Guildford)

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา เป็นทฤษฎีที่มุ่งศึกษาพัฒนาการ ทางเชาวน์ปัญญาของมนุษย์ อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของนีโอ-เพียเจท์ (Neo-Piaget Theory of Development) ของสเติร์นเบิร์ก (Sternberg) ซีเกลอร์ (Siegler) คลาห์และวอลเลซ (Klahr and Wallace) และเคส (Case) ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของไวทสกี (Vygotsky)

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีเชาวน์ปัญญาที่มีแนวคิดพื้นฐานจากประสาทวิทยา และจิตวิทยาของเฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ที่เรียกว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget's Theory of Development)

เพียเจท์เชื่อว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการมีปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดพัฒนาการเชาวน์ปัญญา การปรับตัว (Adaptation) ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อยู่ในสภาพสมดุล ประกอบด้วย กระบวนการ 2 อย่าง คือ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2551 : 39-40 และสุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2553 : 48-49)

การซึมซาบ หรือการดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เด็กก็จะซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ตามความสามารถ ในการรับรู้ ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา

การปรับโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา (Accommodation) หมายถึง กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเชาวน์ปัญญาที่มีอยู่แล้ว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิม ให้สอดคล้องกับความคิดใหม่ ซึ่งเด็กจำเป็นต้องปรับตนเองให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ใหม่ ที่ได้รับ การปรับสิ่งแวดล้อมเป็นความรู้ใหม่ โดยเปลี่ยนความเข้าใจเดิมนี้ เพียเจท์ เรียกว่า “Accommodation”

หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

การพัฒนาสติปัญญาโดยการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ย่อมส่งผลทำให้เด็กได้รับการเสริมสร้างสติปัญญาให้เป็นไปตามวัย และมีพัฒนาการ ที่ดีขึ้นตามลำดับขั้นตอน ตามหลักการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ดังนี้ (ทศนา แหมมณี. 2550 : 66)

จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ในการพัฒนาเด็กควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนานั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อม หรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตน

การให้ความสนใจและสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ ได้ทราบลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก

ในการสอนเด็กเล็กๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวม (Whole) ได้ดีกว่าส่วนย่อย (Part) ดังนั้นครูจึงควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้ว จึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี

การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมหลายๆ ช่วยให้เด็กดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็ก อันเป็น การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาสามองค์ประกอบของสเตอร์นเบิร์ก (Sternberg' s Triachic Theory of Intelligence)

นักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่งที่กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา คือ “ทฤษฎีเชาว์ปัญญาสามองค์ประกอบของสเตอร์นเบิร์ก” (Sternberg' s Triachic Theory of Intelligence) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2554 : 118-119 อ้างอิงจาก Robert Sternberg. 1985, 1986 และ 1990) สเตอร์นเบิร์ก มีความเชื่อว่าเชาว์ปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ความฉลาดของคนมิได้หลายอย่างไม่เฉพาะคนที่เก่งวิชาการอย่างเดียว

องค์ประกอบของสติปัญญาของมนุษย์ที่ใช้ทำงานแก้ปัญหา

สติปัญญาของมนุษย์ที่ใช้ทำงานแก้ปัญหาควบคุมด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

สติปัญญาคอมโพเนนเชียล (Componential Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการคิด การเรียนรู้ การหาความรู้ การวางแผนในการทำงานและคิดหายุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา ซึ่งทำหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) Meta Component หมายถึง เชาว์ปัญญาที่มนุษย์สามารถเลือกปัญหาและยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้ โดยการจัดแบ่งข้อมูลที่มีอยู่ ตัวอย่างที่อ่านหนังสือเร็ว จะรู้จักแบ่งเวลา เลือกอ่านที่สำคัญ หรือเลือกอ่านเฉพาะสิ่งที่ตนต้องการ ทำให้เป็นผู้ที่อ่านหนังสือเร็ว

2) Performance Component เป็นองค์ประกอบของเชาวน์ปัญญาที่ใช้ในการทำงานจริงๆ เช่น ความสามารถที่จะจำสิ่งที่รับรู้มาในช่วงระยะเวลาการทำงาน (Working Memory) และสามารถคิดค้นสิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาว และนำมาใช้ในการทำงานได้

3) การรับรู้และข้อมูลข่าวสาร (Knowledge Acquisition Component) เป็นเชาวน์ปัญญาที่รับรู้และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และประสาน หรือรวมกับสิ่งที่เคยเรียนรู้แล้วและเก็บไว้ในความจำระยะยาว

สติปัญญาเอ็กซ์พีเรียนเชียล (Experiential Intelligence) หมายถึง เชาวน์ปัญญาที่สามารถจะสู้กับสถานการณ์ใหม่ หรืองานใหม่ได้ แก้ปัญหาได้โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และการหยั่งรู้ จึงจะสามารถที่จะจัดการกับสถานการณ์ใหม่ หรืองานใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าหากพบสถานการณ์หรืองานใหม่มีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่เคย มีประสบการณ์มาแล้ว ก็สามารถทำได้โดยอัตโนมัติ

สติปัญญาคอมเทกซวล (Contextual Intelligence) หมายถึง เชาวน์ปัญญาที่ช่วยให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นเชาวน์ปัญญา ที่ช่วยให้มนุษย์มีความอยู่รอด เช่นเดียวกับทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ ของโกลแมน (Goleman' s Theory of Emotional Intelligence)

โกลแมน (Goleman. 1995) ได้ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการจัดการตนเอง และความสัมพันธ์ของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถพื้นฐาน 5 ด้าน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2546 อ้างอิงจาก Goleman. 1995, Daniel Goleman, Richard Boyatzis and Annie McKee. 2550 : 4-5)

1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เป็นการตระหนักรู้ถึงจุดอ่อนและจุดแข็งในตัวเอง การรับรู้และเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง และการรับรู้อย่างแท้จริงถึงผลกระทบที่ตนเองมีต่อผู้อื่น การตระหนักรู้ในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อไป ขั้นตอนของการรู้จักอารมณ์ของตนเอง เริ่มจากการให้เวลาทบทวนอารมณ์ตนเองว่ามีลักษณะเช่นไร ผลย้อนกลับของการแสดงอารมณ์ว่าพอใจ ไม่พอใจ เหมาะสมหรือไม่ ผิดให้เกิดการรู้ตัวเสมอ มีสติอยู่กับการรู้ตัว รู้ว่ากำลังรู้สึกอย่างไรกับตัวเอง กับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว ความรู้สึกนั้นมีผลอย่างไรต่อการแสดงออก การรู้จักอารมณ์ตนเองช่วยให้สามารถเรียกชื่ออารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ เข้าใจสาเหตุของความรู้สึกได้ดีขึ้น และรู้จักความแตกต่างระหว่างความรู้สึกและการกระทำ

2) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) เป็นการควบคุมอารมณ์ และการกระทำของตนเองด้วยความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม เป็นการนำทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง เพื่อมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ที่ดี ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออก ทางอารมณ์ทั้งดีและไม่ดีได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และสถานการณ์ การจัดการ กับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถยับยั้ง

อารมณ์ไม่แสดงออกทันทีทันใด สามารถอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลถึงการเกิดและแสดงอารมณ์ และการแสดงพฤติกรรมที่มีผลย้อนกลับในทางบวก แนวทางการฝึกการจัดการกับอารมณ์ตนเองนี้ มีวิธีการต่างๆ ได้แก่

(1) ทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่ทาลงไป เพื่อตอบสนองอารมณ์ที่เกิดขึ้น และดูว่าผลตามมาอย่างไร

(2) เตรียมการในการแสดงอารมณ์ ฝึกการสั่งตนเองว่าจะทำและไม่ทำ อะไร

(3) ฝึกการรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่ต้องเกี่ยวข้องในทางดีสร้างอารมณ์แจ่มใสสบายใจ

(4) ฝึกการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งที่อยู่รอบตัว

(5) ฝึกการมองหาประโยชน์หรือโอกาสจากอุปสรรค โดยการเปลี่ยนมุมมองในแง่ดี คิดว่าเป็นสิ่งท้าทาย และมีทางเลือกมากกว่าหนึ่ง

(6) ฝึกการผ่อนคลายความเครียด เมื่อเกิดอารมณ์ไม่ดี เลือกวิธี ที่เหมาะสมกับตนเอง

การจัดการกับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดความสุขใจ ซึ่งมีผลไปถึงความสำเร็จและความสุขในการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สามารถจัดการกับความโกรธ ผิดหวัง ทนต่อความผิดหวังได้มากขึ้น ลดการก่อวินาศกรรม ต่อสู้ในห้องเรียน มีอารมณ์ก้าวร้าวน้อยลง มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง โรงเรียน และครอบครัว จัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น รู้สึกว่าหัว วิตกกังวลน้อยลง มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีสมาธิเอาใจใส่ ในการเรียน มีผลสำเร็จทางการเรียนสูงขึ้น

3) การมีแรงจูงใจ (Motivation) เป็นความรู้สึกที่ต้องการประสบความสำเร็จ เพื่อประโยชน์ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเป็นการมองแง่ดีของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสร้างความเชื่อมั่นว่าเราสามารถอยู่กับสิ่งนั้นได้ สามารถทำได้ เพื่อได้เกิดกำลังใจในการสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดี มุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ แนวทางในการสร้างแรงจูงใจ กับตนเอง ได้แก่

(1) ทบทวนว่าสิ่งสำคัญในชีวิตของเราคืออะไรบ้าง และจัดอันดับของความต้องการ พิจารณาว่าสิ่งใดเป็นไปได้หรือไม่ได้

(2) นำความต้องการที่เป็นไปได้และเกิดประโยชน์มาตั้งเป้าหมาย ที่ชัดเจน และวางขั้นตอนในการบรรลุสู่เป้าหมายนั้นๆ

(3) ระมัดระวังไม่ให้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ไขว่เขวและเบนออก นอกทางที่จะบรรลุเป้าหมาย

(4) ลดความสมบูรณ์แบบลงบ้าง ไม่ใช่ทำทุกอย่างดีที่สุดและต้องไม่ผิดเลย

(5) ฝึกความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อย่าให้เครียดและผิดหวัง

(6) ฝึกการมองหาประโยชน์จากอุปสรรค เพื่อสร้างพลังให้เกิด สิ่งดีๆ ต่อไป

(7) ฝึกการสร้างทัศนคติที่ดี มองปัญหาเป็นการเรียนรู้

(8) หมั่นสร้างความหมายให้แก่ชีวิตตนเองและบุคคลอื่น

(9) ให้กำลังใจตนเอง คิดว่าเราทำได้ เราจะทำและลงมือทำ

การสร้างแรงจูงใจให้ตนเองนี้ ช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นตนเอง มีความมุ่งมั่นพยายาม ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน รู้จักการตั้งเป้าหมายและดำเนิน จนสำเร็จ โดยไม่ล้มเลิกกลางคัน แม้เมื่อพบอุปสรรคเพียงเล็กน้อย

4) การมีความรู้สึกร่วม (Empathy) เป็นการรับรู้และเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นใจและเข้าอกเข้าใจ สามารถปรับความสมดุลของอารมณ์ตนเอง และตอบสนองต่อผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องกัน การหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่นและสามารถเข้าใจได้ ทำให้ รู้ช่องทางที่จะโน้มน้าวใจผู้อื่นในสิ่งที่เราต้องการได้ การฝึกอารมณ์ด้านนี้จะต้องนึกถึงผู้อื่น พอๆ กับที่นึกถึงตนเอง แนวทางการมีความรู้สึกร่วม ได้แก่

(1) ให้ความสนใจในการแสดงออกของผู้อื่น เช่น การสังเกตสีหน้า ท่าทาง การพูด น้ำเสียง เป็นต้น

(2) อ่านอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นจากสิ่งที่สังเกตเห็น อาจตรวจสอบว่าเขารู้สึกอย่างไรโดยการถาม แต่ต้องทำในสภาพที่เหมาะสม มิฉะนั้นจะกลายเป็นการทำลายความรู้สึกได้

(3) ทำความเข้าใจสภาพอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลตามสภาพที่เขาเผชิญอยู่ หรือที่เรียกว่าเอาใจเขามาใส่ใจเรา

(4) แสดงการตอบสนองอารมณ์ของบุคคลอื่นที่เป็นแสดงว่า เข้าใจ เห็นใจ ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อกัน

5) การมีทักษะในการเข้าสังคม (Social Skill) เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ลดความขัดแย้ง มีการติดต่อสื่อสารด้วยความชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งกระตุ้นจิตใจบุคคลให้เกิดความร่วมมือกัน และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ แนวทางการมีทักษะในการเข้าสังคม ได้แก่

(1) ฝึกการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ซึ่งจะทำให้การเริ่มต้นสัมพันธภาพที่ดีเกิดขึ้น

(2) ฝึกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ฝึกการเป็นผู้ฝึกและผู้พูดที่ดี และคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง

(3) ฝึกการแสดงน้ำใจ เอื้อเฟื้อ รู้จักการให้ การรับ การแลกเปลี่ยนให้เกิดคุณค่าและประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(4) ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นอย่างจริงใจ ให้การยอมรับ เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับรู้สึกภาคภูมิใจ และมีความรู้สึกที่ดีตอบแทน

(5) ฝึกการแสดงความชื่นชม ให้กำลังใจซึ่งกันและกันตามวาระที่เหมาะสม การจะเกิดผลอย่างแท้จริงต้องอาศัยความมุ่งมั่นและเวลา

ทฤษฎีทางอารมณ์ของแดเนียล โกลแมน เป็นแนวทางการพัฒนาเขาวรรณอารมณ์ ที่ต้องอาศัยความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การมีความรู้สึกร่วม และการมีทักษะในการเข้าสังคม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเขาวรรณอารมณ์ของตนเองได้ การมีแรงจูงใจในการมี

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานพัฒนาการ ที่มีอยู่ตนเองของเด็ก ย่อมเป็นความสามารถร่วมที่ส่งผลทำให้เด็กมีเขาวินิจฉัยอารมณ์ในการอยู่ร่วม กับผู้อื่น และมีสัมพันธภาพที่ดีตามมาอย่างเป็นลำดับขั้น

3) การมีแรงจูงใจ (Motivation) เป็นความรู้สึที่ต้องการประสบความสำเร็จ เพื่อประโยชน์ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเป็นการมองแง่ดีของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสร้างความเชื่อมั่นว่าเราสามารถอยู่กับสิ่งนั้นได้ สามารถทำได้ เพื่อให้เกิดกำลังใจในการสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดี มุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้แนวทางในการสร้างแรงจูงใจ กับตนเอง ได้แก่

(1) ทบทวนว่าสิ่งสำคัญในชีวิตของเราคืออะไรบ้าง และจัดอันดับของความต้องการ พิจารณาว่าสิ่งใดเป็นไปได้หรือไม่ได้

(2) นำความต้องการที่เป็นไปได้และเกิดประโยชน์มาตั้งเป้าหมาย ที่ชัดเจน และวางขั้นตอนในการบรรลุสู่เป้าหมายนั้นๆ

(3) ระวังมิให้ไม่มีเหตุการณ์ที่ทำให้ไขว้เขวและเบนออก นอกทางที่จะบรรลุเป้าหมาย

(4) ลดความสมบูรณ์แบบลงบ้าง ไม่ใช่ทำทุกอย่างดีที่สุดและต้องไม่ผิดเลย

(5) ฝึกความยืดหยุ่นทางอารมณ์ อย่าให้เครียดและผิดหวัง

(6) ฝึกการมองหาประโยชน์จากอุปสรรค เพื่อสร้างพลังให้เกิด สิ่งดีๆ ต่อไป

(7) ฝึกการสร้างทัศนคติที่ดี มองปัญหาเป็นการเรียนรู้

(8) หมั่นสร้างความหมายให้แก่ชีวิตตนเองและบุคคลอื่น

(9) ให้กำลังใจตนเอง คิดว่าเราทำได้ เราจะทำและลงมือทำ

การสร้างแรงจูงใจให้ตนเองนี้ ช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นตนเอง มีความมุ่งมั่นพยายาม ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน รู้จักการตั้งเป้าหมายและดำเนิน จนสำเร็จ โดยไม่ล้มเลิกกลางคัน แม้เมื่อพบอุปสรรคเพียงเล็กน้อย

4) การมีความรู้สึกร่วม (Empathy) เป็นการรับรู้และเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นใจและเข้าอกเข้าใจ สามารถปรับความสมดุลของอารมณ์ตนเอง และตอบสนองต่อผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องกัน การหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่นและสามารถเข้าใจได้ ทำให้ รู้ช่องทางที่จะโน้มน้าวใจผู้อื่นในสิ่งที่เราต้องการได้ การฝึกอารมณ์ด้านนี้จะต้องนึกถึงผู้อื่น พอๆ กับที่นึกถึงตนเอง แนวทางการมีความรู้สึกร่วม ได้แก่

(1) ให้ความสนใจในการแสดงออกของผู้อื่น เช่น การสังเกตสีหน้า ท่าทาง การพูด น้ำเสียง เป็นต้น

(2) อ่านอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นจากสิ่งที่สังเกตเห็น อาจตรวจสอบว่าเขารู้สึกอย่างไรโดยการถาม แต่ต้องทำในสภาพที่เหมาะสม มิฉะนั้นจะกลายเป็นการทำลายความรู้สึกได้

การวิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาไปใช้ในการพัฒนารูปแบบเป็นดังนี้

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ				
สาระสำคัญของแนวคิด/ทฤษฎี/ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	การประเมินผลของรูปแบบ
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการเรียนรู้ปรับตัว (Adaptation) ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อยู่ในสภาพสมดุล ประกอบด้วย การซึมซาบ หรือการดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation)	1. การเรียนรู้เกิดจากการปรับเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมสู่นามธรรม แล้วสรุปเป็นหลักการให้ครอบคลุมกว้างขวาง	1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด การเรียนรู้ การหาความรู้ การวางแผน ในการทำงานและคิดหาทฤษฎีศาสตร์ในการแก้ปัญหา	1. จัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	การประเมินผลของรูปแบบ
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของสเติร์นเบิร์ก พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม	2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม	2. ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ หรืองานใหม่ได้	2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกคิดวางแผนในการค้นหาความรู้ และลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหาอย่างท้าทาย	
ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์ของเดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) การพัฒนาทางอารมณ์จำต้องอาศัยความสามารถพื้นฐานประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การมีความรู้สึกร่วม และการมีทักษะในการเข้าสังคม	1. ฝึกให้ผู้เรียนได้ทบทวนและควบคุมการแสดงอารมณ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว	3. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์และการหยั่งรู้	3. ให้การยอมรับนับถือในตนเองของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่มที่หลากหลาย	

การสอนแบบสร้างสรรค์สร้างเป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL)

การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงสร้างหลักของการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานพัฒนามาจากโครงสร้างการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ Problem-based learning (PBL) และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แบบความคิดแนวนาน (Parallel Thinking) โดยผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนบรรยายเนื้อหาต่างๆ อย่างละเอียด มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ แปรจาก Lecturer มาเป็น Facilitator และวิธีการสอนทำ โดยประกอบด้วยกระบวนการ 8 ข้อ (Process) ดังนี้

1. สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ Inspiration
2. เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะและนำมาสร้างเป็นความรู้ Self study
3. การสอนมักจะทำเมื่อมีคำถาม เป็นการสอนแบบรายคนหรือรายกลุ่ม มากกว่าการสอนรวม
4. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง Individual problem solving
5. ใช้เกมส์ให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องเรียน game-based learning
6. แบ่งกลุ่มทำโครงการ team project
7. ให้นำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการต่างๆ creative presentation
8. ใช้การวัดผลที่เป็นการวัดผลด้านต่างๆ ออกมา ตามเป้าหมายที่ได้ออกแบบไว้

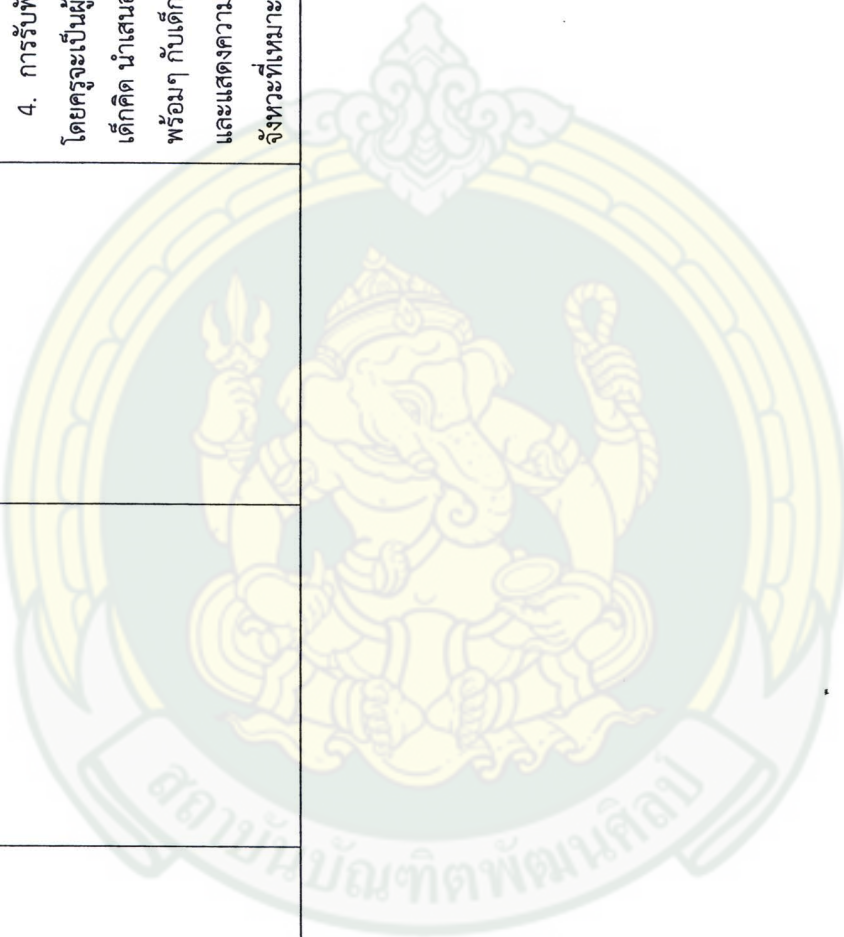
การนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ครูผู้สอนควรสอนน้อย แต่ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเหลือเวลาให้เด็กค้นคว้ามากๆ คุยมกๆ นำเสนอมากๆ ใช้เวลาในการสอนน้อยลง
2. การตอบคำถามผู้เรียนด้วยคำถาม โดยการหลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบเอง ซึ่งครูควรจะตอบคำถาม ด้วยคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสนใจต่อ
3. ครูควรตัดสินใจน้อย หลีกเลี่ยงการตัดสินใจแบบเด็ดขาด เช่น ถูกต้อง ผิด แต่จะใช้วิธีถามว่า แน่ใจหรือทำไมคิดอย่างนั้น หรือ เพื่อนๆ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้
4. การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิด เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์
5. การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เรื่องที่ผู้เรียนสนใจเป็นเนื้อหา นำ โดยมีการค้นคว้าและเนื้อหาวิชาความรู้ตามตำราเป็นตัวตาม
6. เน้นให้ผู้เรียนสนใจพัฒนาการตนเองในด้านต่างๆ ตามความสามารถ โดยมีการวัดผลเป็นระยะๆ ตลอดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และรายงานผลให้ผู้เรียนได้รู้ถึงพัฒนาการความสามารถของตนเอง และนำข้อมูลไปพัฒนาตนเองในแต่ละด้านให้เต็มตามศักยภาพ
7. การให้ผู้เรียน สนุกสนาน ร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่าการบังคับให้รู้
8. ครูเป็นผู้รับฟังและให้กำลังใจผู้เรียน โดยรับฟังเรื่องราวที่ผู้เรียนคิด นำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนอาจจะมีการชื่นชม แสดงความคิดเห็น และให้กำลังใจในจังหวะต่างๆ อย่างเหมาะสมตลอดการเรียนรู้

การวิเคราะห์แนวคิดการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานไปใช้ในการพัฒนารูปแบบเป็นดังนี้

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ				
สาระสำคัญของแนวคิด / ทฤษฎี / ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	การประเมินผลของรูปแบบ
การจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนบรรยายเนื้อหาต่างๆ อย่างละเอียด มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวก เปลี่ยนจาก Lecturer มาเป็น Facilitator และวิธีการสอนทำ	1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนบรรยายเนื้อหาต่างๆ อย่างละเอียด มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้	1. เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ Inspiration ของผู้เรียน 2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะ และนำมาสร้างเป็นความรู้ 3. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง Individual problem solving	1. การจัดการเรียนรู้อย่างมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้เวลาให้เด็กค้นคว้าและนำเสนอหลายๆ และใช้เวลาในการสอนน้อยลง 2. การตอบคำถาม ด้วยคำถาม หลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้เด็กค้นหาคำตอบเอง ครุจึงมักจะตอบคำถาม ด้วยคำถามเพื่อให้เด็กสนใจต่อ และควรตัดสินใจเล็กน้อย หลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด 3. การสนับสนุนให้คิด ใช้เรื่องที่ได้สนใจเป็นเนื้อหา และกระตุ้นว่า และเนื้อหาวิชาความรู้ตามตำราเป็นตัวตาม เช่น การทำโครงงาน team project และให้นำเสนอผลงาน ด้วย	1. การวัดผลที่มุ่งเน้น การศึกษาพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ได้ ออกแบบไว้ และรายงานผลให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในแต่ละด้าน

			วิธีการต่างๆ creative presentation 4. การรับฟังและให้กำลังใจ โดยครูจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่เด็กคิด นำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับเด็ก อาจมีการตีชม และแสดงความคิดเห็นในจังหวะที่เหมาะสม	
--	--	--	--	--

แบบการเรียนรู้ (Learning style)

แบบการเรียนรู้เป็นวิธีการที่แต่ละบุคคลจดจำหรือรับข้อมูล เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันตามสติปัญญา เป็นความสามารถในการเรียนรู้ และลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงในรูปของพฤติกรรมความชอบ ไม่ชอบ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะของการคิด และการตอบสนอง โดยอาศัยกระบวนการรับรู้ (Perception) และกระบวนการคิด (Thinking) เพื่อการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำกิจกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบด้านปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ที่มีลักษณะค่อนข้างคงที่ ซึ่งจะบ่งชี้ว่านักเรียนรับรู้มีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนอย่างไร และเป็นการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้บุคคลมีผลการเรียนรู้ต่างกัน โดยเป็นคุณลักษณะที่สามารถค้นหาได้ (Hunt. 1981: 647; Dunn. 1993: 12; ; Keefe.1984: 61-63; กิ่งฟ้า สันธวัช และคณะ. 2545: 9)

ประเภทของแบบการเรียนรู้ (Learning style)

แบบการเรียนรู้ (Learning style) เป็นวิธีการลักษณะเฉพาะที่คนหนึ่งๆ จะใช้รวบรวมและใช้ความรู้ได้ดีที่สุด ซึ่งนักจิตวิทยาที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของมนุษย์ (Learning style) พบว่า มนุษย์สามารถรับรู้ข้อมูลโดยผ่านเส้นทางการรับรู้ 4 ทาง คือ การรับรู้ทางสายตาโดยการมองเห็น (Visual perceptrs) การรับรู้ทางโสตประสาทโดยการได้ยิน (Auditory perceptrs) การรับรู้จากการอ่าน (Read/Write learning style) และการรับรู้ทางร่างกายโดยการเคลื่อนไหวและการรู้สึก (Kinesthetic perceptrs) ซึ่งสามารถจัดแบบการเรียนรู้ (Learning style) ออกเป็น 4 ประเภท ทั้งนี้ มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชื่อว่า VARK (Visual – Auditory – Read/Write –Kinesthetic) ซึ่งได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้จากการมองเห็น (Visual) ออกเป็น 2 ส่วน คือ การมองรูปแบบสัญลักษณ์ และการอ่านข้อความ จึงได้เพิ่มรูปแบบการเรียนรู้อีก 1 ประเภท คือ ผู้เรียนรู้จากการอ่านเขียน (Reading and writing Learners) ดังนั้น แบบการเรียนรู้ (Learning style) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท (Fleming and Mil. 2007; มัณฑรา ธรรมบุศย์. 2549) ดังนี้

1) แบบการเรียนรู้จากการดูหรือการมองเห็น (Visual learning style) เป็นผู้ที่เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) สนใจสิ่งที่มองเห็น ต้องการรับรู้ข้อมูลผ่านทางการดู การมองเห็นกิริยาท่าทางของครูผู้สอน หรือสื่ออื่นๆ เพื่อเสริมความเข้าใจ จะพบประมาณ 60-65 % ของประชากรทั้งหมด

2) แบบการเรียนรู้จากการฟังหรือได้ยิน (Auditory learning style) เป็นผู้ที่เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory Learner) รับรู้ได้โดยการได้ยินเป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าได้ฟังหรือได้พูดเรียนรู้ได้ดีจากการฟังบรรยาย ฟังเทป การอภิปรายกลุ่ม การพูดคุย สนทนาผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น จะ

ไม่สนใจรูปภาพไม่สร้างภาพ และไม่ผูกเรื่องราวในสมองเป็นภาพเหมือนพวกที่เรียนรู้ทางสายตา แต่ชอบฟังเรื่องราวซ้ำๆ และชอบเล่าเรื่องให้คนอื่นฟัง ผู้เรียนประเภทนี้จะเรียนรู้ความหมาย และเข้าใจสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมากกว่าข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือและภาพต่างๆ จะนั่งเรียนแถวไหนในห้องก็ได้ ขอให้ได้ยินถนัดๆ ไม่สนใจว่าหน้าชั้นเรียนจะมีเหตุการณ์ใดบ้าง เวลาเบื่อก็มักพูดกับตัวเอง โดยคุณลักษณะพิเศษของคนกลุ่มนี้ ได้แก่ การมีทักษะในการได้ยิน/ได้ฟังที่เหนือกว่าคนอื่น ดังนั้น จึงสามารถเล่าเรื่องต่างๆ ได้อย่างละเอียดลออ และรู้จักเลือกใช้คำพูด โดยพวก Auditory learner จะพบประมาณ 30-35 % ของประชากรทั้งหมด

3) แบบการเรียนรู้จากการอ่าน (Read/Write learning style) เป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ดีจากการอ่านเพื่อความเข้าใจ และจดบันทึกแบบย่อๆ การศึกษาเอกสาร หนังสือ หรือเนื้อหาต่างๆ ด้วยตนเอง และนำไปสรุปเป็นข้อเขียนออกมา

4) แบบการเรียนรู้จากการสัมผัสหรือเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic/Tactile learning style) เป็นผู้ที่เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic learner) โดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหว และร่างกาย เรียนรู้ได้ดีจากการใช้ประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสามารถเชื่อมโยงกับความเป็นจริงได้ จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีหากได้มีการสัมผัส และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ชอบสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลานั่งในห้องเรียนจะนั่งแบบขยุกขยิก ไม่อยู่นิ่ง ไม่สนใจบทเรียน และไม่สามารถทำใจให้จดจ่ออยู่กับบทเรียนเป็นเวลานานๆ ได้ คือ ให้นั่งเพ่งมองกระดานตลอดเวลา พวก Kinesthetic learner จะพบประมาณ 5-10 % เท่านั้น

การนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1. แบบการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการที่ครูได้รู้เกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนยิ่งขึ้น

2. ครูควรให้ความสำคัญกับแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ ซึ่งการศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนนับเป็นการไม่ละเลยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่เป็นการเตรียมลู่ทางไปสู่การที่นักเรียนจะเรียนรู้ที่สะดวกยิ่งขึ้น

3. ใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน เป็นแนวทางในการพิจารณาถึงกระบวนการเรียนและความคิดของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพกับนักเรียน

4. เป็นพื้นฐานในการวางแผนการสอนและทำการวิเคราะห์ลักษณะของนักเรียน สามารถบอกได้ว่านักเรียนผู้นั้นจะเรียนได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใด จะช่วยให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

5. ครูสามารถใช้แบบการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นเครื่องมือที่จะพบทางสร้างสรรค์ในการที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลสูงขึ้น หรือเป็นการง่ายที่ครูจะทำงานที่มีประสิทธิภาพกับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีประสิทธิผลทางการเรียนรู้ได้ดีที่สุดและสะดวกในการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

6. การจัดการเรียนรู้ของครูจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนก็จะสามารถเรียนรู้ได้มากและมีความสุขในการเรียนมากขึ้น

7. เกิดการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้สอน ต่อสถานที่เรียนและวิชาที่เรียน

8. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนควรใช้การเน้นข้อความเพื่อสื่อสารข้อความสำคัญในเนื้อหา ผู้เรียนประเภทนี้มักจะนั่งหน้าเรียน เพราะไม่ยอมให้มีอะไรมาบดบังสายตา โดยเรียนรู้ได้ดีถ้าเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผังหรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว เวลาจะนึกถึงเหตุการณ์ใด ก็จะนึกถึงภาพเหมือนกับเวลาที่ดูภาพยนตร์ คือ มองเห็นเป็นภาพที่สามารถเคลื่อนไหวบนจอฉายหนังได้ เนื่องจากระบบเก็บความจำได้จัดเก็บสิ่งที่เรียนรู้ไว้เป็นภาพ ชอบหลับตาเวลานึกถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะสอตส่ายสายตาไปมาเวลาเบื่อๆ สายตาไม่อยู่นิ่ง มองไปทั่วๆ รอบข้าง มีจินตนาการดี โดยลักษณะของคำพูดที่คนกลุ่มนี้ชอบใช้ เช่น “ฉันเห็น” หรือ “ฉันเห็นเป็นภาพ...” เป็นต้น โดยพวก Visual learner จะเรียนได้ดี ถ้าครูบรรยายเป็นเรื่องราว และทำข้อสอบได้ดีถ้าครูออกข้อสอบในลักษณะที่ผูกเป็นเรื่องราว นักเรียนคนใดที่เป็นนักอ่าน เวลาอ่านเนื้อหาในตำราเรียนที่ผู้เขียนบรรยายในลักษณะของความรู้ ก็จะนำเรื่องที่อ่านมาผูกโยงเป็นเรื่องราวเพื่อทำให้ตนสามารถจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เด็กๆ ที่เป็น Visual learner ถ้าได้เรียนเนื้อหาที่ครูนำมาเล่าเป็นเรื่องๆ จะนั่งเฝ้านสนใจเรียน และสามารถเขียนผูกโยงเป็นเรื่องราวได้ดี

9. ผู้เรียนที่เป็น Auditory learner จะจดจำความรู้ได้ดีถ้าครูพูดให้ฟัง หากครูถามให้ตอบ ก็จะสามารถตอบได้ทันที แต่ถ้าครูมอบหมายให้ไปอ่านตำราล่วงหน้าจะจำไม่ได้จนกว่าจะได้ยินครูอธิบายให้ฟัง เวลาท่องหนังสือก็ต้องอ่านออกเสียงดังๆ ครูสามารถช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มนี้ได้โดยใช้วิธีสอนแบบอภิปราย แต่ผู้ที่เรียนทางโสตประสาทก็อาจถูกรบกวนจากเสียงอื่น ๆ จนทำให้เกิดความวอกแวก เสียสมาธิในการฟังได้ง่ายเช่นกันในด้านการคิด มักจะคิดเป็นคำพูด และชอบพูดว่า “ฉันได้ยินมาว่า.../ ฉันได้ฟังมาเหมือนกับว่า...” เป็นต้น

10. ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้จากการอ่าน (Read/Write learning style) ครูควรเน้นการรับและส่งข้อมูลผ่านการอ่านการเขียน พวก Visual learner ไม่ได้ เวลาพูดมักจะออกท่าทาง ชอบสัมผัส

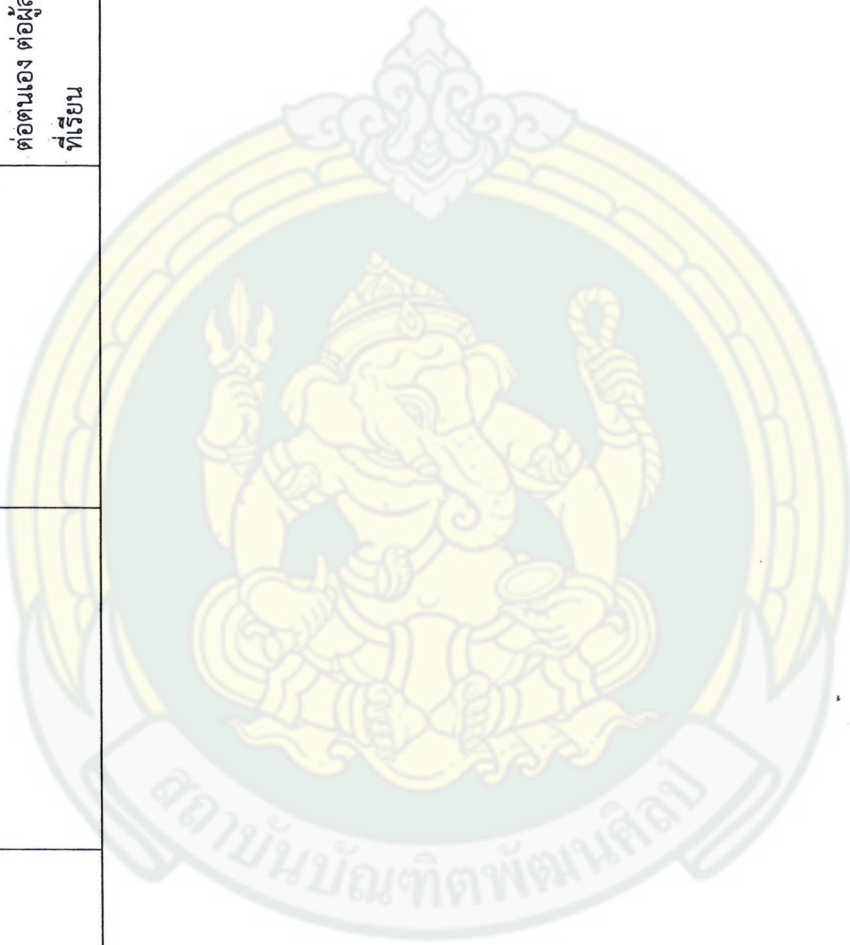
ชอบแต่ต้องคู่สนทนา ชอบนั่งใกล้ประตูหรือตำแหน่งที่สามารถออกไปข้างนอกได้ง่าย หากนั่งอยู่กับที่นานๆ จะรู้สึกอึดอัดใจ ครูสามารถสังเกตบุคลิกภาพของเด็กที่เป็น Kinesthetic learner ได้จากคำพูดที่ว่า “ฉันรู้สึกว้าว...” เป็นต้น โดยพวกที่เป็น Kinesthetic learner จะไม่ค่อยมีโอกาasเป็นพวก Visual learner จึงเป็นกลุ่มที่มีปัญหามากหากครูผู้สอนให้ออกไปยืนเล่าเรื่องต่างๆ หน้าชั้นเรียน หรือให้รายงานความรู้ที่ต้องนำมาจัดเรียงใหม่อย่างเป็นระบบระเบียบ เพราะไม่สามารถจะทำได้ ครูที่ยังนิยมใช้วิธีสอนแบบเก่าๆ เช่น ใช้วิธีบรรยายตลอดชั่วโมง จะยิ่งทำให้เด็กเหล่านี้มีปัญหามากขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าความรู้สึกของเด็กเหล่านี้ได้ถูกนำไปผูกโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะสิ่งที่เป็นปัจจุบันเท่านั้น ไม่ได้ผูกโยงกับอดีตหรือเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึงในอนาคต ครูจึงควรช่วยเหลือพวก Kinesthetic learner ให้เรียนรู้ได้มากขึ้น โดยการให้แสดงออกหรือให้ปฏิบัติจริง เช่น ให้เล่นละคร แสดงบทบาทสมมติ สาธิต ทำการทดลอง หรือพูดประกอบท่าทาง

การวิเคราะห์แนวคิดแบบการเรียนรู้ (Learning style) และผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาารูปแบบ

การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ				
สาระสำคัญของแนวคิด / ทฤษฎี / ผลการวิจัย	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	การประเมินผลของรูปแบบ
วิธีการที่แต่ละบุคคลจดจำหรือรับข้อมูล เป็นลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงในรูปของ พฤติกรรมความชอบ ไม่ชอบ ความสามารถ ความ สนใจ ความถนัด ลักษณะของการคิด และการ ตอบสนอง	1. การจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนถนัด 2. การจัดการเรียนรู้ที่ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล	1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามความความสามารถและ ศักยภาพของแต่ละบุคคล 2. เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับและ เห็นคุณค่าในความแตกต่าง ระหว่างบุคคล 3. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาส เรียนรู้ตามความสนใจ เกิด ทักษะการทำงานร่วมกัน มีความ เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน 4. เพื่อส่งเสริมให้ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละ คนปรากฏเด่นชัด มีพัฒนาการ ในทุกๆ ด้าน อย่างเต็มตาม ศักยภาพ	1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับแบบ การเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ ซึ่ง การศึกษาแบบการเรียนรู้ของ นักเรียนนับเป็นการไม่ละเลยใน เรื่องความแตกต่างระหว่าง บุคคล แต่เป็นการเตรียมผู้ทาง ไปสู่การที่นักเรียนจะเรียนรู้ที่ สะดวกง่ายขึ้น 2. จัดสภาพแวดล้อมด้านการ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ ของผู้เรียน เป็นแนวทางในการ พิจารณาถึงกระบวนการเรียน และความคิดของนักเรียนได้ อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การทำงานที่ มีประสิทธิภาพกับนักเรียน 3. เกิดการพัฒนาสัมพันธภาพ ที่ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อัน	การวัดและประเมินผลตาม สภาพจริงที่ตอบสนองต่อความ แตกต่างระหว่างบุคคล

			จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติที่ดี ต่อตนเอง ต่อผู้สอน และต่อวิชา ที่เรียน	
--	--	--	---	--

ตอนที่ 4 การประเมินเพื่อการเรียนรู้

ความหมายการประเมินเพื่อการเรียนรู้

เป็นกระบวนการในการตรวจสอบ ตีความหมายจากหลักฐานหรือผลงานต่างๆ ระหว่างการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้

Stiggins R. J ., Arter J ., Chappuis J and Chappuis S กล่าวถึงกลยุทธ์ 7 ประการ 3 คำถามหลักสำหรับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

คำถามการประเมิน	กลยุทธ์การประเมิน
1. ผู้สอนกำลังจะไปไหน (จะพาผู้เรียนไปที่ใด) (Where am I going?)	1. ให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้อย่างชัดเจน (Provide clear learning targets)
2. ในขณะนี้ผู้สอนอยู่ที่ไหน (Where am I now?)	2. ให้ผู้เรียนได้รับทราบตัวอย่างของงานที่ดีและไม่ดี (Use examples of strong and weak student work)
3. ผู้สอนจะลดช่องว่างได้อย่างไร (How can I close the gap?)	3. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (Offer regular descriptive feedback)
	4. สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และสร้างเป้าหมายการเรียนรู้ (Teach students to self-assess and set goals)
	5. ออกแบบบทเรียนให้เน้นเนื้อหาอย่างๆ ทีละเรื่อง (Design lessons to focus on one aspect at a time)
	6. สอนให้ผู้เรียนทบทวนผลงาน เพื่อแก้ไข/ปรับปรุง (Teach students focused revision)
	7. กระตุ้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเอง และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (Engage students in self-reflection, and let them keep track of and share their learning)

รูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ แบ่งได้ดังนี้

1. การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่ การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียน การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ของผู้เรียน พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. การประเมินจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงไร ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมมีดังนี้

2.1 ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics)

2.3 การประเมินตามสภาพจริง

2.4 การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน

แนวทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้

1. ประเมินผลเชิงบวก เพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้น
2. ประเมินผลโดยรวมในสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง
3. ผู้เรียนต้องเปรียบเทียบความก้าวหน้าของตนมากกว่าจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม
4. ประเมินผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
5. มีการสังเกตข้อบกพร่องหรือการตัดสินใจที่รวดเร็วเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เป็นปกติของผู้เรียน
6. ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้

บทบาทของครู ได้แก่

1. การเตรียมผู้เรียนให้มองเห็นเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจนจากการเริ่มต้นการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นการพัฒนาและความก้าวหน้าของผลงาน

2. การเตรียมหาวิธีการให้ผู้เรียนนำข้อมูลย้อนหลัง (Feedback) มาพัฒนาและความก้าวหน้าของผลงาน โดยการกระทำซ้ำๆ จากการประเมินด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนกลายเป็นผู้ที่รอบรู้ มีสมรรถภาพด้วยตัวของเขาเองในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเป็นผู้นำผู้ทำในสิ่งนั้นๆ ด้วยตนเอง

บทบาทของผู้เรียน คือ การใช้ข้อมูลย้อนหลัง(Feedback) มาพัฒนาและ
ความก้าวหน้าของผลงานอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์แนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้และผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนารูปแบบ

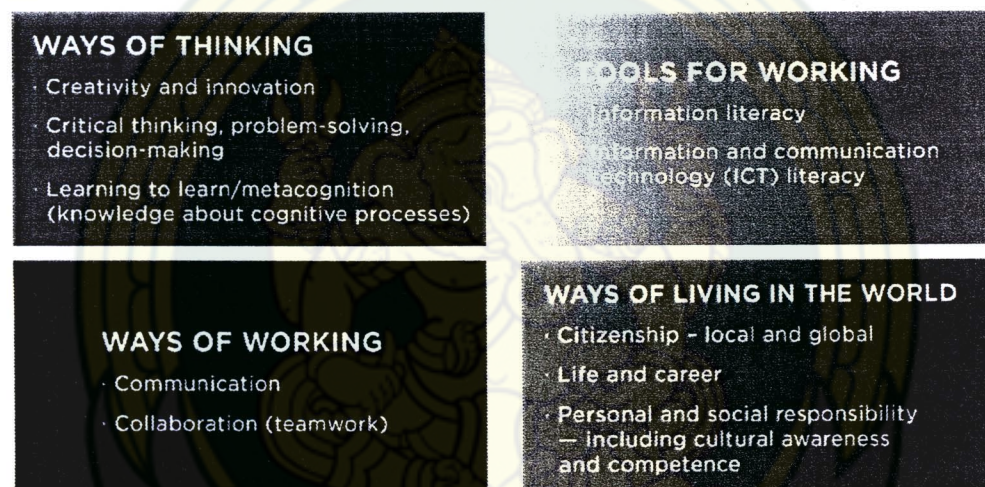
สาระสำคัญของแนวคิด/ทฤษฎี/ผลการวิจัย	การนำไปใช้พัฒนารูปแบบ			
	หลักการของรูปแบบ	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	การประเมินผลของรูปแบบ
Stiggins R. J ., Arter J ., Chappuis J and Chappuis S กลยุทธ์ 7 ประการ 3 คำถามหลักสำหรับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้ คำถามที่ 1 : ผู้สอนกำลังจะไปไหน (จะพาผู้เรียนไปที่ใด) (Where am I going?) 1. ให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้อย่างชัดเจน (Provide clear learning targets) 2. ให้ผู้เรียนได้รับทราบตัวอย่างของงานที่ดีและไม่ดี (Use examples of strong and weak student work) คำถามที่ 2 : ในขณะที่นี้ผู้สอบอยู่ที่ไหน (Where am I now?) 3. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (Offer regular descriptive feedback) 4. สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และสร้างเป้าหมายการเรียนรู้ (Teach students to self-assess and set goals) คำถามที่ 3 : ผู้สอนจะลดช่องว่างได้อย่างไร (How can I close the gap?) 5. ออกแบบบทเรียนให้เน้นเนื้อหาอย่างๆ ทีละเรื่อง (Design lessons to focus on one aspect at a time) 6. สอนให้ผู้เรียนทบทวนผลงาน เพื่อแก้ไข/ปรับปรุง (Teach students focused revision) 7. กระตุ้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเอง และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (Engage students in self-reflection, and let them keep track of and share their learning)	กระบวนการในการตรวจสอบ ตีความหมายจากหลักฐานหรือผลงานของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้	ผู้เรียนค้นหาความสามารถจุดเด่นและความก้าวหน้าของตนเองเพื่อพัฒนาตนเอง	1) ผู้สอนเตรียมผู้เรียนให้มองเห็นเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเตรียมหาวิธีการให้ผู้เรียนนำข้อมูลย้อนหลัง (Feedback) มาพัฒนาและ ความก้าวหน้าของผลงานอย่างต่อเนื่อง	1) การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล 2) การประเมินจากการทำงานปฏิบัติ 2.1) การงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ 2.2) เกณฑ์การให้คะแนน(Rubrics) 2.3) การประเมินตามสภาพจริง • 2.4) การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน

แนวคิดการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดจากโครงการ Assessment and Teaching for the 21st Century Skills (ATC21S) เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ 6 ประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนจากบริษัท CISCO INTEL และ Microsoft โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาวิธีการประเมินและการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอน และเพื่อสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรจากผู้สนับสนุนโครงการเพื่อการพัฒนาการวัดประเมินผลและการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 โครงการนี้ใช้ KSAVE Model (Knowledge, Skills, Attitudes, Values, Ethics) เป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยเน้นที่ 5 หรือ ทักษะ (Skills) ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มทักษะดังภาพ

21st Century Skills

ATC21S defines 21st century skills for 21st century citizens. These skills are grouped into the domains: knowledge, skills, attitudes, values and ethics.

For further detail please see: Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripstein, M., Miller-Pedro, M., & Rumbalek, M. (2012). *Defining Twenty-First Century Skills*. In Goldfin, P., Kane, E., & McCann, J. *Assessment and Teaching of 21st Century Skills*. Cambridge: Cambridge.

ภาพจาก <http://www.atc21s.org/>

องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้เป็นแนวทางในการวัดประเมินผลได้แก่ วิธีการคิด (Ways of thinking), วิธีการทำงาน (Ways of Working), เครื่องมือในการทำงาน (Tools for Working) และ การดำรงชีวิตในโลก (Living in the World)

วิธีการคิด (Ways of thinking)

- การคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
- การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving)
- การคิดตัดสินใจ (Decision Making)

- การเรียนรู้วิธีการเรียน (Learning to Learn, Metacognition)

วิธีการทำงาน (Ways of Working)

- การสื่อสาร (Communication)
- การร่วมมือทำงานเป็นทีม (Collaboration or Teamwork)

เครื่องมือในการทำงาน Tools for Working

- ความรอบรู้ในสารสนเทศ (Information Literacy)
- ความรอบรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy)

การดำรงชีวิตในโลก (Living in the World)

- การเป็นพลเมืองและพลโลก (Citizenship – Local and Global)
- ชีวิตและอาชีพ (Life and Career)
- ความรับผิดชอบในตนเองและต่อสังคม (Personal and Social Responsibility)

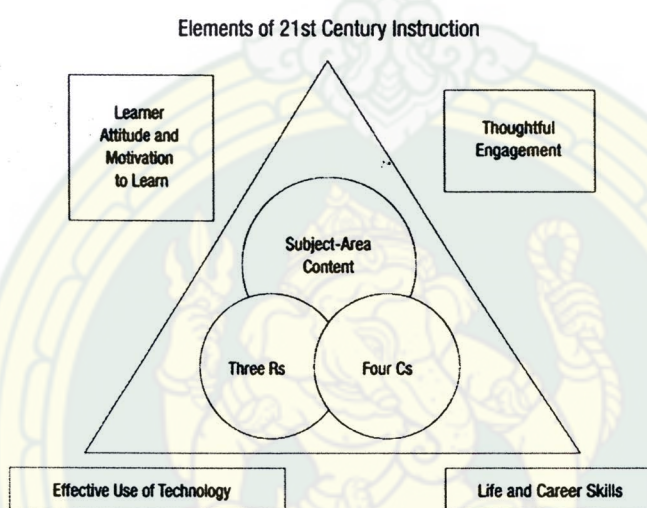
ภายหลังจากโครงการได้พัฒนาและทดลองใช้เครื่องมือ ได้กำหนดเครื่องมือวัดซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่เน้นการทำให้ภาระงาน (Task Based) 2 ชุด ได้แก่ เครื่องมือวัดทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Collaborative Problem Solving Skills) และ การเรียนรู้ในเครือข่ายดิจิทัล (Learning in Digital Networks)ซึ่งเครื่องมือวัด 2 ชุดนี้มีโครงสร้างดังนี้

ทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Collaborative Problem Solving Skills)	ทักษะทางสังคม (Social Skills) - การมีส่วนร่วม (Participation Skills) - การยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น (Perspective Taking) - การปรับตัวกับสังคม (Social Regulation) ทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) - การปรับตัวกับงาน (Task Regulation) - การเรียนรู้และการสร้างองค์ความรู้ (Learning and Knowledge Building)
การเรียนรู้ในเครือข่ายดิจิทัล(Learning in Digital Networks)	- หน้าที่ในฐานะผู้บริโภคในเครือข่าย (Function as Consumer in Networks) - หน้าที่ในฐานะผู้ผลิตในเครือข่าย (Function as a Producer in Networks) - การเข้าร่วมในการพัฒนาทุนทางสังคมผ่านเครือข่าย (Participating in the

Development of Social Capital through Networks)

- การเข้าร่วมในการพัฒนาทุนทางปัญญา (Participating in Intellectual Capital through Networks)

กรอบแนวคิดการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ ASCD

ที่มา Beers, 2011

กรอบความคิดการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ ASCD เป็นกรอบสามเหลี่ยมที่ประกอบด้วยวงกลมสามส่วนคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระประจำรายวิชา ทักษะ 3r ซึ่งประกอบด้วย อ่านออก เขียนได้และคิดเลขเป็น และ ทักษะ 4r ซึ่งประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์และการร่วมมือ ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการทางความคิดของนักเรียนและทักษะของนักเรียนในการนำเนื้อหาความรู้มาจัดการให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ส่วนนอกกรอบสามเหลี่ยมคือ ส่วนที่เราต้องการใช้เพื่อพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

-ทัศนคติและแรงจูงใจของผู้เรียน เมื่อมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เราต้องพิจารณาสิ่งที่สามารถสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเนื้อหาและแรงจูงใจต่อผู้เรียนเพื่อให้เกิดโอกาสทางการเรียนรู้

-ข้อตกลงทางความคิด คนที่คิดวิเคราะห์และความต้องการนวัตกรรมเพื่อเป็นข้อตกลงในกระบวนการเรียนรู้และสะท้อนผลลัพธ์ของการเรียนรู้

-ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยี เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเพิ่มความเข้าใจและการจัดการข้อมูลและครูควรดึงดูดนักเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

-การใช้ทักษะชีวิตและอาชีพ เราสามารถช่วยนักเรียนในการพัฒนาทักษะชีวิตและการทำงานโดยสร้างโอกาสสำหรับการร่วมมือกัน บทเรียนสามารถออกแบบเพื่อให้โอกาสเพื่อฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน

ทัศนคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียน

นักเรียนต้องเรียนรู้ว่าเขาจะรับข้อมูลใหม่ๆอย่างไรและสร้างวิธีการเข้าใจด้วยตนเองและถ่ายทอดให้ผู้อื่น การสร้างข้อกำหนดให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการคิดนั้นต้องสร้างกำหนดรูปแบบให้ชัดเจน เพราะกระบวนการทางความคิดเป็นนามธรรม เราต้องจัดกระบวนการเพื่อช่วยให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและสื่อสารเพื่อให้นักเรียนเลียนแบบ

เป้าหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะคิด สอบถาม ตั้งคำถามและแก้ปัญหา และใช้ทักษะในสถานการณ์ใหม่ด้วยข้อมูลใหม่ เพื่อเป็นการแนะนำให้นักเรียนพัฒนาทักษะครูควรจะ

1. ฝึกให้นักเรียนคิดเป็นขั้นตอนด้วยกระบวนการทางความคิด
2. สร้างรูปแบบที่มีเนื้อหาเหมือนกันโดยแลกเปลี่ยนความคิด
3. ช่วยนักเรียนแยกแยะขั้นตอนกระบวนการหรือสิ่งที่ยากสำหรับนักเรียน
4. ให้นักเรียนจัดการหรือสร้างแผนผังความคิดของกระบวนการเพื่อเพิ่มความเข้าใจและเป็นการแนะแนวทางผ่านขั้นตอน
5. ฝึกการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งรายเดี่ยวหรือรายกลุ่ม
6. ให้ข้อมูลสะท้อนกลับหรือการอภิปรายผ่านการทำงานด้วยกระบวนการทางความคิด
7. ถามนักเรียนเพื่อให้พิจารณาว่านักเรียนจะนำกระบวนการทางความคิดไปใช้ในสถานการณ์ใหม่อย่างไร

จุดมุ่งหมายทางความคิดคือ ต้องการให้นักเรียนสามารถสร้างความเข้าใจเพื่อสร้างความคิดรวบยอดและกระบวนการที่สามารถนำเนื้อหาสาระหรือทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตตนเองต่อไป การเรียนรู้ปัจเจกบุคคลจุดประกายความสนใจและแรงจูงใจ นักเรียนสามารถ สร้างหรือดึงความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย นักเรียนเรียนรู้สิ่งที่นักเรียนสนใจและพวกเขาสนใจในสิ่งที่เขาสนใจ

เราออกแบบการศึกษาที่สร้างความสนใจ แรงบันดาลใจและโน้มน้าวให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ ความท้าทายในการคิดสร้างสรรค์ไม่ง่ายหรือยากที่จะช่วยสร้างความสนใจให้นักเรียน

การให้เครื่องมือ กลยุทธ์หรือทักษะความคิดเป็นความต้องการที่จะให้นักเรียนประสบความสำเร็จ มีความมั่นใจและแรงบันดาลใจที่จะยอมรับงานที่ท้าทาย ในที่สุดการเรียนรู้อยู่ในมือของนักเรียน

ข้อตกลงทางความคิด

“อภิปัญญา” การรู้คิด (MetaCognition) เป็นข้อตกลงในบทสนทนาเกี่ยวกับความคิด ซึ่งประกอบด้วย การสะท้อนว่าเราจัดการข้อมูลอย่างไร ใช้ข้อมูลอย่างไรและ ปฏิบัติตามผลความคิดอย่างไร ลับความรู้และทักษะความคิดแนวใหม่ นักเรียนต้องสร้างนิสัยการตั้งคำถามการให้ข้อมูลย้อนกลับว่าเราจะใช้ข้อมูลอย่างไร และสะท้อนกระบวนการทางความคิด นักเรียนต้องคิดมีขั้นเชิงมากขึ้นเพื่อหาแนวทางความคิดและสามารถเรียนรู้กระบวนการทางความคิดที่เป็นจุดแข็งในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างนวัตกรรมใหม่และการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ครูควรช่วยเหลือนักเรียนให้คิดเป็นโดยการแลกเปลี่ยนรูปแบบความคิดของตน การสะท้อนกลับและการสร้างนิสัยให้ฝึกคิด ครูสามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนคิดเพื่อตัดสินใจความคิดของตนเองและสะท้อนว่า เขาคิดอย่างไร ไม่ใช่ว่าเขาคิดอะไร เป้าหมายสูงสุดคือ ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีอิสระ ค้นหาสิ่งใหม่ๆและแก้ปัญหา

ประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยี

เพื่อให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนต้องพัฒนา

- การเลือกข้อมูล
- การเลือกใช้สื่อ
- การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. Core subjects หมายถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักในหลักสูตรการศึกษาและหัวเรื่องเนื้อหาที่สำคัญที่จะต้องสอดแทรกในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. องค์ประกอบ 4 ของทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้ได้แก่ วิธีการคิด (Ways of thinking), วิธีการทำงาน (Ways of Working), เครื่องมือในการทำงาน (Tools for Working) และการดำรงชีวิตในโลก (Living in the World) ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้จะวัดและประเมินครอบคลุมด้านการประเมิน คือ K- S - AVE (Knowledge, Skills & Attitudes, Values, Ethics) เป็นกรอบในการประเมินแต่ละองค์ประกอบ โดยเน้นที่ S หรือ ทักษะ (Skills)

3. ทักษะย่อยของ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ในแต่ละองค์ประกอบของทักษะในศตวรรษที่ 21 จะเป็นรายละเอียดที่จะเป็นประเด็นในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลตลอดจนการสร้างเครื่องมือประเมินให้ครอบคลุมมิติต่างๆเหล่านี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 วิธีการคิด (Ways of thinking)

- การคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม (Creativity and innovation)
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)
- การคิดแก้ปัญหา (problem solving)
- การคิดตัดสินใจ (decision making)
- การเรียนรู้วิธีการเรียน (Learning to learn, metacognition)

องค์ประกอบที่ 2 วิธีการทำงาน (Ways of Working)

- การสื่อสาร (Communication)
- การร่วมมือทำงานเป็นทีม (Collaboration or teamwork)

องค์ประกอบที่ 3 เครื่องมือในการทำงาน Tools for Working

- ความรอบรู้ในสารสนเทศ (Information literacy)
- ความรอบรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT literacy)

องค์ประกอบที่ 4 การดำรงชีวิตในโลก (Living in the World)

- การเป็นพลเมืองและพลโลก (Citizenship – local and global)
- ชีวิตและอาชีพ (Life and career)
- ความรับผิดชอบในตนเองและต่อสังคม (Personal and social responsibility)

วิธีการในการประเมินผลทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1. วิธีการที่เน้นการให้ทำภาระงาน (task based) 2 ชุด ได้แก่ เครื่องมือวัดทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Collaborative Problem Solving Skills) และการเรียนรู้ในเครือข่ายดิจิทัล (Learning in Digital Networks)
2. วิธีการประเมินจากผลงาน เช่น การวิจัย การทำโครงการ
3. การนำเสนอการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง ประเมินสมรรถนะทางด้านสังคมและทางด้านจริยธรรม การตัดสินใจ การจัดการตนเอง
4. การทำแบบทดสอบ จากคำถามปลายเปิด เรียงความ ตรวจแฟ้มสะสมงาน

กลยุทธ์ทางการประเมินผลสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในส่วนนี้จะอธิบายถึงเครื่องมือประเมินและกลยุทธ์ทางการประเมิน 6 อย่าง ที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ 1) เกณฑ์การประเมิน (Rubric) 2) การประเมินการปฏิบัติงาน

(Performance based Assessments: PBAs) 3) การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios Assessment) 4) การประเมินตนเอง (Student self-assessment) 5) การประเมินเพื่อนประเมินเพื่อน (Peer-Assessment) 6) การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียน (Student Response)

1. เกณฑ์การประเมิน (Rubric)

เกณฑ์การประเมินเป็นทั้งเครื่องมือการวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียน และกลยุทธ์ทางการประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมที่ครูจะนำมาใช้เพื่อวัดทักษะหรือสมรรถนะที่ แบบทดสอบมาตรฐานไม่สามารถวัดได้ เนื่องจาก แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้ในด้านองค์ความรู้/ความคิดรวบยอดที่มีช่วงระยะเวลาแน่นอน

เกณฑ์การประเมินไม่เหมือนกับแบบตรวจสอบรายการที่ใช้เพื่อประเมินภาคปฏิบัติ แต่เกณฑ์การประเมินคือกลุ่มของเกณฑ์ที่ประมาณค่าได้อย่างชัดเจนและอธิบายคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงเป็นลำดับคุณภาพ อีกทั้งเกณฑ์การประเมินไม่ได้มีประโยชน์แค่การประเมินผลการทำงานเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถเพิ่มกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้นกระบวนการด้วยการสื่อสารสิ่งที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นกับการทำงานที่กำหนดให้ การให้ข้อมูลป้อนกลับที่เน้นไปที่โครงการในกระบวนการทำงาน รวมทั้ง เป็นการส่งเสริมการกำกับติดตามการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน การประเมินตนเอง

2. การประเมินการปฏิบัติงาน (Performance based Assessments: PBAs)

เป็นกระบวนการที่ให้ค่าความสามารถ ทักษะ และการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีผ่านการปฏิบัติงานหรือชิ้นงาน ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการทำงานและผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงาน โดยการวัด 5 ลักษณะสำคัญ อาทิ การปฏิบัติงานโดยการเขียน การระบุชื่อและภาระงานการปฏิบัติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การกำหนดงาน หรือการทดสอบจากสถานการณ์จริง ซึ่งลักษณะของการประเมินการปฏิบัติงาน ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้อย่างชัดเจน วิธีการทำงานที่จะนำมาพิจารณาเพื่อการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และคุณภาพความสำเร็จของงานที่คาดหวัง ด้วยการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ซึ่งอาจเป็นการประเมินรายบุคคล กลุ่ม หรือประเมินตนเองก็ได้

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios Assessment)

การประเมินผลด้วยแฟ้มผลงาน เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่อาศัยเทคนิควิธีการรวบรวมผลงานต่างๆ ของผู้เรียนเข้าด้วยกัน แล้วตัดสินผล ลงสรุปเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยพิจารณาจาก พัฒนาการเปลี่ยนแปลง ความพยายาม ความสนใจ เจตคติ และการปฏิบัติ แล้วส่งผลย้อนกลับไปสู่ผู้เรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ศักยภาพและความก้าวหน้าของตนเอง เป็นการประเมินวิธีหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถประเมินผลการสอนได้จากแฟ้มผลงานของผู้เรียน

แฟ้มผลงาน (Portfolio) หมายถึง การนำเสนอสู่ความคิด เป็นการรวบรวมผลงานของผู้เรียนอย่างมีจุดหมาย ผลงานเหล่านี้สะท้อนถึงความพยายาม ความเติบโต ความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียนในวิชาหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนได้ทำงานอะไรบ้าง ทำแล้วได้ผลดีมาน้อยเพียงใด แฟ้มผลงานที่ใช้ได้ผล คือ แฟ้มที่ทำให้เห็นว่า เจ้าของแฟ้มมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญาไปพร้อมกัน และทำให้เจ้าของแฟ้มมีพัฒนาการในหน้าที่ความรับผิดชอบของงานด้วย แฟ้มผลงานให้ค่าที่สะท้อนความสามารถทุกๆ ด้านของเจ้าของแฟ้ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสะท้อนความสามารถทางความคิดอย่างเป็นระบบ สะท้อนความสามารถในการฟัง จับประเด็น คิดวิเคราะห์วางแผน ซักถาม อ่าน เขียน จัดเรียงผลงาน ผสมผสานความรู้ความคิด นำเสนอผลโต้ตอบประเมินตนเอง รับฟังคำติชมจากผู้อื่น แก้ไขปรับปรุงตลอดจนปรับตัวเองให้อยู่ในโลกแห่งความจริง ในการรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงานกำหนดแนวทาง การคัดเลือกงาน กำหนดแนวทางการตัดสินผลงาน รวมทั้งมีหลักฐานที่สะท้อนชิ้นงาน และการสะท้อนตนเองของผู้เรียนด้วย

4. การประเมินตนเอง (Student self-assessment)

การประเมินตนเองใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง มากกว่าใช้เพื่อให้ผลการเรียนเป้าหมายของการประเมินตนเองเพื่อให้นักเรียนระบุจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา และเพื่อ การปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ได้ การประเมินตนเองเกิดขึ้นเพื่อนักเรียนตัดสินใจปรับปรุงการทำงาน จึงเป็นเครื่องมือเพื่อใช้สนับสนุนการเรียนรู้แบบ self-regulation ช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนความก้าวหน้าในการทำงานของนักเรียน

5. การประเมินเพื่อนประเมินเพื่อน (Peer-Assessment)

การประเมินเพื่อประเมินเพื่อนคล้ายมากกับการประเมินตนเอง คือเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่ให้นักเรียนมีบทบาทในการประเมินการเรียนรู้ แนวคิดการประเมินเพื่อนประเมินเพื่อนจึงเป็นกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนคนอื่นในเรื่องคุณภาพการทำงานและคุณค่าของงาน การประเมินเพื่อนประเมินเพื่อนใช้ได้ทั้งการประเมินผลผลิต การนำเสนอ โครงการ และทักษะ จึงไม่ใช่การประเมินเพื่อการให้ผลการเรียน เป้าหมายหลักของการประเมินเพื่อนประเมินเพื่อนคือเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยข้อมูลป้อนกลับที่เพื่อนให้อาจไม่ลึกซึ้งในประเด็นความรู้ที่ให้ แต่งานวิจัยมากมายสนับสนุนว่า การประเมินเพื่อนประเมินเพื่อนสามารถปรับปรุง การเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง การประเมินชนิดนี้จึงใช้ร่วมกับประเมินจากครู

6. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียน (Student Response)

กิจกรรมการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ โดยผู้สอนจะดำเนินการจัดหาข้อมูลสารสนเทศให้กับผู้เรียน และใช้ข้อมูลนั้นเสมือนเป็นการให้คำแนะนำ จากครูผู้สอนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนั้น การวัดประเมินการเรียนรู้จะกลายเป็นการวัด

และประเมินผลเพื่อการปรับปรุงการเรียนรู้ เมื่อครูใช้หลักฐานทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องที่จะต้องฟัง สังเกต และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน อีกทั้ง ผู้สอนสามารถใช้การตั้งคำถาม การสังเกตและการพูดคุยกับนักเรียน ทำให้ครูสามารถพัฒนาวิธีการตรวจสอบความเข้าใจในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

แนวคิดการประเมินตามบิกส์และคอลลิส

บิกส์และคอลลิส (Briggs and Collis 1982 :116) ได้เสนอแนวคิด The SOLO taxonomy ซึ่งเป็นชุดของเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ “SOLO” มาจากคำว่า Structure of Observed Learning Outcome เป็นระบบที่นำมาช่วยอธิบายว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการการปฏิบัติที่ซับซ้อนอย่างไร ในการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีความหลากหลายของภาระงานทางวิชาการ

ตารางสรุปภาพรวมของ SOLO Taxonomy

ระดับของความเข้าใจ ที่นักเรียนแสดงออกจากการเรียนรู้	ระยะของการเรียนรู้ (Phase of learning)	กิริยาชี้บ่ง (Indicative Verbs)
ระดับขยายนามธรรม (Extended Abstract) - สามารถสร้างเป็นความคิดเชิงโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่เรียนได้ - สามารถสรุปอ้างอิง (generalize) ไปยัง เนื้อหาใหม่ ๆ ได้	ระยะเชิงคุณภาพ (Qualitative Phase) ลักษณะ/พฤติกรรม ของการตอบสนองจา การเรียนรู้ของนักเรียน มีการบูรณาการ (integrated) สู่แบบ	- สร้างทฤษฎี (theories) - สรุปอ้างอิง (generalize) - ตั้งสมมติฐาน (hypothesis) - สะท้อน (reflect) - สร้างขึ้น (generate)
ระดับเห็นความสัมพันธ์ (Relational) - พฤติกรรมที่แสดงออกชี้ให้เห็นถึงการ จัดการระหว่าง ความจริงและทฤษฎี พฤติกรรมและ จุดมุ่งหมาย - มีความเข้าใจในหลาย ๆ เนื้อหา/ องค์ประกอบย่อย ๆ ซึ่ง สามารถบูรณาการมาเป็นโนทัศน์	แผนเชิงโครงสร้าง (structural pattern)	- เปรียบเทียบ/ระบุความ แตกต่าง (compare/contrast) - อธิบายเชิงเหตุผล (explain cause) - บูรณาการ (integrate) - วิเคราะห์ (analyse) - แสดงความสัมพันธ์ (relate)

- สามารถนำโน้ตค้นไปประยุกต์ใช้กับปัญหาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันหรือการปฏิบัติงาน		- นำไปใช้ (apply)
ระดับหลายนมมอง (Multi-structural) - พฤติกรรมที่แสดงออกชี้ให้เห็นถึงความเข้าใจที่กว้างขวางมากขึ้น แต่ยังไม่เป็นระบบ - มีความเข้าใจเฉพาะเนื้อหา/องค์ประกอบย่อย ๆ เท่านั้น - ไม่สามารถจัดระบบของการรวบรวมความคิด(ideas) หรือโน้ตค้น(concept) ของเนื้อหา/ประเด็นต่าง ๆ ได้ - ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ของรายการย่อยกับข้อรายการทั้งหมด	ระยะเชิงปริมาณ (Quantitative Phase) รายละเอียดของการตอบสนองที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น	- นับ ยกตัวอย่าง (enumerate) - จำแนกแยกแยะ (classify) - อธิบาย (describe) - ลงรายการ (list) - เชื่อมโยง (combine) - ให้ทำตามลำดับขั้นตอน (do algorithms)
ระดับมุมมองเดียว (Uni- structural) - พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นรูปธรรม มีความเข้าใจเนื้อหาเพียงเล็กน้อย - เน้นเฉพาะเนื้อหา/ประเด็นที่มีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียว(one conceptual issue)		- ระบุ (identify) - จำ (memorize) - ให้ทำตามขั้นตอนง่ายๆ (do simple procedure)
ระดับโครงสร้างขั้นพื้นฐาน (Pre-structural) พฤติกรรมที่แสดงขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา/ประเด็น		พลาดจุดสำคัญ/ประเด็นสำคัญ (messes the point)

ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียน (ฉบับร่าง)

จากเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎี หลักการและแนวคิดทั้งหมด สามารถนำมาสังเคราะห์เป็น
รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เพื่อยกระดับคุณภาพ
ผู้เรียน (ฉบับร่าง) ซึ่งมีรายละเอียดดังนำเสนอต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ

1. การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ ตอบสนองความแตกต่าง
ระหว่างบุคคลและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาของผู้เรียน
2. ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองและมีความสุขจากการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาทักษะกระบวนการคิดและ
เชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบททางสังคม โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมุ่งให้เกิดความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู และโรงเรียนกับชุมชน
5. การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและใช้
ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดวิจารณ์ญาณ และคิด
สร้างสรรค์ ในการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน นำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามความถนัดและความสนใจ ตามศักยภาพของแต่ละ
บุคคล มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเอง ในการแสดงออกทางอารมณ์อย่าง
เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่าง
บุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. ผู้เรียนสามารถใช้ส่วนต่างๆของร่างกายในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว และ
ประสานสัมพันธ์กันและมีจิตสาธารณะ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

แบ่งกระบวนการเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มความสนใจ

บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ผู้เรียนสำรวจความสนใจและความถนัดของตนเอง ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสนใจและความถนัดของตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 วางแผนและลงมือปฏิบัติ

บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ผู้เรียนสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเอง ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการทำงานกิจกรรม ผู้เรียนสืบเสาะแสวงหาความรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม	ผู้สอน Coaching และ Mentoring กระบวนการคิด คุณธรรมจริยธรรม ทักษะปฏิบัติ พฤติกรรม สุขภาพ ผู้สอนส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ขั้นที่ 3 ประเมินเพื่อพัฒนาและสะท้อนผล

บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ผู้เรียนประเมินตนเองและสะท้อนผลการประเมินมาสู่การพัฒนาตนเอง	ผู้สอนประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสะท้อนผลการประเมิน โดยการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินตามสภาพจริง

ขั้นที่ 4 สรุปสิ่งที่เรียนรู้

บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ (self-reflection)	ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนทบทวนกิจกรรมที่ดำเนินการและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ผู้สอนเตรียมประเด็นการสะท้อนการเรียนรู้

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนชื่นชมความสำเร็จในการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ใหม่	กระตุ้นให้นักเรียนตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ ที่ท้าทาย

การประเมินผลรูปแบบ

ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณภาพของกิจกรรม 4H ดังต่อไปนี้

การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ใช้แนวทางและวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
 ของผู้เรียน โดยเลือกใช้การประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การประเมินโดยให้นักเรียน
 สะท้อนคิด การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน การประเมินจากผลการปฏิบัติ การประเมินตนเอง
 และการประเมินพัฒนาการ

การประเมินผลคุณภาพของกิจกรรม

มุ่งเน้นการประเมินกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดกิจกรรม
 หรือภาระงานที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และระดับความสามารถของผู้เรียน ตลอดจน
 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิธีเรียนรู้ของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปกครอง บัณฑิตเลิศ, พัชรวิรรณ กิจมี 2559. ได้คิดหาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของ
 ผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา
 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัด
 เชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนใน
 สังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความ พึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ และ การสัมภาษณ์โดย
 สัมภาษณ์จากหัวข้อที่มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่
 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้
 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง
 จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และการจัดการ
 การเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลด

เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง นอกจากนั้น ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู่มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยอมรับการว่ากล่าวตักเตือนและปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดของตนเองอย่างเหมาะสม

ชัยภัทร วทัญญู. 2558. ได้คิดหาวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะของชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรื่อง ทำกินได้ ทำขายดีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เรื่องทำกินได้ทำขายดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เรื่องทำกินได้ทำขายดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ระหว่างก่อนและหลังการทำกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” หลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ สุธาพจน์ อีระดา ภิญโญ. 2559. ได้คิดหาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ รวมทั้งศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ คือ ครู โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 200 คน วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมความพร้อมของผู้สอน และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

สุกัญญา งามบรรจง. 2559. ได้คิดหาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน **วัตถุประสงค์** 1) เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้จากเอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 องค์ประกอบ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและนักเรียนจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 46 โรงเรียนที่เลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ ขั้นตอนที่ 4 การรับรองรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ฉบับ คือ 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 2) ประเด็นสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) 3) แบบประเมินทักษะศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย วิธีการคิด วิธีการทำงาน เครื่องมือในการทำงาน และการดำรงชีวิตในโลก เป็นแบบมาตรประมาณค่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.948, 0.955, 0.972 และ 0.968 ตามลำดับ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.868 และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยสนับสนุน 6) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เกิดแรงบันดาลใจ (Inspire) ขั้นตอนที่ 2 เลือกสนใจตามถนัด (Choose) ขั้นตอนที่ 3 เป้าหมายชัดปฏิบัติตามแผน (Aim & Act) ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนแก่นการเรียนรู้ (Reflect) ขั้นตอนที่ 5 การยกระดับสู่คุณภาพ (Enhance) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ 2.1 ผู้เรียนที่ผ่านการจัด

กระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ความสามารถในการทำงานเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร และการร่วมมือทำงานเป็นทีม 3) ความสามารถในการใช้เครื่องมือการทำงานเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) การประพฤติและปฏิบัติในการดำรงชีวิตเกี่ยวกับเป็นพลเมือง และพลโลก ความรู้ ทักษะ และเจตคติอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2.2 ผลการประเมินความสุขในการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในและนอกห้องเรียน กล้าแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่างกันด้วยความมั่นใจ แสดงแนวคิดที่แปลกใหม่หลากหลายในการแก้ปัญหา ผู้เรียนมีการนำเสนอเหตุผลในการเรียนรู้และทำทายนำเสนอผลงานจากการระดมความคิด การวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความประทับใจที่ได้เรียนรู้และฝึกทักษะรวมทั้งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้ของตนเอง 2.3 ครูมีความคิดเห็นหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปใช้ได้จริง มีกระบวนการที่เป็นขั้นตอน 3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยดำเนินการใน 3 ระดับคือ 3.1 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการเรียนรู้ และการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสื่อสารและสร้างความตระหนัก สนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาครู ผู้บริหารกรรมการสถานศึกษาและชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ การประเมินผลรูปแบบเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างยั่งยืน 3.3 ระดับสถานศึกษา ควรดำเนินการวิจัยและพัฒนาต่อยอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการนิเทศ กำกับติดตาม เน้นกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (coaching & mentoring) ของสถานศึกษาและการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

นิตยา เมลานนท์ 2555 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการสอนวิชา

นาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดย นวัตกรรมทางการสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ 3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาที่เรียนโดย วิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อนวัตกรรมทางการสอน วิชานาฏศิลป์เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ผลวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์เท่ากับ 81.92/91.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ สำหรับดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.7230 แสดงว่า หลังจากการใช้ นวัตกรรมทางการสอน นักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 72.30 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร และสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่เรียนโดย นวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ พบว่ามีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 3. นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะ ปฏิบัติของชิมพ์ชัน มีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ใช้ในนวัตกรรมการสอนโดยรวมและ รายเพลงทุกเพลง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 4. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครกับสาขา วิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาวีธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของชิมพ์ชัน โดยเรียงลำดับความพึงพอใจต่อขั้นตอนการสอนจากมากไปน้อย พบว่า ขั้นที่ 7 ขั้นการ คิดเริ่ม นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ขั้นที่6 ขั้นการปรับปรุง และประยุกต์ใช้ ขั้นที่1 ขั้นการรับรู้ ขั้นที่3 ขั้นการสนองตอบ ภายใต้การควบคุม ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียม ความพร้อม และขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำ ได้เอง ตามลำดับ

มิสพรรณ พัชร ใจดี 2558 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การคิดทำรำนาฏศิลป์ไทยในขอไทยอยู่เป็นไทย โดยนำภาษาท่ามาประยุกต์ใช้ในการคิดทำรำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/8 วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อคิดทำรำประกอบเพลงขอไทยอยู่เป็นไทย 2. เพื่อนำภาษาท่ารำที่ได้เรียน ประยุกต์ใช้ในการคิดทำรำ 3. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ 4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจะกล้าคิดหรือกล้าแสดงความคิดเห็นทางด้านนาฏศิลป์

ครูผู้สอนควรที่จะให้คำแนะนำในสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก และคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ปัจจุบัน มั่นอำ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร สุณี บุญพิทักษ์ 2551 ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ การดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผลของการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เฉลี่ย 83.07/81.07 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย อยู่ในระดับมาก

นริศรา ศรีสุพล 2557 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ พื้นเมืองจากวรรณกรรมเรื่องอุสา บารสในบริบท วัฒนธรรม วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ พื้นเมืองจากวรรณกรรมเรื่องอุสา บารสใน บริบทวัฒนธรรม และเพื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์นาฏศิลป์ พื้นเมือง จากวรรณกรรมเรื่อง อุสา บารส ในบริบทวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรค์การแสดง ใช้บทผญา และทำพ่อนประกอบการเกี่ยวพาราสีกัน นักแสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนางอุสา ประกอบด้วย นาง อุสา 1 คน และนางสนม 2 คน หรือ 4 คนก็ได้ กลุ่มที่ 2 กลุ่มท้าวบารส ประกอบด้วย ท้าวบารส 1 คน และทหาร 2 คน หรือ 4 คน ก็ได้ การแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นการเปิดตัวนักแสดงทั้ง 2 กลุ่ม ช่วงที่ 2 ท้าวบารสและนางอุสาพบกันใช้บทผญา ประกอบการ เกี่ยวพาราสี ช่วงที่ 3 ทั้ง 2 กลุ่ม พ้อ นเกี่ยวกัน มี กระบวนท่าพ้อ นทั้งหมด 127 ท่า จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ พื้นเมืองจากวรรณกรรมเรื่องอุสา บารสในบริบทวัฒนธรรม เป็นการ

แสดงที่สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอน และเป็นการแสดงที่สืบสานนาฏศิลป์ พื้นเมือง อีสานอีกด้วย

เพ็ญประกาย สุขสังข์ ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล ดร. กระพัน ศรีงาน 2554 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บุรีรัมย์ วัตถุประสงค์การวิจัย 1) พัฒนาชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง สร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดการเรียนการสอน เรื่องการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง สร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 89.68/82.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ชุดการเรียนการสอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพ เท่ากับ 0.6553 4) จำนวนนักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วย ชุดการเรียนการสอนเรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อ.ศลิษา ชุ่มวารี 2557 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างถาวรด้าน นาฏศิลป์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการใช้ชุดการสอนเรื่องนาฏยศัพท์และภาษา ทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อทราบผลการประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน 2) เพื่อทราบผลการทดลองใช้ชุดการสอน เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ นาฏยศัพท์และภาษาทำของนักเรียนพบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏยศัพท์และภาษา ทำก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนาฏศิลป์ไทยหลังเรียน($X = 25.09$, $S.D. = 1.70$) ด้วยชุดการสอนเรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยสูงกว่าก่อนเรียน ($X = 10.21$, $S.D. = 1.83$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏยศัพท์และภาษาทำมากที่สุดคือ ชุดที่ 1 นาฏยศัพท์

รองลงมาคือชุดที่ 2 เรื่องภาษาทำนาภูมิศิลป์ไทย 2. ความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียนพบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติทำนาภูมิศัพท์ได้ถูกต้องและสวยงามเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ปฏิบัติได้ถูกต้องสวยงามได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือการปฏิบัติทำนาภูมิศัพท์และด้านที่ปฏิบัติได้ถูกต้องแต่ไม่สวยงามและได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการนำท่าภาษาท่าไปใช้

พชนีพงศ์ คล่องนาวา 2553 ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการร่างมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องร่างมาตรฐาน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2) ศึกษาความสามารถในการร่างมาตรฐานด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 3) ศึกษาความเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ เรื่องร่างมาตรฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าการจัดการเรียนรู้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการร่างมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติ คือความพร้อมเพียงในการร่าง ความกล้าแสดงออก การเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับบทเพลงและจังหวะของดนตรี และลีลาตามแบบนาภูมิศิลป์ไทย เป็นลำดับสุดท้าย 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง ร่างมาตรฐานนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และความคิดเห็นด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้รู้สึกอยากร่วมกิจกรรมและทำให้นักเรียนมีความสุข และสนุกในการร่วมกิจกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการ (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1.1 จุดประสงค์ เพื่อศึกษากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบ ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

1.2 วิธีดำเนินการ

- 1.2.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัยนาฏศิลป์ 15 แห่ง
- 1.2.2 จัดระดมสมองตัวแทนคณะครู
- 1.2.3 สังเกตการณ์ชั้นเรียน
- 1.2.4 สัมภาษณ์นักเรียน

1.3 เครื่องมือที่ใช้

- 1.3.1 ประเด็นสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร
- 1.3.2 ประเด็นระดมสมองคณะครู
- 1.3.3 แบบสังเกตการณ์ชั้นเรียน
- 1.3.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

1.4 แหล่งข้อมูล

- 1.4.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 15 คน
- 1.4.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน
- 1.4.3 ชั้นเรียนต้นแบบ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์”
- 1.4.4 นักเรียน จำนวน 75 คน

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

2.1 จุดประสงค์ เพื่อนำเสนอกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2 วิธีดำเนินการ

2.2.1 ร่างกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3 เครื่องมือที่ใช้

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.4 แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 19 ท่าน

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

3.1 จุดประสงค์ เพื่อทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2 วิธีดำเนินการ

ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.3 เครื่องมือที่ใช้

กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

แบบประเมินกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.4 แหล่งข้อมูล

3.4.1 สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 15 คน

3.4.2 ตัวแทนคณะครู จำนวน 45 คน

3.4.3 ชั้นเรียนต้นแบบ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์”

3.4.4 นักเรียน จำนวน 75 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

4.1 จุดประสงค์ เพื่อประเมินผลและขยายผลการใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

4.2 วิธีดำเนินการ นำรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้กับโรงเรียนในสังกัดอื่น

4.3 เครื่องมือที่ใช้

กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา

4.4 แหล่งข้อมูล

4.4.1 โรงเรียนมัธยมสังกัด สพฐ. จำนวน 2 โรงเรียน

4.4.2 โรงเรียนมัธยมสังกัด อปท. จำนวน 2 โรงเรียน

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยรายละเอียดของกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 (R₁): ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรต้นแบบ (best practice) แนวคิด เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นำข้อมูลที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร จัดระดมสมองตัวแทนคณะครูที่เกี่ยวข้องสังเกตการณ์ชั้นเรียนต้นแบบ และสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (ฉบับร่าง)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรต้นแบบ (best practice) แนวคิด เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ R₁_001 แบบวิเคราะห์กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สังเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นผู้บริหารของวิทยาลัยฯ ในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ คือ R₁_002 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาปรับปรุงรายละเอียด

3. ระดมสมองตัวแทนคณะครู เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ คือ ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ คือ R₁_003 ประเด็น

ระดมสมองคณะครูเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อ
ยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ที่ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมี
เกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ (1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต/มหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์
ไทย/นาฏศิลป์ศึกษา/นาฏศิลป์ หรือ (2) เป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์ หรือปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับ
กับหน่วยงานด้านนาฏศิลป์ (3) มีผลงานโดดเด่นด้านนาฏศิลป์ไทย/นาฏศิลป์ศึกษา/นาฏศิลป์ อันเป็น
หลักฐาน เช่น งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากรที่แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์

2. ผู้สอนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ สถานศึกษาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง
วัฒนธรรมที่จัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาศึกษานาฏศิลป์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
รูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 45 คน

3. ชั้นเรียนต้นแบบ (best practice) ที่จัดการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ไทย สถานศึกษา
สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 20 ชั้นเรียน ที่จัดการเรียนการสอนใน
รูปแบบ กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในสาขาวิชาเอก ดังนี้ นาฏศิลป์ไทยเอน
พระ นาฏศิลป์ไทยเอนยักษ์ นาฏศิลป์ไทยเอนลิง นาฏศิลป์ไทยละครพระ และนาฏศิลป์ไทยละครนาง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ R1_001 แบบ
วิเคราะห์กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลจากการ
วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพ
ผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะ
เป็นแบบบันทึกข้อมูลเพื่อบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเด็นที่บันทึก คือ แหล่งที่มาของเอกสารและงานวิจัย ชื่อผู้วิจัย/ผู้เขียน
และสาระเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน
นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ แบบ R₁_002 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์มี 2 ประเด็นหลัก คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และความสอดคล้องของรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการระดมสมองตัวแทนครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ แบบ R₁_003 ประเด็นระดมสมองเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตการณ์ชั้นเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ แบบ R₁_004 แบบสังเกตอย่างมีโครงสร้างของรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 (R₁) ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรของเครื่องมือแต่ละชนิด กำหนดนิยามและกรอบการวัดตัวแปร 2) ลงมือสร้างข้อคำถาม/แนวทางของเครื่องมือแต่ละฉบับ 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามแต่ละฉบับ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงก่อนนำไปใช้ 5) วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) และ 6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ฉบับ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ก่อนที่จะนำเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ 4 ฉบับ ได้แก่ แบบ R_{1_001} แบบ R_{1_002} แบบ R_{1_003} และแบบ R_{1_004} ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสัมพันธ์ของข้อรายการย่อยกับสมรรถนะที่มุ่งวัด (item-objective congruence) ประมาณ 1 เดือน ผลการพิจารณาใช้เกณฑ์ตามที่มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) กำหนดไว้ว่าต้องมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 ถือว่าเครื่องมือนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผลคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เรียงตามลำดับเครื่องมือ ดังนี้ แบบ R_{1_001} มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 แบบ R_{1_002} มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 แบบ R_{1_003} มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 และแบบ R_{1_004} มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ฉบับ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้บริหารด้วยตนเองและติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสัมภาษณ์ และกำหนดระยะเวลาในการสัมภาษณ์ จัดส่งประเด็นสัมภาษณ์ให้แก่ผู้บริหาร การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการระดมสมองผู้สอน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างประเด็นระดมสมองติดต่อ ชี้แจงกับคณะครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เพื่อประสานงานกับผู้สอน ให้ตอบร่วมระดมสมองตามประเด็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเด็นในการระดมสมองสอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล R_{1_002} ประเด็นระดมสมองผู้สอน

เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ แบบ R1_004 แบบสังเกตอย่างมีโครงสร้างของรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสังเคราะห์กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาหลักสูตรต้นแบบ (best practice) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. การระดมสมองผู้สอน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก R1_003 ประเด็นระดมสมองผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4. การสังเกตการณ์ชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย R₁

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้
ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	สังเคราะห์แนวคิดเอกสาร ตำราและงานวิจัย	ศึกษาเอกสารแนวคิดเอกสาร ตำราและงานวิจัย	(R ₁ _001) แบบวิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านธุรกิจค้าปลีกประเภทสมรรถนะหลัก	วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
	สัมภาษณ์ผู้บริหาร	สัมภาษณ์ผู้บริหารในประเด็นกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	(R ₁ _002) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
	ระดมสมองคณะครูผู้สอน	จัดระดมสมองตัวแทนครูในประเด็นกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	(R ₁ _003) ประเด็นระดมสมองเกี่ยวกับกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ความเหมาะสมของกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย R₁ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้
ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	สังเกตการณ์ชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์	สังเกตการณ์ชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ในประเด็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	(R1_004) แบบสังเกตชั้นเรียนเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”	การหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ	กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”

ขั้นตอนที่ 2 (D₁): การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาयर่างรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ร่างกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยในการสอบถามความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อสอบถามและวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยยกสร้างขึ้น มีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติ ดังนี้ (1) เป็นผู้สอนวิชาชีพนานาฏศิลป์ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (2) มีประสบการณ์สอนวิชาชีพนานาฏศิลป์ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 2 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ แบบ D₁_003 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์มี 2 ประเด็นหลัก คือ ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และความสอดคล้องของรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 (D₁) รูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรของเครื่องมือแต่ละชนิด กำหนดนิยามและกรอบการวัดตัวแปร 2) ลงมือสร้างข้อคำถาม/แนวทางของเครื่องมือแต่ละฉบับ 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามแต่ละฉบับ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงก่อนนำไปใช้ 5) วิเคราะห์หา

ค่าความเชื่อมั่น (reliability) และ 6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบ D₁_001 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสัมพันธ์ของข้อรายการย่อยกับสมรรถนะที่มุ่งวัด (item-objective congruence) ประมาณ 1 เดือน ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ใช้เกณฑ์ตามที่มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) กำหนดไว้ว่าต้องมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 ถือว่าเครื่องมือที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผลคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ แบบ D₁_001 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองและติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสัมภาษณ์ และกำหนดระยะเวลาในการสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 (D₁): การสร้างรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้รับ
สร้างรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	ยกร่างรูปแบบกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	ศึกษาเอกสารแนวคิด เอกสาร ตำรา และงานวิจัย	(D ₁ _001) แบบ วิเคราะห์ รูปแบบ กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบ กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
	สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นคุณภาพของตัวบ่งชี้สมรรถนะการเรียนรู้ การเรียนการสอนวิชาชีพ ด้านธุรกิจค้าปลีก	(D1_002) แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบ กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”

ขั้นตอนที่ 3 (R₂): ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ภายหลังการปรับปรุงการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีและอ่างทอง ในโรงเรียนที่มีนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีที่ 5 ไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 รวมระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการทั้งหมด 40 ชั่วโมง ตามหน่วยการเรียนรู้ ผลการทดลองจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัศึกษานำรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอ่างทอง ดังรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีที่ 5 ไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอ่างทอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จด้วยตัวนักเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการของนักเรียน โดยกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมมือซึ่งกันและกันฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วย รวม 40 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	(2 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน	(6 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน	(6 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระเบียบ ฟ้อน	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ลีลาสร้างสรรค์	(6 ชั่วโมง)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 (R_2) ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรของเครื่องมือแต่ละชนิด กำหนดนิยามและกรอบการวัดตัวแปร 2) ลงมือสร้างข้อคำถาม/แนวทางของเครื่องมือแต่ละฉบับ 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามแต่ละฉบับ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงก่อนนำไปใช้ 5) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) และ 6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ฉบับ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสัมพันธ์ของข้อรายการย่อยกับสมรรถนะที่มุ่งวัด (item-objective congruence) ประมาณ 1 เดือน ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ใช้เกณฑ์ตามที่มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) กำหนดไว้ว่าต้องมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 ถือว่า

เครื่องมือนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผลคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 นัดหมายนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีที่ 5 ชี้แจง ทำความเข้าใจก่อนทดลองใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่สังกัด การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 6 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 (R₂): ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้
ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	ชี้แจง วิธีดำเนินการแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1. นัดหมายทำความเข้าใจก่อนนำไปใช้	แผนกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	วิเคราะห์เนื้อหา	รายงานการใช้ กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้
	นักศึกษา ทดลองสอน	นำไปใช้จริง กับนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย	แผนกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพ ผู้เรียน สำหรับ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา	วิเคราะห์ เนื้อหา	รายงานการ ใช้ กิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่ม เวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพ ผู้เรียน สำหรับ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 (D₂): ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

การประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility standard) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility standard) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety standard) และด้านมาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy standard) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การประเมินประสิทธิภาพเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ ด้านหลักสูตรวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านหลักสูตร จำนวน 9 คน นำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการประเมินประสิทธิภาพเชิงปริมาณ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยในการประเมินประสิทธิภาพ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน มีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติ ดังนี้ (1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/โท/เอก สาขาวิชาศิลป/นาฏศิลป์ไทย หรือ (2) เป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์ หรือปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ห้าง ร้าน บริษัท สมาคม ด้านนาฏศิลป์ (3) มีผลงานโดดเด่นด้านนาฏศิลป์/นาฏศิลป์ไทย อันเป็นหลักฐาน เช่น งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากรที่แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์/นาฏศิลป์ไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบ D₂_001 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประยุกต์แนวคิดกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐานที่ Stufflebeam (1981, อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547) กำหนดขึ้น ประกอบด้วยมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง ระดับการประเมินมีค่าดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ ระดับน้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง ตัวแปรมีอรรถประโยชน์มากที่สุด ระดับน้ำหนักคะแนน 4 หมายถึง ตัวแปรมีอรรถประโยชน์มาก ระดับน้ำหนักคะแนน 3 หมายถึง ตัวแปรมีอรรถประโยชน์ปานกลาง ระดับน้ำหนักคะแนน 2 หมายถึง ตัวแปรมีอรรถประโยชน์น้อย ระดับน้ำหนักคะแนน 1 หมายถึง ตัวแปรมีอรรถประโยชน์น้อยที่สุด

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ระดับน้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง ตัวแปรมีความเป็นไปได้มากที่สุด ระดับน้ำหนักคะแนน 4 หมายถึง ตัวแปรมีความเป็นไปได้มาก ระดับน้ำหนักคะแนน 3 หมายถึง ตัวแปรมีความเป็นไปได้อันปานกลาง ระดับน้ำหนักคะแนน 2 หมายถึง ตัวแปรมีความเป็นไปได้น้อย ระดับน้ำหนักคะแนน 1 หมายถึง ตัวแปรมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม ระดับน้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมมากที่สุด ระดับน้ำหนักคะแนน 4 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมมาก ระดับน้ำหนัก

คะแนน 3 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมปานกลาง ระดับน้ำหนักคะแนน 2 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมน้อย ระดับน้ำหนักคะแนน 1 หมายถึง ตัวแปรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง ระดับน้ำหนักคะแนน 5 หมายถึง ตัวแปรมีความถูกต้องมากที่สุด ระดับน้ำหนักคะแนน 4 หมายถึง ตัวแปรมีความถูกต้องมาก ระดับน้ำหนักคะแนน 3 หมายถึง ตัวแปรมีความถูกต้องปานกลาง ระดับน้ำหนักคะแนน 2 หมายถึง ตัวแปรมีความถูกต้องน้อย ระดับน้ำหนักคะแนน 1 หมายถึง ตัวแปรมีความถูกต้องน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 4 (D₂) การประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรของเครื่องมือแต่ละชนิด กำหนดนิยามและกรอบการวัดตัวแปร 2) ลงมือสร้างข้อคำถาม/แนวทางของเครื่องมือแต่ละฉบับ 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามแต่ละฉบับ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงก่อนนำไปใช้ 5) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) และ 6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ฉบับ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสัมพันธ์ของข้อรายการย่อยกับสมรรถนะที่มุ่งวัด (item-objective congruence) ประมาณ 1 เดือน ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ใช้เกณฑ์ตามที่มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) กำหนดไว้ว่าต้องมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 ถือว่าเครื่องมือนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ผลคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย (

X) เท่ากับ 5.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.2 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบ D₂_001 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ นำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย มีค่าเท่ากับ 0.857 แสดงว่า มีคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งจะได้ผลเช่นเดิม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบรายการให้เลือกตอบ (Checklist) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

ตารางที่ 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 (D₂): ประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	ผลที่ได้
เพื่อ ประเมินผล กิจกรรม “ลด เวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียน สำหรับ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตามกรอบ มาตรฐานการ ประเมิน 4 ด้าน	ผู้สอน ประเมินผล การใช้รูปแบบ กิจกรรม “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” ตามกรอบ มาตรฐานการ ประเมิน 4 ด้าน	1.สร้าง แบบสอบถาม ออนไลน์ 2.เก็บรวบรวม ข้อมูล 3.วิเคราะห์ ข้อมูล	(D ₂ _001) แบบ ประเมินผล การใช้รูปแบบ กิจกรรม “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพ ผู้เรียน สำหรับ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตามกรอบ มาตรฐานการ ประเมิน 4 ด้าน	1.สถานภาพ ผู้ตอบ วิเคราะห์ ค่าความถี่/ ร้อยละ 2.ประสิทธิผล วิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและ ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินผล การใช้รูปแบบ กิจกรรม “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพ ผู้เรียน สำหรับ นักเรียน ระดับ มัธยมศึกษา ตามกรอบ มาตรฐานการ ประเมิน 4 ด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ผลการถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน รวมทั้งดำเนินการสังเกตวิธีจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผลการศึกษาเอกสาร

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ : คำนำ) โดยยึดหลักว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และมีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มี

ศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 1) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนา ตนเองตามศักยภาพ พัฒนา อย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้ เป็นผู้ที่มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดตามความ สนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมและทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

2. ผลการศึกษาแนวการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจาก กิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่ เหมาะสม เป็นการส่งเสริมวิชาการต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัด ของตนเอง เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ผลการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน

ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรให้มีกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นานาศิลป์” เพราะทำให้นักเรียนตระหนัก ชาบซึ้ง ในวัฒนธรรมไทย อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์มรดก ไทยให้สืบทอดยาวนานไปรุ่นต่อรุ่น ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “*นานาศิลป์ไทย ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชุมชนและที่เข้ามาอยู่ใหม่เป็นอย่างดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความศรัทธาซึ่งกันและกันช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดี เอื้ออารีต่อกัน*”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์เบื้องต้น สามารถ ปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยได้หลากหลายประเภท และจัดการแสดงสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ไทยได้อย่าง เหมาะสม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ ของการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนเรียนเรื่องนาฏศิลป์ไทย นอกจากนี้ยังควรจะได้เรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ว่าจะทำได้อย่างไร สำหรับกิจกรรมที่ใช้ควร เน้นการปฏิบัติ และสำหรับสื่อการเรียนรู้ ควรมีวีดิทัศน์ ใบความรู้ต่างๆ รวมทั้งซีดีเพลง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ของการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลาเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการวัดผลระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้การ

ประเมินตามสภาพจริง สังกะการปฏิบัติ/พฤติกรรมระหว่างเรียน และจัดให้มีการแสดงเพื่อเป็นการประเมินผล ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งว่า กล่าวว่า “การให้นักเรียนที่รำนานาฏศิลป์แสดง การโชว์เพื่อเป็นการประเมิน ว่าการจัดกิจกรรมมีผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการจำ การสร้างสรรค์ และ ความกล้าแสดงออกของนักเรียนแค่ไหน” “...ในการวัดผลประเมินผลนั้นควรวัดระหว่างเรียน และ หลังเรียน โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง”

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า เห็นสมควรและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่จะ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อจะได้เผยแพร่ความรู้เรื่องนาฏศิลป์ให้เพื่อน บ้านได้รู้ว่ามี ความสวยงามอย่างไร และควรให้นักเรียนคิดค้นทำทางกรำนานาฏศิลป์ เพื่อนำมา ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับจังหวะของเพลงในการแสดง

ผลการสังเกตวิธีจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตวิธีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ จำนวน 20 ห้องเรียน จำแนกเป็นห้องเรียนวิชาเอกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และห้องเรียนวิชาเอกระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เดือนสิงหาคมถึง กันยายน 2560 สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางสังเกตชั้นเรียนต้นแบบ

ที่	สาขาเอก	ระดับชั้น	เวลา
1	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.3	10.15 น.
2	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.2	10.15 น.
3	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.2	10.15 น.
4	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนพระ)	ม.1	10.15 น.
5	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.3	10.15 น.
6	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.1	10.15 น.
7	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.2	10.15 น.
8	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.1	10.15 น.
9	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.3	10.15 น.
10	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.3	10.15 น.
11	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนพระ)	ม.4	14.30 น.
12	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.5	14.30 น.

13	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.6	14.30 น.
14	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.6	14.30 น.
15	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.4	14.30 น.
16	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.5	14.30 น.
17	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.4	14.30 น.
18	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.5	14.30 น.
19	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.6	14.30 น.
20	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.6	14.30 น.

ในการเข้าสังเกตชั้นเรียนต้นแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ เนื้อหาที่ใช้สอน วิธีสอน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จุดเด่นที่พบ และข้อเสนอแนะ/ข้อควรปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ ข้อมูลพื้นฐานในการสัณนิษฐานกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2 พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ 1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน/นักศึกษา 3) สังเกตชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ ผลการดำเนินการวิจัยดังกล่าว สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) 2) ผลการประเมินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) 3) การปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง)

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และได้ นำข้อมูลให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยตรวจสอบเบื้องต้น เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) มีองค์ประกอบดังนี้

หลักการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

แนวการจัดกิจกรรม

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
4. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
5. ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิต แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีจุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบไปด้วย 3

ด้าน

ด้านพุทธิพิสัย

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์
สร้างสรรค์

2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านของไทย

ด้านทักษะพิสัย

1. นักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย

2. นักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์

ด้านจิตพิสัย

1. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม

โครงสร้างการจัดกิจกรรม

เนื้อหาของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น (2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระเบียบ ฟ้อน (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ศิลาสรรค์ (6 ชั่วโมง)

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบกิจกรรม

1. วิดีทัศน์

2. รูปภาพ

3. CD เพลงไทย-พม่าสัมพันธ์

4. ใบความรู้

5. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการวัดมีความครอบคลุมทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านพุทธิพิสัย (ร้อยละ 30)

1. การทำใบงานเรียน (ร้อยละ 10)
2. การตอบคำถามและการซักถาม (ร้อยละ 10)
3. การทำแบบทดสอบหลังเรียน (ร้อยละ 10)

ด้านทักษะพิสัย (ร้อยละ 60)

1. การปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน (ร้อยละ 10)
2. การปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์พม่าของนักเรียน (ร้อยละ 10)
3. การปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย-พม่าสัมพันธ์ของนักเรียน (ร้อยละ 30)
4. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน (ร้อยละ 10)

ด้านจิตพิสัย (ร้อยละ 10)

1. การทำใบงาน เกี่ยวกับประโยชน์ คุณค่าความสำคัญของเรื่องที่เรียน (ร้อยละ 5)
2. สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม (ร้อยละ 5)

คำชี้แจงการใช้หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จด้วยตัวนักเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการของนักเรียน โดยกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมมือซึ่งกันและกันฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วย รวม 40 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	(2 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน	(6 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย	(4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระเบียบ ฟ้อน (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ศิลาสรรค์ (6 ชั่วโมง)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ประสพการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ที่จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนต้องศึกษารูปแบบการ สอน เตรียมเอกสาร สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อ สร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการเรียน นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้า และทดลองปฏิบัติสร้างผลงาน ให้เกิดผลสำเร็จ และมีคุณภาพ กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิด ประโยชน์อย่างแท้จริงและยั่งยืน

ผลการประเมินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) ผู้วิจัยได้นำ กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัด และประเมินผล พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของประเด็น กับจุดประสงค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรายข้อ ระหว่าง 4.51-5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อระหว่าง 0.00-0.52 ซึ่งผ่านเกณฑ์การ ประเมินทุกรายการ สามารถนำไปใช้จริงได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ภายหลังการปรับปรุงการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีและอ่างทอง ในโรงเรียนที่มีนักศึกษาฝึก ประสพการณ์วิชาชีพครู ปีที่ 5 ไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 รวมระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการ ทั้งหมด 40 ชั่วโมง ตามหน่วยการเรียนรู้ ผลการทดลองจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ก่อนการจัดกิจกรรม

ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการชี้แจงการดำเนินการศึกษาการใช้กิจกรรม และแนวการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือสื่อในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ย้อนไปสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นและนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมติฐานต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงนำความคิดหรือสมมติฐานเหล่านั้นไปทดลองหรือประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ๆต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-9 ในภาคเรียนที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น วันที่ 22 พฤษภาคม 2560 เวลา 2 ชั่วโมง ผลจากการทำกิจกรรมพบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้นได้ ซึ่งได้จากการทำใบงานเรื่องนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น โดยใช้ผัง Venn Diagram เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์อาเซียน และใบงาน เรื่องความสำคัญในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องเกริ่นนำรำไทย วันที่ 5 มิถุนายน 2560 เวลา 4 ชั่วโมง โดยมีครูเป็นผู้สอน นักเรียนปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย ได้แก่ จีบหงาย จีบคว่ำ จีบปรกหน้า จีบปรกข้าง ล่อแก้ว ประเท้า ยกเท้า ก้าวหน้า ก้าวข้าง กระทุ้ง กระดกเท้า และเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย ผลจากการทำกิจกรรมพบว่านักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้น บอกชื่อนาฏยศัพท์ได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยจากการตรวจใบงานโดยให้นักเรียนเขียนตามความคิดของนักเรียน ซึ่งได้จากการทำ Mind mapping เรื่องนาฏยศัพท์ไทย การปฏิบัตินาฏยศัพท์ และการทำใบงานเรื่องคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องลีลาสร้างสรรค์ วันที่ 24 กรกฎาคม 2560 เวลา 6 ชั่วโมง ครูและผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกันทดสอบความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมด เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ผลจากการทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนทุกคนสามารถทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก โดยนักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของการแสดงในกลุ่มของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสรรค์ท่ารำ การแปรแถว และการแต่งกายได้ โดยอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น การแบ่งงานของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การสร้างสรรค์ออกมาในลักษณะที่ดีและมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจ แสดงความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกต วิเคราะห์ ในการแสวงหาเพื่อให้มาซึ่งคำตอบ จากการตั้งประเด็นคำถามของครู ในหน่วยนั้นๆ และร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน แสดงเหตุผลอย่างสมเหตุสมผล เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหา นักเรียนมักจะเข้ามาสอบถามเสมอ เมื่อครูถามถึงความเป็นมาของงานที่นักเรียนสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถอธิบายและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล นักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ทำรำนานาฏศิลป์ไทย ออกแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ออกแบบการแปรแถว ได้เป็นอย่างดี จากนั้นนำไปงานที่นักเรียนได้ทำในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จัดนิทรรศการ เพื่อเป็นการสรุปความรู้ในเรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ อีกครั้งหนึ่ง

ในการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้รู้ในท้องถิ่น นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ มีการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ และสื่อการเรียนรู้ มีการบันทึกภาพกิจกรรมขณะกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การคิดสร้างสรรค์ ร่วมกันผลิตชิ้นงานตามความสนใจและสอดคล้องกับสิ่งที่ครูมอบหมายให้ ประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ ประเมินความสามารถโดยใช้วิธีการปฏิบัติ สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผู้รู้ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและครูผู้สอน

การประเมินหลังการจัดกิจกรรม โดยการประเมินนักเรียน 3 ด้าน คือ

- 1) ผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย
- 2) การปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์
- 3) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย

การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในส่วนของภาคทฤษฎี เรื่องนาฏศิลป์ไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน จำนวน 1 ชุด แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	อันดับ
นักเรียนสามารถบอกความหมายของนาฏศิลป์ได้	17.00	0.00	4
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยได้	17.50	1.05	3
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ได้	18.67	0.58	1
นักเรียนสามารถจำแนกการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้	16.75	0.50	5

จุดประสงค์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	อันดับ
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านได้	17.67	1.75	2
รวม	17.60	0.78	

ผู้วิจัยได้นำมาทดสอบค่าที่แบบ One – Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 สรุปผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	t-test	Sig
หลังเรียน	20	20	17.60	0.78	88	61.82	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สัมพันธ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 มีค่าร้อยละ 88 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัตินาฏศิลป์

การประเมินความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นการประเมินจากการปฏิบัติ โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ท่ารำ การแปรแถว และการแต่งกายขึ้นมาใหม่ ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัดกิจกรรม

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	ที่
การสร้างสรรค์ท่ารำ	60%	52.50	0.51	87.50	ดีมาก	1
การสร้างสรรค์รูปแบบแถว	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
การสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องแต่งกาย	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
รวม	100	82.50	0.17		ดีมาก	

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 82.50, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถที่มีคะแนนสูงสุด คือ การสร้างสรรค์ท่ารำ อยู่ใน ระดับคุณภาพดีมาก รองลงมา คือ การสร้างสรรค์รูปแบบแถวและการสร้างสรรค์การออกแบบเครื่อง แต่งกาย อยู่ในระดับคุณภาพดี

ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”

การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนตอนที่ 2 เป็นการสอบถาม โดยให้นักเรียนเขียนบรรยาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบถามในตอนที่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตอนที่ 1

ความพึงพอใจนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลา	4.75	0.44	มากที่สุด	7
รวม	4.75	0.44	มากที่สุด	3
ด้านสื่อประกอบกิจกรรม				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.90	0.44	มากที่สุด	2
2. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจ	4.85	0.37	มากที่สุด	3

ความพึงพอใจนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
รวม	4.88	0.41	มากที่สุด	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ฝึกให้มีทักษะในการสร้างสรรค์	4.95	0.22	มากที่สุด	1
2. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.75	0.64	มากที่สุด	4
3. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ทำให้มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.70	0.66	มากที่สุด	6
4. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นได้	4.80	0.41	มากที่สุด	5
รวม	4.80	0.48	มากที่สุด	2
รวมทั้งหมด	4.81	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.81, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านสื่อประกอบกิจกรรมเป็นลำดับที่ 1 โดยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.88, S.D. = 0.41) รองลงมาลำดับที่ 2 คือด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.80, S.D. = 0.48) รองลงมาลำดับที่ 3 คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.75, S.D. = 0.44)

ข้อสังเกตที่ได้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของตนเอง มีการซักถามและตอบคำถามในประเด็นต่างๆ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเป็นอย่างดี และมีความกระตือรือร้นในการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อค้นคว้าหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยความกระตือรือร้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน และมีโอกาสได้แสดงการสร้างสรรค์ทำรำ การแปรแถว และการแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ในรูปแบบการนำเสนอผลงานเป็นนิทรรศการ และมีการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเอง โดยใช้แนวคิดจากข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มนำเสนอ นำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม และได้รับแนวคิดจากข้อเสนอแนะของผู้สอนมาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในสภาพการณ์จริงได้ เช่น นำผลงานไปแสดงในงานสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินผล มีวัดประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง ชิ้นงาน/ผลงาน โดยผู้รู้ในท้องถิ่นและผู้สอนมีบทบาทในการประเมินผล การประเมินเน้นการประเมินทั้งตัวความรู้ ความคิดรวบยอดใหม่ กระบวนการทำงาน และกระบวนการปฏิบัติ

ผลการปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการนำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาไปใช้ พบว่า ยังมีประเด็นที่ควรปรับปรุงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ในเรื่องของระยะเวลากับเนื้อหาสาระในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยนั้นต้องใช้เวลาและมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ส่งผลต่อการทำกิจกรรมไม่ทันกับเวลา จึงมีการปรับเนื้อหาสาระให้กระชับขึ้น เน้นที่สำคัญ และนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมไปถึงการให้ใบงาน มีบางใบงานที่คำสั่งไม่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย จึงมีการปรับใบงานให้มีคำสั่งที่ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ เมื่อนักเรียนทำแล้ว มีการประเมินแล้ว ต้องสามารถประเมินได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย ด้านการวัดและประเมินผลในด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย เกณฑ์ในการวัดกว้างมากเกินไป จึงปรับเกณฑ์ให้กระชับ

เข้าใจง่ายมากขึ้น เพื่อที่จะได้วัดได้ตรงจุดมากขึ้น ด้านความสามารถในการสร้างสรรค์การแต่งกาย นักเรียนบางคนขาดทักษะด้านการวาดรูปตามความคิดของตนเอง ดังนั้นครูอาจให้นักเรียนนำอุปกรณ์ เช่น ผ้า กระดาษสี มาตัด หรือสร้างเป็นแบบจำลองตามความคิดของตนเองแทน

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชั้นตอนที่ 4 ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์”
เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**

การประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง โดยครูผู้สอนที่นำไปศึกษาและทดลองใช้ แบบสอบถามในส่วนนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (5 หมายถึง มากที่สุด และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
0.00-1.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

มีผลการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 7 ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน

code	หน่วยกิจกรรม	การใช้ประโยชน์		ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความถูกต้อง	
1	นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	4.39	0.64	4.89	0.32	4.53	0.51	4.28	0.85
2	เกริ่นนำรำไทย	4.47	0.51	4.50	0.51	4.03	0.38	4.67	0.72
3	รำวงมาตรฐาน	3.56	0.50	4.06	0.23	4.06	0.33	4.36	0.59
4	เพลงปลุกใจ	4.03	0.17	4.11	0.32	4.08	0.37	4.06	0.23

code	หน่วยกิจกรรม	การใช้ประโยชน์		ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความถูกต้อง	
5	การแสดงพื้นบ้าน	4.44	0.50	4.47	0.51	4.47	0.51	4.42	0.55
6	การแสดงละครไทย	4.44	0.50	4.53	0.51	4.47	0.51	4.56	0.50
7	โขน	4.21	0.61	4.43	0.50	4.27	0.49	4.03	0.60
8	รำ ระเบียบ ฟ้อน	4.09	0.28	4.29	0.58	4.14	0.35	4.40	0.49
9	ลีลาสร้างสรรค์	4.07	0.26	4.32	0.47	4.15	0.36	4.32	0.47
รวม (4.29, 0.47)		4.19	0.44	4.40	0.44	4.24	0.42	4.34	0.56
แปลผล		มาก		มาก		มาก		มาก	
อันดับ		4		1		3		2	

จากตารางพบว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน มีประสิทธิภาพด้านมาตรฐานการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้ได้อยู่ในอันดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.44) รองลงมาประสิทธิภาพด้านความถูกต้องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.56) ประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.42) และค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพด้านการใช้ประโยชน์อยู่ในอันดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.44)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนากิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) ทดลองใช้กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ 4) ประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ได้แก่ 1) กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) แบบทดสอบ เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย 3) แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยดำเนินการเก็บข้อมูลทุกขั้นตอนด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ One Sample t-test และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ผลการถอดบทเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ที่เป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาทักษะการคิด (4Hs) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน รวมทั้งดำเนินการสังเกตวิธีจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผลการศึกษาเอกสาร

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : คำนำ) โดยยึดหลักว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และมีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 1) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนา ตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

2. ผลการศึกษาแนวการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมวิชาการต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ผลการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน

ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรให้มีกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพราะทำให้นักเรียนตระหนัก ชาบซึ้ง ในวัฒนธรรมไทย อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์มรดกไทยให้สืบทอดยาวนานไปรุ่นต่อรุ่น ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “นาฏศิลป์ไทย ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชุมชนและที่เข้ามาอยู่ใหม่เป็นอย่างดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความศรัทธาซึ่งกันและกันช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดี เอื้ออารีต่อกัน”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของการพัฒนางิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์เบื้องต้น สามารถปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยได้หลากหลายประเภท และจัดการแสดงสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ไทยได้อย่างเหมาะสม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ ของการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนเรียนเรื่องนาฏศิลป์ไทย นอกจากนี้ยังควรจะได้เรียนถึงวิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ว่าจะทำได้อย่างไร สำหรับกิจกรรมที่ใช้ควรเน้นการปฏิบัติ และสำหรับสื่อการเรียนรู้ ควรมีวีดิทัศน์ ใบความรู้ต่างๆ รวมทั้งซีดีเพลง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ของการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการวัดผลระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง สังเกตการปฏิบัติ/พฤติกรรมระหว่างเรียน และจัดให้มีการแสดงเพื่อเป็นการประเมินผล ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งว่า กล่าวว่า “การให้นักเรียนที่รำนานาฏศิลป์แสดง การโชว์เพื่อเป็นการประเมิน ว่าการจัดกิจกรรมมีผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการจำ การสร้างสรรค์ และ ความกล้าแสดงออกของนักเรียนแค่ไหน” “...ในการวัดผลประเมินผลนั้นควรวัดระหว่างเรียน และ หลังเรียน โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง”

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า เห็นสมควรและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่จะ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อจะได้เผยแพร่ความรู้เรื่องนาฏศิลป์ให้เพื่อน บ้านได้รู้ว่ามี ความสวยงามอย่างไร และควรให้นักเรียนคิดค้นท่าทางการรำนานาฏศิลป์ เพื่อนำมา ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับจังหวะของเพลงในการแสดง ผลการสังเกตวิธีจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตวิธีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ จำนวน 20 ห้องเรียน จำแนกเป็นห้องเรียนวิชาเอกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และห้องเรียนวิชาเอกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เดือนสิงหาคมถึง กันยายน 2560 สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางสังเกตชั้นเรียนต้นแบบ

ที่	สาขาเอก	ระดับชั้น	เวลา
1	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.3	10.15 น.
2	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.2	10.15 น.
3	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.2	10.15 น.
4	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนพระ)	ม.1	10.15 น.
5	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.3	10.15 น.
6	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.1	10.15 น.
7	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.2	10.15 น.

8	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.1	10.15 น.
9	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.3	10.15 น.
10	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.3	10.15 น.
11	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนพระ)	ม.4	14.30 น.
12	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.5	14.30 น.
13	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนยักษ์)	ม.6	14.30 น.
14	นาฏศิลป์ไทยโขน (โขนลิง)	ม.6	14.30 น.
15	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.4	14.30 น.
16	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.5	14.30 น.
17	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.4	14.30 น.
18	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.5	14.30 น.
19	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครพระ)	ม.6	14.30 น.
20	นาฏศิลป์ไทยละคร (ละครนาง)	ม.6	14.30 น.

ในการเข้าสังเกตชั้นเรียนต้นแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ เนื้อหาที่ใช้สอน วิธีสอน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จุดเด่นที่พบ และข้อเสนอแนะ/ข้อควรปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ 1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน/นักศึกษา 3) สังเกตชั้นเรียนต้นแบบด้านนาฏศิลป์ ผลการดำเนินการวิจัยดังกล่าว สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ผลการพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) 2) ผลการประเมินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) 3) การปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง)

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษา และได้นำข้อมูลให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยตรวจสอบเบื้องต้น เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) มีองค์ประกอบดังนี้

หลักการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

แนวการจัดกิจกรรม

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรมดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม

4. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

5. ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิต แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีจุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบไปด้วย 3

ด้าน

ด้านพุทธิพิสัย

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สร้างสรรค์

2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านของไทย

ด้านทักษะพิสัย

1. นักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย

2. นักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์

ด้านจิตพิสัย

1. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม

โครงสร้างการจัดกิจกรรม

เนื้อหาของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น (2 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระเบียบ ฟ้อน (4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 สีสานสร้างสรรค์ (6 ชั่วโมง)

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบกิจกรรม

1. วีดิทัศน์

2. รูปภาพ

3. CD เพลงไทย-พม่าสัมพันธ์

4. ใบความรู้

5. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการวัดมีความครอบคลุมทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านพุทธิพิสัย (ร้อยละ 30)

1. การทำใบงานเรียน (ร้อยละ 10)
2. การตอบคำถามและการซักถาม (ร้อยละ 10)
3. การทำแบบทดสอบหลังเรียน (ร้อยละ 10)

ด้านทักษะพิสัย (ร้อยละ 60)

1. การปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน (ร้อยละ 10)
2. การปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์พม่าของนักเรียน (ร้อยละ 10)
3. การปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย-พม่าสัมพันธ์ของนักเรียน (ร้อยละ 30)
4. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน (ร้อยละ 10)

ด้านจิตพิสัย (ร้อยละ 10)

1. การทำใบงาน เกี่ยวกับประโยชน์ คุณค่าความสำคัญของเรื่องที่เรียน (ร้อยละ 5)
2. สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม (ร้อยละ 5)

คำชี้แจงการใช้หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จด้วยตัวนักเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการของนักเรียน โดยกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมมือซึ่งกันและกันฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วย รวม 40 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	(2 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ	(4 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน	(6 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน	(6 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำ ระบำ ฟ้อน	(4 ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ศิลาสร้างสรรค์	(6 ชั่วโมง)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ประสพการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ที่จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนต้องศึกษารูปแบบการ สอน เตรียมเอกสาร สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อ สร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการเรียน นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้า และทดลองปฏิบัติสร้างผลงาน ให้เกิดผลสำเร็จ และมีคุณภาพ กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิด ประโยชน์อย่างแท้จริงและยั่งยืน

ผลการประเมินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” (ฉบับร่าง) ผู้วิจัยได้นำ กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัด และประเมินผล พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของประเด็น กับจุดประสงค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรายข้อ ระหว่าง 4.51-5.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อระหว่าง 0.00-0.52 ซึ่งผ่านเกณฑ์การ ประเมินทุกรายการ สามารถนำไปใช้จริงได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ภายหลังการปรับปรุงการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับ คุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3จำนวน 20 คน โรงเรียนสตรีอ่างทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 รวมระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการทั้งหมด 40 ชั่วโมง ตามหน่วยการเรียนรู้ ผลการทดลองจัด กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ก่อนการจัดกิจกรรม

ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการชี้แจงการดำเนินการศึกษาการใช้กิจกรรม และแนวการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือสื่อในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ย้อนไปสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นและนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมติฐานต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงนำความคิดหรือสมมติฐานเหล่านั้นไปทดลองหรือประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ๆต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-9 ในภาคเรียนที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น วันที่ 22 พฤษภาคม 2560 เวลา 2 ชั่วโมง ผลจากการทำกิจกรรมพบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้นได้ ซึ่งได้จากการทำใบงานเรื่องนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น โดยใช้ผัง Venn Diagram เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์อาเซียน และใบงาน เรื่องความสำคัญในการเรียนนาฏศิลป์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องเกริ่นนำรำไทย วันที่ 5 มิถุนายน 2560 เวลา 4 ชั่วโมง โดยมีครูเป็นผู้สอน นักเรียนปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย ได้แก่ จีบหงาย จีบคว่ำ จีบปรกหน้า จีบปรกข้าง ล่อแก้ว ประเท้า ยกเท้า ก้าวหน้า ก้าวข้าง กระทุ้ง กระดกเท้า และเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย ผลจากการทำกิจกรรมพบว่านักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้น บอกชื่อนาฏยศัพท์ได้ถูกต้อง มีความตั้งใจในการปฏิบัติ และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยจากการตรวจใบงานโดยให้นักเรียนเขียนตามความคิดของนักเรียน ซึ่งได้จากการทำ Mind mapping เรื่องนาฏยศัพท์ไทย การปฏิบัตินาฏยศัพท์ และการทำใบงานเรื่องคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องลีลาสร้างสรรค์ วันที่ 24 กรกฎาคม 2560 เวลา 6 ชั่วโมง ครูและผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกันทดสอบความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมด เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ผลจากการทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนทุกคนสามารถทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก โดยนักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของการแสดงในกลุ่มของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสรรค์ท่ารำ การแปรแถว และการแต่งกายได้ โดยอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี ความตั้งใจ

ความกระตือรือร้น การแบ่งงานของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การสร้างสรรค์ออกมาในลักษณะที่ดีและมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจ แสดงความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกต วิเคราะห์ ในการแสวงหาเพื่อให้มาซึ่งคำตอบ จากการตั้งประเด็นคำถามของครู ในหน่วยนั้นๆ และร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน แสดงเหตุผลอย่างสมเหตุสมผล เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหา นักเรียนมักจะเข้ามาสอบถามเสมอ เมื่อครูถามถึงความเป็นมาของงานที่นักเรียนสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถอธิบายและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุมีผล นักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ทำรำนานาฏศิลป์ไทย ออกแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ออกแบบการแปรแถว ได้เป็นอย่างดี จากนั้นนำไปงานที่นักเรียนได้ทำในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จัดนิทรรศการ เพื่อเป็นการสรุปความรู้ในเรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ อีกครั้งหนึ่ง

ในการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้รู้ในท้องถิ่น นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ มีการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ และสื่อการเรียนรู้ มีการบันทึกภาพกิจกรรมขณะกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การคิดสร้างสรรค์ ร่วมกันผลิตชิ้นงานตามความสนใจและสอดคล้องกับสิ่งที่ครูมอบหมายให้ ประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ ประเมินความสามารถโดยใช้วิธีการปฏิบัติ สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผู้รู้ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและครูผู้สอน

ผลการประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผู้วิจัยและผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมประเมิน กิจกรรมดังกล่าวมีการประเมิน ดังนี้

การประเมินหลังการจัดกิจกรรม โดยการประเมินนักเรียน 3 ด้าน คือ

1) ผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย 2) การปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ 3) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย

การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในส่วนของภาคทฤษฎี เรื่องนาฏศิลป์ไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน จำนวน 1 ชุด แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ทำแบบทดสอบของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	อันดับ
นักเรียนสามารถบอกความหมายของนาฏศิลป์ได้	17.00	0.00	4
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยได้	17.50	1.05	3
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ สร้างสรรค์ได้	18.67	0.58	1
นักเรียนสามารถจำแนกการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้	16.75	0.50	5
นักเรียนสามารถบอกความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้าน ได้	17.67	1.75	2
รวม	17.60	0.78	

ผู้วิจัยได้นำมาทดสอบค่าทีแบบ One – Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 สรุปผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	t-test	Sig
หลังเรียน	20	20	17.60	0.78	88	61.82	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สัมพันธ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 มีค่าร้อยละ 88 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัตินาฏศิลป์

การประเมินความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย หลังการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นการประเมินจากการปฏิบัติ โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ท่า รำ การแปรแถว และการแต่งกายขึ้นมาใหม่ ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัดกิจกรรม

รายการประเมิน	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ระดับ คุณภาพ	ที่
การสร้างสรรค์ท่ารำ	60%	52.50	0.51	87.50	ดีมาก	1
การสร้างสรรค์รูปแบบแถว	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
การสร้างสรรค์การออกแบบ เครื่องแต่งกาย	20%	15.00	0.00	75.00	ดี	2
รวม	100	82.50	0.17		ดีมาก	

จากตารางที่ 10 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยหลังการจัด กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($X = 82.50$, $S.D. = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถที่มีคะแนนสูงสุด คือ การสร้างสรรค์ท่ารำ อยู่ใน ระดับคุณภาพดีมาก รองลงมา คือ การสร้างสรรค์รูปแบบแถวและการสร้างสรรค์การออกแบบเครื่อง แต่งกาย อยู่ในระดับคุณภาพดี

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์”

การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้าน นาฏศิลป์” โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนตอนที่ 2 เป็นการสอบถาม โดยให้นักเรียน เขียนบรรยาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบถามในตอนี่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 11 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตอนที่ 1

ความพึงพอใจนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลา	4.75	0.44	มากที่สุด	7
รวม	4.75	0.44	มากที่สุด	3
ด้านสื่อประกอบกิจกรรม				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.90	0.44	มากที่สุด	2
2. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	4.85	0.37	มากที่สุด	3
รวม	4.88	0.41	มากที่สุด	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ฝึกให้มีทักษะในการสร้างสรรค์	4.95	0.22	มากที่สุด	1
2. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.75	0.64	มากที่สุด	4
3. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ทำให้มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.70	0.66	มากที่สุด	6
4. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นได้	4.80	0.41	มากที่สุด	5
รวม	4.80	0.48	มากที่สุด	2

ความพึงพอใจนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
รวมทั้งหมด	4.81	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านนาฏศิลป์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.81, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสื่อบริการกิจกรรมเป็นลำดับที่ 1 โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 0.41) รองลงมาลำดับที่ 2 คือด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.48) รองลงมาลำดับที่ 3 คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.75, S.D. = 0.44)

ข้อสังเกตที่ได้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ในการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของตนเอง มีการซักถามและตอบคำถามในประเด็นต่างๆ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเป็นอย่างดี และมีความกระตือรือร้นในการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อค้นคว้าหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยความกระตือรือร้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน และมีโอกาสได้แสดงการสร้างสรรค์ท่ารำ การแปรแถว และการแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ในรูปแบบการนำเสนอผลงานเป็นนิทรรศการ และมีการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเอง โดยใช้แนวคิดจากข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มนำเสนอ นำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม และได้รับแนวคิดจากข้อเสนอแนะของผู้สอนมา

ประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในสภาพการณ์จริงได้ เช่น นำผลงานไปแสดงในงานสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินผล มีวัตถุประสงค์ตามสภาพจริง เน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง ชิ้นงาน/ผลงาน โดยผู้รู้ในท้องถิ่นและผู้สอนมีบทบาทในการประเมินผล การประเมินเน้นการประเมินทั้งตัวความรู้ ความคิดรวบยอดใหม่ กระบวนการทำงาน และกระบวนการปฏิบัติ

ผลการปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการนำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาไปใช้ พบว่า ยังมีประเด็นที่ควรปรับปรุงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ในเรื่องของระยะเวลา กับเนื้อหาสาระในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยนั้นต้องใช้เวลาและมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ส่งผลต่อการทำกิจกรรมไม่ทันกับเวลา จึงมีการปรับเนื้อหาสาระให้กระชับขึ้น เน้นที่สำคัญ และนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมไปถึงการให้ใบงาน มีบางใบงานที่คำสั่งไม่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย จึงมีการปรับใบงานให้มีคำสั่งที่ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ เมื่อนักเรียนทำแล้ว มีการประเมินแล้ว ต้องสามารถประเมินได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย ด้านการวัดและประเมินผลในด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย เกณฑ์ในการวัดกว้างมากเกินไป จึงปรับเกณฑ์ให้กระชับเข้าใจง่ายมากขึ้น เพื่อที่จะได้วัดได้ตรงจุดมากขึ้น ด้านความสามารถในการสร้างสรรค์การแต่งกาย นักเรียนบางคนขาดทักษะด้านการวาดรูปตามความคิดของตนเอง ดังนั้นครูอาจให้นักเรียนนำอุปกรณ์ เช่น ผ้า กระดาษสี มาตัด หรือสร้างเป็นแบบจำลองตามความคิดของตนเองแทน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและขยายผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

การประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง โดยครูผู้สอนที่นำไปศึกษาและทดลองใช้ แบบสอบถามในส่วนนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (5 หมายถึง มากที่สุด และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

0.00-1.49 หมายถึง กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
มีผลการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 12 ประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตามกรอบมาตรฐานการ
ประเมิน 4 ด้าน

code	หน่วยกิจกรรม	การใช้ประโยชน์		ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความถูกต้อง	
1	นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	4.39	0.64	4.89	0.32	4.53	0.51	4.28	0.85
2	เกริ่นนำรำไทย	4.47	0.51	4.50	0.51	4.03	0.38	4.67	0.72
3	รำวงมาตรฐาน	3.56	0.50	4.06	0.23	4.06	0.33	4.36	0.59
4	เพลงปลุกใจ	4.03	0.17	4.11	0.32	4.08	0.37	4.06	0.23
5	การแสดงพื้นบ้าน	4.44	0.50	4.47	0.51	4.47	0.51	4.42	0.55
6	การแสดงละครไทย	4.44	0.50	4.53	0.51	4.47	0.51	4.56	0.50
7	โขน	4.21	0.61	4.43	0.50	4.27	0.49	4.03	0.60
8	รำ ระเบียบ ฟ้อน	4.09	0.28	4.29	0.58	4.14	0.35	4.40	0.49
9	ลีลาสร้างสรรค์	4.07	0.26	4.32	0.47	4.15	0.36	4.32	0.47
รวม (4.29, 0.47)		4.19	0.44	4.40	0.44	4.24	0.42	4.34	0.56
แปลผล		มาก		มาก		มาก		มาก	

code	หน่วยกิจกรรม	การใช้ประโยชน์	ความเป็นไปได้	ความเหมาะสม	ความถูกต้อง
	อันดับ	4	1	3	2

จากตารางพบว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” ตามกรอบมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน มีประสิทธิภาพด้านมาตรฐานการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้อยู่ในอันดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.44) รองลงมาประสิทธิภาพด้านความถูกต้องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.56) ประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.42) และค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพด้านการใช้ประโยชน์อยู่ในอันดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.44)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นที่นำมาเพื่ออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่านักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีความคาดหวังให้นักเรียนมีความรู้เรื่องนาฏศิลป์ไทย การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการและวิชาชีพ ค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริตมองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ค้นพบพัฒนาศักยภาพ พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-4) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นสำหรับสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาในการเป็นเยาวชนของชาติสู่โลกศตวรรษที่ 21 และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพ รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) และ เคน เคย์ (Ken Kay, 2011: 34-35) ที่กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการคิดและทักษะในการคิดมีความสำคัญยิ่ง เพราะความสามารถและทักษะในการคิดมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสารความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้นนักการศึกษากล่าวถึงแนวคิดสำคัญอย่างหนึ่งในยุคศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา และ 3) การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ทักษะชีวิตและการทำงาน (Social and Cross-Cultural Skills) ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 2) ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง 3) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4) การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ และ 5) ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Ken Kay, 2011:34-35) ซึ่งทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) และทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) เป็นทักษะที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21

2. จากผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า กิจกรรมที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.60$, $S.D. = 0.54$) โดยกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวการจัดกิจกรรม 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) โครงสร้าง การจัดกิจกรรม 8) สื่อ 9) การวัดและประเมินผล 10) หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 9 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มาเรียนนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เกริ่นนำรำไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รำวงมาตรฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพลงปลุกใจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การแสดงพื้นบ้าน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การแสดงละครไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โขน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รำระบำ ฟ้อน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ศิลปสร้างสรรค์ แต่ละหน่วยจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ และเน้นที่การปฏิบัติ 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ขั้นการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์ทำรำ รูปแบบแถว และการแต่งกาย โดยใช้เพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามกระบวนการ ดังนี้ 1) นำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน คือ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การสอบถามความต้องการของนักเรียน และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย 2) วิเคราะห์เนื้อหาสาระของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่ต้องการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบท 3) แนวการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์

โดยเชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ ร่วมฝึกสอน ให้คำแนะนำ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนจนสามารถปฏิบัติได้จริง มีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระ โดยอาศัยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จะเห็นได้ว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 20-21) ที่กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความสามารถและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม กาญจนา คุณารักษ์ (2540: 342) และกาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2538: 491) กล่าวสอดคล้องกันว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้ตามหลักสูตรมีความสมบูรณ์ นอกจากนี้สุนันท์ ศิริวรรณ (2544: 23) และกรณีกา ภูระหงษ์ (2547: 24) ได้กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกันว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สนองความต้องการทางจิตวิทยาให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและได้เรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น และเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพของนักเรียนสำหรับหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 9 หน่วย ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ 6 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ขั้นการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ ภาระงาน/ชิ้นงาน การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับศุภชัย ไพศาลวัน (2548: 142) สุภัทรา จำปาเงิน (2548: 139) อันธิกา วงษ์จำปา (2549: 143) และสาธิตา สำเภาทอง (2553: 168) ที่ได้พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรม สื่อการจัดกิจกรรม ระยะเวลา การวัดและประเมินผล

3. ผลการทดลองจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย

เกี่ยวกับ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า 2) ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์
สร้างสรรค์ 3) นาฏยศัพท์เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พม่า 4) การปฏิบัตินาฏศิลป์
สร้างสรรค์ ไทย และ 5) คุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วย
วิธีการสอนแบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่
บทเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ขั้น
ปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ขั้นการประเมินผล โดยผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติ
นาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความน่าสนใจ
เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น เนื้อหาสาระที่นำมาจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เกิดจากความต้องการของนักเรียนและเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก มีครูและผู้รู้ในท้องถิ่นคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำในการฝึกปฏิบัติจนทำ
ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ขั้นตอนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียน
เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ เพียรพยายาม
และมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกันเป็นทีม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในการ
สร้างสรรค์การออกแบบท่ารำ การสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการสร้างสรรค์การ
ออกแบบรูปแบบแถว และสามารถนำประสบการณ์เดิม รวมกับประสบการณ์ใหม่ สร้างองค์ความรู้
ใหม่ๆขึ้นมา จนเกิดเป็นนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ไทย-พม่าสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 1) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เป็นหน้าที่
โดยทั่วไปของการศึกษาการส่งเสริมจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรมให้ได้ผลนั้นต้องใช้
ยุทธศาสตร์ที่เป็นระบบนั้นคือยุทธศาสตร์ที่สร้างความสมดุลระหว่างหลักสูตรของโรงเรียน วิธีการสอน
วิธีการที่โรงเรียนติดต่อกับผู้อื่นและแหล่งความรู้อื่นๆ รวมทั้งการอบรมและพัฒนาครูและบุคคลอื่นๆ
คำจำกัดความของการสร้างสรรค์แสดงให้เห็นองค์ประกอบของกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ที่เรา
ต้องการจะกระตุ้นให้เกิดเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา จุดเริ่มต้นการรับรู้ถึงคุณลักษณะ 4 ประการ
ของกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ ประการแรก มักจะเกี่ยวข้องกับการคิดหรือการปฏิบัติตนอย่างมี
จินตนาการเสมอ ประการที่ 2 กิจกรรมที่สร้างจินตนาการนี้จะต้องเต็มไปด้วยจุดมุ่งหมาย นั่นคือ
จะต้องมีการตั้งเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ประการที่ 3 กระบวนการนี้จะต้องก่อให้เกิดสิ่งที่มี
ลักษณะริเริ่มไม่เหมือนใคร ประการที่ 4 ผลที่ได้จะต้องมีคุณค่าเกี่ยวเนื่องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึง
กำหนดนิยามการสร้างสรรค์ว่า “กิจกรรมแห่งจินตนาการที่ก่อให้เกิดผลที่เป็นทั้งการริเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก
และมีคุณค่า” สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไข
เพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 ที่กล่าวถึงการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และ
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้น ควรมีการสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลง
รวมทั้งส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียน

ทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และควรจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

4. ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ด้านผลการเรียนรู้ นักเรียนมีผลการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจากความต้องการของนักเรียนเนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นเรื่องแปลกใหม่และทันสมัย มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมแบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ซึ่งเหมาะกับการจัดการเรียนการสอนในวิชานาฏศิลป์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ ครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รู้ในท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พม่า มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้จากการดูชมวิดีโอทัศน์ การระดมสมอง การลงมือปฏิบัติจริง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีต่อประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบของนาฏศิลป์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 1-8) มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) และด้านคุณธรรม จริยธรรม (Moral Quotient : MQ) เพื่อให้เด็กไทยอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างมีคุณภาพและรู้เท่าทัน อีกทั้งประเทศไทยต้องพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยบนเวทีเศรษฐกิจโลกได้ ดังนั้น การศึกษาเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรม ภาษา และภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกในอาเซียนสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 16-21) ได้ประกาศให้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรอาเซียนศึกษาไว้รองรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของไทยอย่างเต็มตัว ในปี 2558 ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเข้าใจความเป็น “อาเซียน” เพื่อสร้างและพัฒนาอาเซียนให้มีศักยภาพและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายๆ ด้าน เพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 93) ในมาตรา 4 ซึ่งได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ

การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิต และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน สุภตรา จำปาเงิน (2548: บทคัดย่อ) อันธิกา วงษ์จำปา (2549: บทคัดย่อ) และสาธิตา สำเภาทอง (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังการใช้กิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมฮาร์เจอร์ตี (Hargerty, 1970: 2401A, อ้างถึงใน สาธิตา สำเภาทอง, 2553: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน เพื่อศึกษาระเบียบวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน ได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมโรงเรียน และถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษาแต่ลักษณะการดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องอยู่ เช่น ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ และวางนโยบายควบคุม ในการบริหารด้านกิจกรรมนักเรียน แต่แนวโน้มในการจัดกิจกรรมนักเรียนจะประสบความสำเร็จถึงขั้นรวมวิชาการจัดกิจกรรมนักเรียนเข้าไว้ในหลักสูตรและเปิดชั้นเรียนพิเศษ ชาร์ล (Charles, 1978: 3499A-3450A, อ้างถึงใน สาธิตา สำเภาทอง, 2553: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 478 คน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมนักเรียนจำนวนมากได้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทกีฬา การร่วมอภิปราย โต้วาที และเป็นสมาชิกชุมนุมวิชาการต่างๆ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กิจกรรมส่วนใหญ่ขาดงบประมาณ เวลา และการวัดผลประเมินผล รวมทั้งผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจและวางนโยบายฝ่ายเดียว

ผลการประเมินความสามารถด้านการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทยของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นที่การปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ทั้งจากตนเองและครู การฝึกฝนซ้ำๆ จนเกิดเป็นความชำนาญ ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้แสดงออกในการสร้างสรรค์ทำรูปแบบแถว และการแต่งกาย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนได้ใช้ศักยภาพทางความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ในด้านต่างๆ ที่นักเรียนมีอยู่ให้ได้มากที่สุด ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้น สอดคล้องกับซิมป์สัน (Simpson, 1972) ที่อธิบายว่าทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ สอดคล้องกับแฮร์โรว์ (Harrow, 1972: 96-99) จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้นโดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่การเลียนแบบการลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเดวิส (Davies, 1971: 0-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่ประกอบด้วยทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้แล้วเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างสรรค์เป็นรายด้านพบว่า การสร้างสรรค์ทำท่าอยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนสามารถใช้ความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ มีการระดมสมองสมาชิกในกลุ่ม โดยมีความรู้พื้นฐานจากการเรียนนาฏศิลป์ไทย มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับจอยส์ และวิล (Joyce and weil, 1966: 239-253) และทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962) ซึ่งได้นำองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ คือ คิดคล่องแคล่ว (fluency) คิดยืดหยุ่น (flexibility) คิดริเริ่ม (originality) มาใช้ประกอบกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการใช้ประโยชน์จากกลุ่มซึ่งมีความหลากหลาย โดย เน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน นอกจากนี้สอดคล้องกับพรพรรณ อนุมาน (2553) สุนนรติ นิมเนตพันธ์ (2553) และวิวัฒน์ เพชรศรี (2551) ได้กล่าวในทำนองเดียวกัน คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานนาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมดังกล่าว อยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้ฝึกให้มีทักษะในการสร้างสรรค์มี สื่อการสอนทำให้

ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย สื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นได้ ทำให้มีความมั่นใจ สามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลา ฝึกให้มีการร่วมมือกันทำงาน สร้าง ความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน รวมทั้งเกิดทักษะในการคิด ซึ่ง สอดคล้องกับ สาลิกา สำเภาทอง (2553 : 173) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการปฏิบัติจริง ได้รับความรู้และความเข้าใจในการทำ ของเล่นพื้นบ้าน นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนให้ ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน และอันธกา วงษ์จำปา (2549 : 151) พบว่า นักเรียนมี ความรู้สึที่ดีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะนักเรียนชอบรูปแบบของกิจกรรม มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และกระตือรือร้นที่ได้เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมนั้นได้ให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและปฏิบัติด้วยตนเอง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ตลอดจนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นักเรียนทุกคนรู้สึกว่าการนาฏศิลป์ไทยมีความหลากหลายทางด้านการแสดง มีทั้งระบำ รำ ฟ้อน มีทั้งอ่อนช้อยสวยงาม และสนุกสนาน มีการแสดงที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของคนในแต่ละ ภูมิภาคนักเรียนทุกคนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง เพราะไม่เคยได้ ออกแบบด้วยตัวเองมาก่อน นาฏศิลป์ไทยเป็นชุดการแสดงที่เห็นได้บ่อย แต่ก็ยังรู้สึกดีที่ได้ออกแบบ คิดว่าต้องออกแบบมาสวยแน่นอน นักเรียนทุกคนรู้สึกดีใจที่ได้เรียน เพราะเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้ เรียนมาแล้ว รู้สึกว่าได้ฝึกสมาธิ และความอดทนอีกด้วย นักเรียนทุกคนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้มีโอกาสคิด ประดิษฐ์ท่ารำด้วยตนเอง โดยเฉพาะนาฏศิลป์ไทยที่ต้องมีความอ่อนช้อยสวยงาม แต่ก็พยายามอย่าง สุดความสามารถได้ความรู้เพิ่มเติมจากการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนๆในกลุ่ม ได้ฝึกให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” เพื่อยกระดับคุณภาพ ผู้เรียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยมี รายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปใช้

เพื่อให้สามารถนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบาง ประการเกี่ยวกับการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ไทย พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัตินาฏศิลป์สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดีหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ และเน้นที่การปฏิบัติ เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนปฏิบัติมากที่สุด และเกิดผลกับนักเรียนมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการสร้างสรรค์การแต่งกาย พบว่านักเรียนบางคนขาดทักษะด้านการวาดรูปตามความคิดของตนเอง ดังนั้นครูอาจให้นักเรียนนำอุปกรณ์ เช่น ผ้า กระดาษสี มาตัดหรือสร้างเป็นแบบจำลองตามความคิดของตนแทน

3. จากผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะการเรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม โดยอาศัยผู้รู้ในท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้านนาฏศิลป์” โดยขยายกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยจัดในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังนาฏศิลป์และการคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนทุกชั้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เกี่ยวกับนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยนำนาฏศิลป์ประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียน โดยขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาที่มีนักเรียนเชื้อชาติอื่น ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น นาฏศิลป์กัมพูชา นาฏศิลป์ลาว นาฏศิลป์เวียดนาม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู. ปรินญาณพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎี บัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา ทองนิล. (2553). รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบ สอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ ปรินญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วณิช นิรันตรานนท์. (2552). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในเขตบริการของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต1. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปกรอง บั้ววิรัตน์เลิศ พัชวีรธรณ กิจมี. (2559). ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. งานวิจัยหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
- ชัยภัทร วัทธัญ. (2558). ผลการพัฒนาทักษะของชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน อนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรื่อง ทำกิน ได้ ทำขายดี. โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1
- จุฑามาศ สุธาพจน์ อีระดา ภิญโญ. (2559). แนวทางการบริหารกิจกรรมการ เรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. งานวิจัยหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- สุกัญญา งามบรรจง. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนกรเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- นิสา เมลานนท์. (2555). การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- พรรณพัชร ใจดี. (2558). การคิดทำรำนากฎศิลป์ไทยในขอไทยอยู่เป็นไทย โดยนำภาษาท่ามา
ประยุกต์ใช้ในการคิดทำรำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/8. โรงเรียนอัสสัมชัญ
ธนบุรี.
- ปจฺติมา มั่นอำ, ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร, สุณี บุญพิทักษ์. (2551). การพัฒนาชุดการสอนแบบมัลติมีเดีย
เพื่อฝึกการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.
- นริศรา ศรีสุพล. (2557). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ พื้นเมืองจากรรณกรรมเรื่องอุสา บาร์สใน
บริบท วัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557.
- เพ็ญประกาย สุขสังข์, ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล, ดร. กระพัน ศรีงาน. (2554). ผลการใช้ชุดการเรียนการ
สอน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. บุรีรัมย์.
- ศลิษา ชุ่มวารี. (2557). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างถาวรด้านนาฏศิลป์เพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการใช้ชุดการสอนเรื่องนาฏยศัพท์และภาษาท่า
นาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. โรงเรียนปรินทร์รอยแยลส์
วิทยาลัย.
- พัชนีพงศ์ คล่องนาวา. (2559). การพัฒนาความสามารถในการร่างมาตรฐาน ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2553.
- กมล แสงทองศรีกมล. (2559). “เซลล์สมองกระจกเงา” จาก
[http://www.bangkokhealth.com/index.
php/2009-01-19-02-47-42/246-2009-01-19-09-21-08](http://www.bangkokhealth.com/index.php/2009-01-19-02-47-42/246-2009-01-19-09-21-08) สืบค้นเมื่อ 10/06/2559
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรม ฝึกคิดแก้ปัญหา พัฒนา EQ
สำหรับศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540). การเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนกรุงเทพมหานครด้านภาษาไทย.
กรุงเทพฯ: SR PRINTING LIMITED.
- กิ่งฟ้า สินธุวงษ์และคณะ. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: หลักการสู่การ
ปฏิบัติ. ขอนแก่น: หจก.โรงพิมพ์คลังนานาวิท.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ. (2540 , กรกฎาคม – ตุลาคม,). “การเรียนรู้อย่างมีความสุข”, วารสารครุศาสตร์.
26(1): 7 – 22.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค.

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2540). การนิเทศ โครงการเสริมสร้างศักยภาพ
นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: SR PRINTING PARTNERSHIP.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). การปฏิรูป
การเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: หลักพิมพ์.
- ชูศรี ตันพงษ์. (2544). การเรียนรู้เพื่อเป็นครูคุณภาพ. กรุงเทพฯ: THE KNOWLEDGE CENTER.
- ไตรรงค์ เจนการ. (2549). การประเมินเพื่อการเรียนรู้. สืบค้นจาก
<http://www.st.ac.th/quality/BackwardDesign/6.skablrarn1.doc>.
- ทศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประเวศ วะสี. (2543, กรกฎาคม). "ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อแก้ความทุกข์ยากของแผ่นดิน",
สถานปฏิรูป. 3(28): 62 – 64.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2551). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท แอค
ทีฟพริ้นท์ จำกัด
- พระธรรมปิฎก. (2541). แง่คิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2547). การศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกินอยู่เป็น. กรุงเทพมหานคร:
อุษาการพิมพ์.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2549). "การส่งเสริมกระบวนการคิด โดยใช้ยุทธศาสตร์ PBL." ใน วารสาร
วิทยาจารย์. 105, 3(มกราคม 2549): 43-45.
- มารุต พัฒนาผล (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณินพนธ์ (กศ.ม.).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการ
เรียนรู้. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ชินดิเคท จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่น.
- ลัดดา หวังภิชิต. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้
ของผู้เรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
ปรินญาณินพนธ์ (กศ.ด.). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2540). การเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนกรุงเทพมหานครด้านคณิตศาสตร์.
กรุงเทพฯ: SR PRINTING LIMITED.

- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2542). การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). **พลังการเรียนรู้ : ในกระบวนทัศน์ใหม่**. กรุงเทพฯ : SR PRINTING LIMITES PARTNERSHIP.
- วิทย์ เทียงบุรณธรรม. (2541). **พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ที่สุด**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **เรียนอย่างนี้มีความสุข**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี จำกัด.
- _____. (2545). **ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช สารานุกรม.
- สำนักจัดการความรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2559). “ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา แก่ ‘อัมพาตครึ่งซีก’ และ ‘ออทิสติก’” จาก <http://old.kmddc.go.th/kmcms/View/contentview.jsp?contentID=CNT0000415> สืบค้นเมื่อ 10/06/2559
- สำราญ วัจนราช. (2541, กันยายน). “ให้เขาเรียนรู้อย่างมีความสุข”, *วิชาการ*. 1(9): 61 – 63. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำลี รักสุทธี. (2544). **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา.
- อุดม เพชรสังหาร. (2552ก). “เซลล์กระจกเงา” จาก <http://www.tuator.net/content/view/209/76/> สืบค้นเมื่อ 10/6/2559
- อุดม เพชรสังหาร. (2559ข). “เซลล์กระจกเงา กับการเรียนรู้แบบเลียนแบบ” จาก <http://www.tuator.net/content/view/215/76/> สืบค้นเมื่อ 10/06/2559
- Fosnot Ganesh. (1996). **Competency Based HRM**. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited: New Delhi.
- Papert, Lyle M.; & Spencer, M. Signe. (1991). **Competency at work**. New York: Willey.
- Vygotsky. (1962). “Emotional Intelligence and Core Competencies” *Journal of Extension*. December 1999, 37(6) : 20-29.
- Stufflebeam,D.,Shinkfield, A., (2007). **Evaluation theory, model, & application**. San Francisco: Jossey – Bass.
- Oliva, P.F. (1992). **Developing the Curriculum**. (3 rd ed). New York : Harper Collins.

- Anderson, T. P. (1997). Using Models of Instruction. In C.R. Dills and A. J. Romiszowski (eds). **Instructional Development Paradigms**. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Arends, R. I. (1997). **Classroom Instruction and Management**. New York: McGraw Hill.
- Baldwin, A.L. (1980). **Theories of child development**. 2nd ed. New York: John Weley and Sons.
- Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New York: McGraw-Hill.
- Dick, W., & Carey, K.E. (1996). **Self-Directed learning: critical practice**. New York: Nichols/GP Publishing.
- Dunn, R. and Kenneth, Dunn. (1993). **“Teaching Secondary Students Through Their Individual Learning Style” Practical Approaches for Grade 7-12**. Boston: Allyn and Bacon.
- Fleming, N.D. (2007). **VARK: A Guide to Learning Styles**. Retrieved February 15, 2011 from <http://www.learningreviews.com/Learning-Styles-Challenges/Learning-Styles/VARK-A-Guide-to-Learning-Styles.html>.
- Gallese and other. (2009). “Motor cognition and its role in the phylogeny and ontogeny of intentional understanding” **Developmental Psychology**. 45, 103-113.
- Gallese, V. (2009). “Mirror Neurons, Embodied Simulation, and the Neural Basis of Social
- Gallese, Vittorio et al. (2004). “A unifying view of the basis of social cognition”. **TRENDS in Cognitive Sciences**. Vol.8 No.9. pp. 396 – 403.
10/6/2016
- Gallses, V., Fadiga, L., Fogassi, L., and Rizzolatti, G. (1996). “Action ecognition in the http://www.livescience.com/health/050427_mind_readers.html retrieved Identification” **Psychoanalytic Dialogues**. 19:519-536. Taylor & Francis Group.
- Goleman, D. (1995). **Emotional Intelligence**. New York: Bantam Books.

- Hunt, David E. (1981). "Learning Style and the Interdependence of Practice and Theory". *Phi Delta Kappan*. 61 (May 1981)
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). *Model of Teaching*. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Keefe, Jame W. (1984). "Learning Style" *Instruction Leadership Handbook* National Association of Secondary School Principals, Copyright.
- Kemp, J. E.; Morrison, G. R. & Ross, S.M. (1994). *Designing Effective Instruction*. New York: Mcmillan College.
- Mehta, Aslok. (2016). For Mirror Neurons, Picture Grows Cloudier. from [http://www. Dana.org/news/features/detail.aspx?id=22796](http://www.Dana.org/news/features/detail.aspx?id=22796). retrieved 10/6/2016
- Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York: Hoil, Rinehart and Winston.
- Scharmer C. Otto. (2007). *Theory – U Leading from the Future as it Emerges*. San Francisco: Berrett – Koehler Publishers.
- Stiggins, R. J., Arter J. A., Chappuis J. and Chappuis, S. *Classroom assessment for student learning*. Portland OR: Assessment Training Institute , 2004.
- Than, Ker. (2016). "Scientists Say Everyone Can Read Minds" from premotor cortex" *Brain*. 119, 593-609.
- Wechsler, David. (1958). *The measurement and Appraisal of Adult Intelligence*. (fourth ed.). Baltimore (MD): Williams & Witkins.
- Winerman, Lea. (2016). The mind's mirror. from <http://www.apa.org/monitor/oct05/mirror.html>. retrieved 10/6/2016

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน

1. อาจารย์ ดร.กิตติมา ปัทมาวิไล	โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จ.สมุทรสาคร
2. ศิกษานิเทศก์ ดร.สาลินีอุดมผล	สำนักงานศึกษาธิการ จ.กาญจนบุรี
3. ดร.ชัยยา บุรีสุวรรณ	โรงเรียนเด็บบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
4. อาจารย์ ดร.สุจิตรา ปันดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. อาจารย์ ดร.พนิดา จารย์อุปการะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทย

1. ดร.สุขสันติ	แขวงวรรณ	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
2. นายจรรยา	จันทสิโร	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
3. นายไชยอนันต์	สันติพงษ์	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
4. นายฤทธิชัย	ผิงนาค	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
5. นางสาวนพภรณ์	คำสระน้อย	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

